

در مراسم تجلیل از مهندس خوانساری از پیشکسوتان صنعت احداث عنوان شد

بخش خصوصی پیشکسوتان خود را به جامعه معرفی کند

دو روی سیل امسال

همفکری اعضای سندیکا برای همیاری سیلزدگان

دبیر انجمن راهسازی ایران: تجاوز به حریم محیط زیست
 عامل اصلی تشدید خسارات است

ارگان رسمی سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران

PAYAM-E-ABADGARAN

سال ۳۴ | فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۸ | شماره ۳۷۷-۳۷۸ دوره جدید ۱۴۸-۱۴۷

Syndicate Of Iran Construction Companies
Monthly Magazine

- حروفچینی، امور بازرگانی و اشتراک: فریبا پور آقا
- خبرنگار: آرزو نوری
- عکس و صفحه‌آرایی: داود خانی
- مسئول تبلیغات و آگهی: سید مهدی برقی
- لیتوگرافی و چاپ: پیمان نواندیش (۸۸۸۲۸۷۲۴)

- صاحب امتیاز: سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران
- مدیرمسئول: مهندس جواد خوانساری
- شورای سیاست‌گذاری:
- مهندس منوچهر ملکینانی فرد (نماینده هیأت مدیره)
- مهندس جواد خوانساری (مدیرمسئول)
- مهندس بهمن دادمان (رئیس هیأت مدیره)
- دکتر ایرج گلابتونچی (دبیر سندیکا)
- مهندس سالار علیاری (خزانه‌دار سندیکا)
- مهندس محمود مصطفی‌زاده (سر دبیر)
- رئیس کمیسیون انتشارات: مهندس علی ورزنده
- سر دبیر: مهندس محمود مصطفی‌زاده
- کمیسیون انتشارات و تحریریه:
- مهندس علی ورزنده (رئیس کمیسیون انتشارات)
- مهندس محمدعلی پور شیرازی (کمیسیون عضویت و پیگیری)
- مهندس سیامک مسعودی (کمیسیون قوانین و مقررات)
- مهندس علاءالدین سادات باریکانی

فهرست مطالب

شیوه‌های حل اختلاف در پیمان‌های سرجمع
- مقاله ۴۱

نگاهی به مفاد قانون بودجه سال ۱۳۹۸
مرتبط با صنعت احداث کشور - مقاله ۴۶

کارگاه‌های آموزشی اهمیت و لزوم آن
- دیدگاه ۵۰

قوانین مالیاتی
- بخشنامه ۵۱

تأثیر فرهنگ و هنجار بر مدیریت ابر پروژه‌ها (۲)
- مقاله ۵۳

دو روی سیل امسال
- سرمقاله ۶

همفکری اعضای سندیکا برای همیاری سیلزدگان
- نشست ۸

بخش خصوصی پیشکسوتان خود را به جامعه معرفی کند
- بزرگداشت ۱۴

گزارشی از خسارات سیل و همیاری
بخش خصوصی با آسیب‌دیدگان - گزارش ۲۲

تامین داوطلبانه ماشین‌آلات توسط پیمانکاران
- نشست جامعه مدنی ۲۷

تجاوز به حریم محیط زیست عامل اصلی تشدید خسارات
- گفت‌وگو ۲۸

بررسی شرایط اقتصادی کشور با حضور مدیرعامل
بانک خاورمیانه - نشست ۳۴

نوشته‌های نویسندگان، لزوماً نظرات نشریه نیست. نقل مطالب نشریه فقط با ذکر ماخذ مجاز است.

کمیسیون انتشارات در رد یا قبول مقالات ارسالی مختار است و در ویرایش علمی، ادبی و خلاصه‌سازی آن مجاز است. در ضمن مقالات ارسالی عودت داده نمی‌شود

تهران، خیابان طالقانی، بین میدان فلسطین و خیابان ولیعصر، خیابان شهید برادران مظفر (صبای جنوبی)،
شماره ۸۶، ک.پ: ۱۴۱۶۹۶۶۹۱ | تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۷۱۴۰۰-۶۶۴۴۲۶۱-۶۶۴۰۲۰۳۷-۶۶۴۰۲۰۳۷
فکس: ۰۲۱-۶۶۴۴۰۸۴ | پست الکترونیکی:
payamabadgaran@yahoo.com
نشانی الکترونیکی: www.acco.ir

دو روی سیل امدسال

سر مقاله

و عبرت‌ها و اندوخته‌هاست. نیمه اول این لیوان موجب درد و رنج بسیاری برای مردم ایران در گوشه و کنار شده است. در این بخش ما شاهد از دست رفتن زندگی‌ها و ماترک مردان و زنانی هستیم که بخاطر آن عمری زحمت کشیده‌اند و چه بسا بخش عمده‌ای از اینها دیگر قابل بازگشت، احیا و یا ترمیم نیست. مردان و زنان از خاطرات و یادگارهای زندگی تا اسباب و اثاثیه اولیه حیاتشان را از دست داده‌اند و دچار تالما‌ت روحی، جسمی و زبان‌های مالی و اقتصادی بیشماری شده‌اند. متأسفانه زیان مردمی به مانند خود سیل بی سابقه است و می‌طلبد که مسئولین مربوطه و نهادهای دولتی و عمومی به این بخش از درد و رنج سیلزدگان توجه کافی مبذول نمایند.

اما نیمه دوم لیوان سیل خالی از عبرت و امید نیست. در این بخش باید به برخی وقایع در دوران سیل و پس از آن، از قبیل سونامی همیاری مردمی، اقتدار و قدرتمندی سازه‌های مهندسی مثل سدها و سیل بندها و نقش برخی تونل‌های جاده‌ای در انتقال آب و حضور امکانات و نیروی انسانی متعلق به بخش خصوصی عمرانی در

و میزان خروجی دریچه سدها صورت گرفته بود یا تاسیسات مجهز از قبیل سدها و سیل بندها وجود داشت، باران‌های شدید در طبیعت جاری شدند بی آنکه فاجعه‌ای بیافرینند. همزمان با سیل، بسیاری از جاده‌ها و مسیرهای رفت و آمد درون شهری و بیرون شهری در قریب به اتفاق استان‌های کشور با لغزندگی، رانش زمین، ریزش کوه و ... مواجه شد. گویی در یک بازه زمانی ۱۵ روزه شماری از وقایع طبیعی در بیشتر نقاط کشور رژه رفتند و ویرانی‌هایی به یادگار گذاشتند که ترمیم آنها سالها طول خواهد کشید. در این مدت کمر پلهای بسیاری شکست، صدها کیلومتر راه و جاده زحمی شدند و زیرساخت‌های مسکونی، صنعتی و به خصوص کشاورزی و دامپروری قابل توجهی به ورطه نیستی رفت. آنچه می‌توان به طور موجز و مختصر گفت سیل حیات و زندگی بسیاری را غرق کرد و سالیانی آنان را به عقب راند.

۲- ماجرای سیل اخیر مثل هر پدیده و رخداد دیگری دو نیمه دارد. نیمه‌ای که پراز خسارات و تلفات و نیمه‌ای که پراز درس‌ها

۱- بارش‌های بی سابقه نیم قرن اخیر در روزهای پایانی سال ۹۷ بر تن طبیعت تشنه ایران در زمان کوتاهی به سیلابی بی نظیر، ویرانگر و به میهمان ناخوانده تبدیل شد. ابتدا شمال کشور به خصوص استان گلستان درگیر این ماجرا شد و در حالی که همه اذهان و توجهات متوجه سیل چندروزه گلستان و روزهای ترازدیک آق قلا و محاصره گمشان در دریایی از آب ترسناک بود، غرش ناگهانی سیل در شیراز به مدد تجاوز انسانی به حریم رودخانه فاجعه انسانی بزرگی را رقم زد. پیش از آنکه شمارش قربانیان سیل بهاری شیراز به پایان برسد نوبت نزول آب پرحجم به خوزستان و لرستان رسید که ردپای تجاوز به حریم طبیعت در انبوه تلفات و خسارات در اینجا نیز مشهود بود. همزمان با این استانها، سایر مناطق کشور در آغوش باران‌های سیل آسا قرار گرفتند و بخش عظیمی از کشور درگیر شدیدترین سیلابی شد که در یادها مانده است، اما در مناطقی که تجاوز به حریم رودخانه‌ها و مسیل‌ها کمتر بود یا پیش بینی‌های لازم مثل لایروبی رودها

مقابله با سیل و یاری سیلزدگان و... اشاره کرد. این همیاری ها چنان بود که می توان گفت بدون این همیاری ها مهار سیل با تبعات و تلفات بیشتری همراه می شد. نکته جالب آن است که این امدادها به معنای واقعی آن متناسب با رویکرد مردمی و احساسات ملی صورت گرفت. به عنوان مثال بسیاری از اعضای سندیکا که امکانات و تاسیساتشان در مناطق سیلزده در جهت اجرای پروژه های عمرانی قرار داشت در جهت بازگشایی راههای مسدود شده، تامین امکانات تغذیه ای و بهداشتی برای سیلزدگان و مقابله با توسعه سیل به کار گرفته شد اما نخواستند که هیچ نام و نشانی از آنها در تبلیغات رسمی و غیر رسمی وجود داشته باشد. مع الوصف این سیل علی رغم تلفات سنگین خود، نشان داد در جایی که نهادهای رسمی غافلگیر می شوند یا در مهار و مدیریت بحران با کاستی مواجه اند امکانات و ظرفیت های مردمی و بخش های غیردولتی راهگشاست.

۳- بدیهی است پس از مهار و مدیریت سیل و زدودن گل و لای سیلاب از چهره شهرها و زندگی مردم، باید به سرعت نسبت به احیای حیات شهری و تاسیسات فنی و زیرساختی شهرها، روستاها و سایر نقاط آسیب دیده اقدام کرد. دامنه، سطح تخریب و ضرورت ترمیم تاسیسات آسیب دیده در سطحی است که نیازمند طراحی یک مدل و الگوی بازسازی است. دولت با همیاری سایر بخش ها توانست پیامدهای سیل را مهار کند، اکنون از دانش و توان و تخصص همان بخش ها به ویژه بخش خصوصی عمرانی بی نیاز نیست. اما نکته مهم این است که همه بخش هایی که از امکانات یا دانش لازم برای بازسازی یا ترمیم تاسیسات تخریب شده برخوردارند، باید در راستای احساس مسئولیت ملی قدم بردارند. چنین احساسی محدود و بخشی نیست. بلکه دولت به عنوان متولی اداره کشور و مسئول بازسازی مناطق سیل زده باید رویکردی را دنبال کند که به بهره برداری حداکثری

از منابع موجود منجر شود و بخش های عملیاتی نیز باید با حس مسئولیت ملی همه توان و دانش خود برای ترمیم این مناطق با بهترین کیفیت و کمترین هزینه بکار گیرند. خوشختانه حاصل مباحثی که در این ایام در بین فعالان بخش خصوصی مانند سندیکای شرکت های ساختمانی مطرح شده معطوف به همان نگاه و احساس مسئولیت ملی است. اگر چنین نگاهی بر ستاد بازسازی مناطق سیلزده حاکم شود، بازسازی این مناطق با نگاه بلندمدت و رویکرد دانش مهندسی و تخصص محور توأم خواهد شد. بازسازی این مناطق فرصتی است که باید امکان تکرار حوادث تلخ را در این مناطق از بین ببرد و ایمنی این مناطق در برابر حوادث مشابه را تامین گرداند. بدین منظور باید بریستری پیشگیری از مخاطرات آبی و پیش بینی خطرات احتمالی و تنظیم راهکارهای مقابله با آن اقدام به بازسازی کرد. امسال، سال سیل بود، سال ۹۶ سال زلزله بود، چه بسا سال های آتی سال حادثه ای مشابه باشد. درسها و عبرت های این حوادث آن است که تلفات و خسارات حوادث بعدی تا حد ممکن پیشگیری و کاهش یابد. راه پیشگیری و کاهش تلفات آن است که در بازسازی زیرساخت های آسیب دیده،

دانش، تخصص و امکانات فنی و مهندسی سندیکای شرکت های ساختمانی ایران در راستای بازسازی مناطق آسیب دیده با کیفیت مطلوب بر اهل فن پوشیده نیست. این سندیکا در راستای عمل به وظیف و مسئولیت خود در برابر سیلزدگان عزیز آمادگی دارد الگو و مدلی برای بازسازی مناطق آسیب دیده ارائه کند که در آن احساس همیاری با مردم سیلزده و ارتقای کیفی زیرساخت های عمرانی این مناطق بیش از پیش تامین گردد

عنصر کیفیت و رقابت حذف نشود و تحت تاثیر فشارها و لابی های نهادهای صاحب قدرت و یا به واسطه ارتباطات و رانت جویی برخی از مسئولان از این عنصر موثر و لازم غفلت صورت نگیرد. البته روال گذشته گواه آن است که چنین هشدارهایی، در میدان عمل مورد توجه قرار نمی گیرد و کیفیت و حتی کمیت طرح ها فدای رانت ها و یا اقتدار برخی نهادها می شود.

نکته بعدی آن است که در این فرایند باید به بازشناسی استانداردهای مدیریت اداره کشور پرداخت و تکلیف برخی ابهامات مانند اینکه سد بسازیم یا نساازیم را روشن کرد. باید بر اساس منافع فوری و اضطراری (مانند تامین آب شرب و کشاورزی و صنعتی) و منافع پایدار (تامین امنیت انسانی در قبال حوادث طبیعی و حقایق محیط زیست) اقدام به برنامه ریزی کرد. مخلص کلام آنکه شرایط اخیر فرصتی برای تمرین و مانور در قبال سیل های احتمالی یا سایر وقایع طبیعی قلمداد شود.

از عبرت های سیل اخیر باید به هشدارسازی متولیان، سیاست گذاران و حتی مردم عادی است. هر کدام از اینها نقشی در مهار سیل یا بالعکس تشدید خسارات سیل داشته اند. حال زمان مناسبی است که این نقش ها بازخوانی شوند. در خوانش های مجدد آسیب ها و خطرات است که در می یابیم اگر در استان های دیگری مانند فارس، کرمان، اصفهان، خراسان و... چنین سیلی به راه افتد با چه چالش ها و معضلاتی مواجه ایم و راه مقابله با آن و یافتن راهکار موثر کدام است.

در پایان تاکید داریم که دانش، تخصص و امکانات فنی و مهندسی سندیکای شرکت های ساختمانی ایران در راستای بازسازی مناطق آسیب دیده با کیفیت مطلوب بر اهل فن پوشیده نیست. این سندیکا در راستای عمل به وظیف و مسئولیت خود در برابر سیلزدگان عزیز آمادگی دارد الگو و مدلی برای بازسازی مناطق آسیب دیده ارائه کند که در آن احساس همیاری با مردم سیلزده و ارتقای کیفی زیرساخت های عمرانی این مناطق بیش از پیش تامین گردد.

فعالان صنعت احداث پیشنهاد خود
برای نحوه بازسای مناطق سیلزده را
به دولت ارائه می کند

همفکری اعضای سندیکا برای همیاری سیلزندگان

در اولین نشست هیات مدیره و اعضای سندیکا
در سال ۹۸ موضوع سیل بهاری و وضعیت
حرفه پیمانکاری بررسی شد

وی افزود: در ابتدای سال علاقه‌ای نداریم که وارد جزئیات مسائل و مشکلات صنف شویم اما در عین حال به همفکری و خرد جمعی و نقطه نظرات اعضای خود نیاز داریم تا از آنها برای تدوین برنامه سال ۱۳۹۸ استفاده نماییم. مهم‌ترین مسئله مربوط به حرفه ما تامین مالی است که اغلب گرفتاری‌های حرفه‌مندان ما نیز از همین ناحیه است. با توجه به بودجه سال ۱۳۹۸ شرایط تامین مالی مطلوب‌تر از گذشته نیست و شرایط دشواری پیش روی ما است.

به حاضران عنوان کرد این جلسه با سه محور دید و بازدید اعضا، کنکاش پیرامون مسائل پیش رو در صنعت و حرفه پیمانکاری و همفکری در خصوص همیاری با مصائب هموطنان عزیزی که سیل اخیر برای آنها پیش آورده، تشکیل شده است. صنف ما در شرایطی از کسب و کار قرار گرفته که به زعم بسیاری از بزرگان، قبلاً نظیر آن را تجربه نکرده است. در حال حاضر معضلات، محدودیتها و مشکلات فراوان، وضعیت ناهنجاری را برای فعالیت در این حوزه به وجود آورده است.

اولین نشست مشترک هیات مدیره سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران با اعضای آن روز یکشنبه ۸ اردیبهشت برگزار شد و حاضران به بررسی مسائل پیش روی صنعت احداث و نحوه همیاری این صنعت در روند همیاری با هموطنان آسیب دیده و بازسازی خسارات ناشی از سیل پرداختند.

به دنبال راه حل‌های بنیادینی برای بقای حرفه باشیم

در آغاز این نشست مهندس بهمن دادمان رئیس هیات مدیره سندیکا ضمن خیرمقدم

رئیس هیات مدیره سندیکا افزود: علیرغم افزایش قیمت‌ها نه تنها شاهد افزایش بودجه عمرانی نبویم بلکه با کاهش آن مواجه‌ایم که نشان می‌دهد علاوه بر طرح‌های جاری طرح‌هایی که سال گذشته به مرحله قرارداد رسیده‌اند با مصیبت کمبود و تاخیر در پرداخت‌ها مواجه خواهند بود. علاوه بر این که با موضوع اوراق و تنزیل آنها و عدم قبول آن توسط دستگاه‌های اجرایی مواجه هستیم.

وی تصریح کرد: با توجه به مسائل موجود، آینده صنف با ابهام روبرو است. با این وجود هیات مدیره سندیکا تاکید بر این دارد که وظیفه ملی و صنفی ما بقای سازمان‌های کاری و سرمایه انسانی آنها است، این سازمانها ثروت ملی محسوب می‌شوند و نیروی انسانی مجرب و ماشین‌آلات آنها ظرفیت مقبولی هستند که باید برای حفظ آن تلاش کنیم. در شرایط مطلوب و نامطلوب، این ما هستیم ما باید بمانیم و خدمت کنیم و چنین ظرفیت‌های ارزشمندی را حفظ کنیم.

دادمان گفت: سندیکا و هیات مدیره و دبیرخانه آن در سال ۱۳۹۸ به فعالیت خود در جهت ایفای حقوق اعضا، ارائه خدمات به آنها و حل مسائل صنفی و پیرامونی خود ادامه خواهد داد. در عین حال باید به دنبال راه حل‌های بنیادینی برای بقای حرفه پیمانکاری باشیم و در این مسیر امیدواریم از نقطه نظرات شما بهره‌مند شویم تا با مدد خرد جمعی به تدوین استراتژی سال ۱۳۹۸ بپردازیم.

شرکتهای عضو سندیکا به سیل زدگان امداد رسانی کردند

در بخش دیگری از این نشست مهندس طهماسب رضوی مدیرعامل شرکت تهران جنوب عنوان کرد: برای کمک به سیل زدگان اکثر شرکتهای عضو از طریق کارگاه‌های خویشتن در مناطق مختلف نسبت به کمک‌رسانی و استفاده از توان

مهندسی و لجستیک اقدام کرده‌اند. وی ضمن انتقاد از دولت که به جای پاسخگو بودن، به طرح سوال و انتقاد از شرایط می‌پردازد، پیشنهاد داد معرفی کاندیدایی برای صنعت احداث در انتخابات مجلس مورد بررسی قرار گیرد، وی همچنین تصریح کرد: یکی از مشکلات بزرگ اکثر پیمانکاران، تاکید روی این نکته است که «پیمانکار باید / کارفرما می‌تواند» که به دلیل قدیمی بودن متن قراردادهاست و باید درباره آن تجدید نظر شود. علاوه بر این بنده معتقدم باید به جای ضمانت‌نامه از بیمه نامه استفاده شود.

در فراز دیگری از این نشست، مهندس منوچهر ملکپانی فرد عضو دیگر هیات مدیره سندیکا در خصوص مطالبی که مهندس رضوی پیشنهاد داد، عنوان کرد: سندیکا قبلا تجربه معرفی کاندیدایی

نمایندگان تأیید شده این شورا که مورد اقبال حرفه ما هستند، حمایت کنیم. وی تصریح کرد: در مورد شرایط قراردادی نیز حدود ۳۰ سال است که ما به دنبال اصلاح شرایط عمومی پیمان و عادلانه‌تر شدن آن هستیم، اما با وجود صرف انرژی و زمان زیاد، شرایط عمومی پیمان مدنظر ما وتو شد. درباره استفاده از بیمه‌نامه به جای ضمانت‌نامه ما توانستیم دو بار مصوبه هیات وزیران را بگیریم و با صرف ساعتها زمان، از سازمان برنامه خواستیم راهی باز کند که بیمه نامه جایگزین ضمانت‌نامه شود. آن موقع آقای همتی رئیس بیمه ایران بود و عنوان کرد بدنه بیمه امکان بیمه کردن کار شما و جلوگیری از ضبط ضمانت‌نامه را ندارد. وی افزود: در جلسات بررسی شرایط عمومی پیمان نیز مهندس عطاءالله هاشمی بحثی را مطرح کردند که طبق آن

برای صنعت احداث در انتخابات مجلس را داشته است. ورود مهندس ادب به مجلس محصول تلاش شورای سیاستگذاری بود که از ۴ تشکل آن زمان تشکیل شده بود. شورای سیاست‌گذاری تصمیم گرفت نماینده‌ای در مجلس داشته باشد و توانستیم مهندس ادب را به مجلس بفرستیم. اما نتایج حاصل از این اقدام برای صنف کافی نبود. فکر داشتن نماینده در مجلس ایده خوبی است و بهتر است به جای انتخاب نماینده‌ای که لازم است به تایید شورای نگهبان برسد از

پیمانکار علاوه بر ضمانت‌نامه باید کیفیت کار خود را بیمه کند که استدلال شد این امر عملاً گران کردن کار را به دنبال دارد، بیمه نیز این پیشنهاد را نپذیرفت. منظورم از تشریح این اقدامات این بود که بدانید ما در مورد هیچ کدام از این موارد در ابتدای مسیر نیستیم، اگرچه بارها با صرف وقت به نقطه صفر برگشته‌ایم. وی در پایان تاکید کرد: شرایط را همه می‌دانید اما باید برای بقا و استمرار فعالیت شرکتها راه حل مناسبی ارائه دهیم. مهندس دادمان نیز در این باره عنوان

کرد براساس ماده ۴ بند «پ» از آیین نامه تضامین دولتی، ضمانت نامه صادره توسط موسسات بیمه‌گذارای مجوز لازم برای فعالیت و صدور مجوز لازم از سوی بیمه مرکزی به لحاظ قانونی مورد تایید است ولی اگر بیمه‌ها از این کار استنکاف می‌کنند موضوع دیگری است.

در ادامه این جلسه مهندس علی اصغر گل‌سرخ‌ی عضو هیات امنای موسسه تحقیق و توسعه صنعت احداث عنوان کرد: بعد از نزدیک به ۶۰ سال حاکمیت قاعده نادرست «آنها می‌توانند و ما باید»، قانون بهبود فضای کسب و کار تصویب شد که در ۲۴ بند آن برخلاف رویه قبلی است و این بار «قوای سه‌گانه باید و بخش خصوصی می‌تواند» شده است. اگرچه در کشور ما

اگر شما به جای هیات مدیره بودید در شرایط کنونی چه چیزهایی را هدف قرار می‌دادید و پیگیری می‌کردید.

دبیر سندیکا افزود: در واقع این جلسه برای تبادل آرا و هم‌اندیشی است تا بدانیم در شرایط فعلی، پیمانکاران به عنوان افرادی حرفه‌ای و سندیکا به عنوان تشکل صنفی چه اقدامی باید انجام دهند. در خصوص قراردادهای موجود کارها باید ادامه یابد یا منتظر مشخص شدن وضعیت عمرانی باشیم؟ آیا باید همچنان برای اصلاح شرایط عمومی بچنگیم؟ آیا لازم است درخواست اتمام قراردادها را بکنیم یا بگوییم دولت که امروزه درگیر مسائل سیل هست و نمی‌تواند بودجه را اختصاص دهد شش ماه تا یک سال

کارها را متوقف کند. آیا باید دولت را مجاب کنیم که ما کارها را ادامه می‌دهیم و در قبال آن دولت هم باید خسارت ناشی از عدم پرداختها را به نحوی جبران کند؟ آیا باید به امید بهتر شدن اوضاع شرایط موجود را حفظ کنیم یا نه، و سایر «آیا»ها که شما باید به آن پاسخ دهید.

دکتر گلابتونچی افزود: آیا باید کار بگیریم و در مناقصاتی که همه چیز آن تنظیم شده شرکت کنیم یا باید برویم و شکل کار کردن خود را عوض کنیم و از مشارکتهای عمومی - خصوصی بهره‌مند شویم. آیا باید تن به کار گرفتن با هر رقم و به هر قیمتی بدهیم تا چراغ شرکت روشن بماند یا این که اصلا به فکر راه حل تشکلی و صنفی جدیدی باشیم. آیا باید اقدامات سابق و مسیر تاثیرگذاری روی تعدیل و بودجه‌نویسی و ... را طی جلسات با نمایندگان دولت دنبال کنیم یا کار دیگری انجام دهیم.

وی تاکید کرد: ما ساعتها و روزها برای تعدیلها، اصلاح بودجه، بیمه، مالیات، شرایط عمومی پیمان و سایر موارد مبتلابه صنف زحمت کشیده‌ایم. آیا امروز و در ۸ اردیبهشت ۹۸ باید دنبال همان اقدامات ۸ اردیبهشت سال ۹۷ برویم یا با توجه به شرایط حادث شده دنبال کارهای دیگری باشیم، شما چه فکر می‌کنید؟

سعی داریم مسائل را به سمت انصاف و عقلانیت ببریم

در بخش دیگری از این نشست مهندس توحید زورچنگ عضو دیگر هیات مدیره نیز عنوان کرد: من پیشنهاد می‌کنم حاضرین در جلسه پیشنهاد تشکیل فدراسیون احداث را جدی‌تر نگاه کنند و هیات مدیره محترم دوره بیست و سوم آن را پیگیری نماید.

مهندس سیامک مسعودی عضو دیگر هیات مدیره نیز ضمن تاکید روی این امر که نه به عنوان عضو هیات مدیره که به عنوان یک عضو از سندیکا صحبت می‌کند، خاطر نشان کرد: سندیکا انواع اسنادی که له یا علیه ما بیرون می‌آید

مهندس دادمان:

بر اساس ماده ۴ بند «پ» از آیین‌نامه تضامین دولتی، ضمانت‌نامه صادره توسط موسسات بیمه‌گذارای مجوز لازم برای فعالیت و صدور مجوز لازم از سوی بیمه مرکزی به لحاظ قانونی مورد تایید است ولی اگر بیمه‌ها از این کار استنکاف می‌کنند موضوع دیگری است

عموما قوانین وضع می‌شود بدون این که اجرا شود اما در نهایت این مسیر باید طی شود. وی پیشنهاد داد برای حصول نتیجه بهتر باید همکاری بیشتری داشته باشیم، در راستای داشتن تریبون و صدای واحد نیز لازم است تشکیل فدراسیون احداث را جدی‌تر بررسی نماییم.

با دولت درگیر سیل چه باید بکنیم؟

دکتر ایرج گلابتونچی دبیر سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران در این نشست گفت: هیات مدیره سندیکا زمان زیادی را صرف بررسی مشکلات صنف و ارائه راه حل کرده است اما امروز در نظر داریم از منظر شما به مسائل نگاه کنیم و بدانیم

را بررسی و در آنها ورود می‌کند تا کمترین آسیب و بی‌انصافی ممکن در آنها باشد. ما در سندیکا به دنبال سوق دادن همه مسائل در جهت منافع پیمانکاران نیستیم بلکه سعی داریم مسائل را به سمت انصاف و عقلانیت ببریم که هم به نفع مسائل ملی و هم در راستای منافع صنفی است.

وی گفت: علاوه بر تمام موضوعاتی که سندیکا تا کنون پیگیری می‌کرده است و همه آنها واجب هستند و اگر قطع شوند، وضع از این هم بدتر می‌شود، باید با توجه به این نکته که بودجه موجود با پتانسیل مهندسی حاضر همخوانی ندارد، به یک شیوه‌ای دولت را مجاب کنیم که تکلیف پروژه‌های روی زمین مانده را مشخص کند، باید به دولت فشار بیاوریم تا برنامه دقیق و مشخص خود را برای خروج از شرایط سخت و غیرقابل تحمل صنعت احداث و تعیین تکلیف پیمانکاران اعلام کند. اگر دولت پای میز مذاکره بنشیند ناچار به ارائه برنامه خود خواهد شد که نقطه شروع خوبی برای بهبود شرایط موجود است.

مهندس داوود شهبازی عضو هیات مدیره شرکت فولاد ساختمان ایستا نیز تاکید کرد به نظر من استعدادی در دولت برای تامین مالی پروژه‌ها وجود ندارد و ما باید با محوریت سندیکا کار جمعی انجام دهیم، ظرفیت زنده‌ای ایجاد کنیم و پول را از دست مردم بگیریم.

دولت به جای پاسخگو بودن، پرسشگر شده است

مهندس شعبان یوسفیان عضو دیگر هیات مدیره نیز گفت: یکی از خصوصیات بارز انسان انعطاف‌پذیری است که پیمانکاران از این نعمت بهره بیشتری برده‌اند اگرچه در سالهای گذشته با بی‌مهری کلامی و عملی مواجه شده‌اند. هر چه در این سالها پیش رفته‌ایم دست شرکتهای شبه دولتی پرت‌تر شد و دست بخش خصوصی خالی‌تر ماند، اکنون به جایی رسیده که

باید تکلیف بخش خصوصی روشن شود که آیا قرار است این بخش باشد یا نه و اگر قرار است باشد باید سهم آن مشخص شود.

مهندس محمود مصطفی‌زاده عضو دیگر هیات مدیره نیز عنوان کرد: کارهایی که سندیکا برای هموار کردن مسیر کسب و کار انجام می‌دهد سالیان سال ادامه داشته اگرچه به نتیجه مورد نظر نرسیده است. در شرایط کنونی دولت کاملاً از مسئولیت خود شانه خالی کرده و به جای پاسخگو بودن، پرسشگر شده است، حاکمیت خود منتقد شده است و معلوم نیست از چه کسی انتقاد می‌کند. حاکمیت تاجر شده و با کل ثروت کشور که در اختیار آن است رقیب بخش خصوصی شده است.

وی با بیان این که اکثر بانکها وضعیت خوبی ندارند و روابط خارجی ما روز به روز بدتر شده است تصریح کرد: آیا می‌شود در چنین شرایطی بدون ارتباط مناسب با دنیا زندگی کرد. با این وضع من بعید می‌دانم بخش خصوصی توان سرمایه‌گذاری داشته باشد مگر میزان بسیار جزئی. بعید می‌دانم سرمایه‌گذاران خارجی هم در این شرایط حاضر به سرمایه‌گذاری باشند.

وی تاکید کرد: امروز روزی است که ما به عنوان یک تشکل کارفرمایی باید به انسجام خود بیافزاییم و بتوانیم با اعتراض مدنی خود به حاکمیت آنها را وادار کنیم به مذاکره با ما بنشینند و پیشنهادهای ما را بپذیرند. در واقع مسئله اشتغال

دست ما است، هر کدام از ما یک هفته تپه هستیم و در کارگاههای ما افرادی کار می‌کنند که اگر روزی وارد عرصه مطالبات کارگری شوند شرایط برای دولت دشوارتر خواهد شد.

وی افزود: باید دولت را وادار کنیم سرمایه‌های موجود در دست خود را وارد چرخه اقتصادی و ساخت زیربنای توسعه‌ای کنند، این مسئله باید بدون ترس مطرح شود چرا که در ارتباط تنگاتنگ با آینده و سرنوشت کشور ما است. در نهایت ما باید دولت را فراموش کنیم و با حاکمیت وارد گفتگو شویم. مهندس عین‌الله ظاهری مدیرعامل شرکت لمبه‌کوب و عضو دیگر هیات مدیره

دکتر ایرج گلابتونچی:

هیات مدیره سندیکا زمان زیادی را صرف بررسی مشکلات صنف و ارائه راه حل کرده است اما امروز در نظر داریم از منظر شما به مسائل نگاه کنیم و بدانیم اگر شما به جای هیات مدیره بودید در شرایط کنونی چه چیزهایی را هدف قرار می‌دادید و پیگیری می‌کردید

نیز عنوان کرد: برای انجام کار در حوزه پیمانکاری اراده و پول لازم است. به جای پول که اوراق داده می‌شود، در مورد اراده نیز، متأسفانه این امر در طرف دولتی دیده نمی‌شود چنانچه پیگیری‌های ما برای تشکیل یک کارگروه مشترک با کمیسیون عمران از زمستان ۱۳۹۶ تا کنون و علیرغم پیگیری مداوم ما به نتیجه نرسیده است.

انتقاد بدون ارائه راه حل مفید نیست

در بخش پایانی این بخش مهندس علیرضا ناصر معدلی رئیس هیات مدیره شرکت پرلیت عنوان کرد: انتقاد بدون ارائه راه حل نه تنها مفید نیست بلکه باعث ایجاد فضای منفی و سرخورگی می‌شود

وجود ندارد که یک کشور بتواند ۴۰ سال در مقابل این مشکلات ایستادگی کند. وی تصریح کرد: زمانی که همه داد می‌زدند متفرق نشوید و انشعاب ایجاد نکنید آیا ما گوش دادیم یا رفتیم و انجمن جدید تشکیل دادیم؟ قرار نیست دور هم جمع شویم و در برابر ظلم اقدام کنیم، چرا جمع نشدیم و اقدام نکردیم. هر شرکت میلیاردها دلار از دولت طلبکار است، چرا دور هم جمع نشدیم و آن را مطالبه کنیم و بگوییم تنها بخش خصوصی است که می‌تواند اقتصاد را سرو سامان دهد.

وی تأکید کرد: آیا ما آماری از خسارات ناشی از دولتی شدن اقتصاد و انجام پروژه‌ها توسط دولت تهیه کردیم و منتشر نمودیم؟ به نظر من باید این آمار را تهیه

کنیم و ضمن ارائه گزارشی از طلب‌های جمع شده بخش خصوصی با دولت به گفتگو بنشینیم. ناصر معدلی با بیان این که متأسفانه ما افراد متفرق و ظلم‌پذیری هستیم تأکید کرد: باید از هزینه کیفیت و زمان پروژه‌های تمام شده توسط بخش دولتی آماری تهیه کنیم و با مستندات موجود نشان دهیم این موضوع چه خساراتی را به کشور وارد کرده است.

مهندس دادمان نیز در جمع‌بندی بخش نخستین این نشست عنوان کرد: صحبت‌های حاضران نشان داد در خصوص بقای حرفه و تلاش‌های سندیکا برای خروج از بحران اتفاق نظر وجود دارد. دوستان از لزوم کنار رفتن شرکت‌های دولتی از فضای کسب و کار و سپردن کارها به بخش خصوصی صحبت کردند که این مسئله و سایر مسائل باید در تعامل با دولتمردان پیگیری شود. راهکارهای مختلفی که مطرح فرمودید در هیات مدیره و با فرایندی منسجم مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

بخش دوم نشست: همیاری و مشارکت در مناطق سیل زده

در بخش دوم این نشست که به موضوع سیل اخیر و چگونگی همیاری سندیکا و اعضای آن با سیل‌زدگان اختصاص داشت مهندس بهمن دادمان عنوان کرد: ما به عنوان یک سازمان صنفی، حرفه‌ای و ملی لازم می‌دانیم در فرایند تعهد اجتماعی خود به موضوع سیل اخیر توجه داشته باشیم، همچنان که سندیکا در تاریخ ۷۰ ساله خود در جریان آسیب‌های ناشی از حوادث طبیعی پیش قدم بوده است. وی تأکید کرد: وضعیت سیل‌زدگان هنوز به سامان نرسیده و هنوز در گلستان و خوزستان تداوم دارد، در لرستان نیز آثار حادثه زده نشده است. بسیاری از مناطق همچنان درگیر فاجعه هستند، و شرایط تفاوت چندانی نکرده است. هیات مدیره درباره نحوه مشارکت و همیاری بحث کرده و در نهایت اقدامات

مهندس ناصر معدلی:
باید از هزینه کیفیت و زمان پروژه‌های تمام شده توسط بخش دولتی آماری تهیه کنیم و با مستندات موجود نشان دهیم این موضوع چه خساراتی را به کشور وارد کرده است

و نیروی انسانی ما در این شرایط نیاز به روحیه دارد. به جای انتقاد از دولت خود را جای رئیس جمهور بگذاریم و ببینیم اگر جای او بودیم برای وضع موجود چه راه حلی داشتیم.

وی افزود: از ظلم به بخش خصوصی صحبت شد اما سوال اینجا است که ما در مقابل ظلم‌هایی که به ما شده چه کرده‌ایم؟ آیا زمانی که اقتصاد ما دولتی شد متوجه شدیم که بزرگترین بمب تخریبی اقتصاد دولتی شدن است و در این باره چه اقدامی کردیم؟ از ۴۰ سال پیش تا کنون نیز سیاست‌های ابرقدرتهای دنیا بر علیه ما بوده است، نمونه‌ای هم

کلی برای کمک به هموطنان و ترمیم زیرساختها را شامل تامین نیازهای اولیه و کالاها، خدمات فنی و مهندسی، کمکهای تجهیزاتی و ماشین‌آلاتی برای مشکلات اولیه، کمک نقدی به سازمانهای مسئول و مشارکت در بازسازی ابنیه و مساکن ارزیابی کرده است.

رئیس هیات مدیره سندیکا عنوان کرد: بازسازی می‌تواند در دو شکل سرمایه-گذاری و تامین مالی و ارائه خدمات احداث، و یا تامین بخشی از سرمایه‌گذاری و تامین مالی و ارائه خدمات احداث باشد. هیات مدیره با بررسی جوانب امر اقدام در سه زمینه را به اعضای خود پیشنهاد می‌کند و در این خصوص حاضران را به ارائه پیشنهاد و همفکری دعوت می‌کند: ۱- خدمات فنی و مهندسی و ارائه نسخه‌های پیشگیرانه کارشناسی شده، ایجاد ارتباط با جامعه مهندسان مشاور و سایر دست اندرکاران صنعت آب به منظور شناسایی اقدامات کارشناسانه برای کشف علل بروز ویرانی‌ها

۲- حضور مستقیم سندیکا در بازسازی محل و نقاط مشخص مناطق آسیب دیده با هماهنگی دستگاههای ملی ذی ربط و با سرمایه‌گذاری اعضای سندیکا
۳- درخواست از اعضا برای ارائه گزارش کمک‌رسانی خود در جریان سیل اخیر؛ بسیاری از شرکتهای ما در روزهای اولیه از بابت تامین نیازهای اولیه و در اختیار قراردادن ماشین‌آلات و تجهیزات انجام داده‌اند و کماکان به آن ادامه می‌دهند.
۴- کمک به بازسازی مناطق آسیب دیده به صورت پیمانکاری که در این زمینه سندیکا با توجه به پیشنهاد برخی شرکتهای عضو به تهیه مدلی مالی اقدام نماید که احتمالاً در این مدل، تامین مالی به صورت ۵۰ درصد توسط دولت، ۲۵ درصد آورده اعضای علاقمند به نام کمک و مساعدت و ۲۵ درصد هم به شکل تهاتر خواهد بود.

بحث درباره نحوه همیاری

مهندس بیژن سعیدآبادی نایب رئیس

سندیکا نیز درباره نحوه همیاری سندیکا در بازسازی مناطق سیل زده عنوان کرد: قصد داریم در این زمینه با دستگاه های زیربند منجمله وزارت کشور ارتباط برقرار کنیم و با اخذ برنامه بازسازی تدوین شده توسط دولت، به بررسی نقاطی که امکان عمل در آن را داریم بپردازیم. کاری که سابق براین نیز توسط سندیکا انجام شده است.

وی در خصوص تامین مالی توسط اعضا برای بازسازی و ترمیم مناطق آسیب دیده نیز گفت: اقدام سندیکا در این باره بستگی به منابعی است که امکان تجهیز آن وجود دارد. با توجه به شرایطی که برای همه اعضا از لحاظ مالی وجود دارد و بر حسب توان شرکتهای ارقام متفاوتی

زمان وقوع سیل و شرایط اسفناک آن نسبت به مشارکت و امداد رسانی اقدام کرده‌اند بلکه در نظر دارند در بازسازی نیز نقش موثری داشته باشند. برای این منظور همیاری اعضا در تامین مالی بسیار کلیدی است. پیشنهاد می‌شود برای شرکتهایی با گردش مالی کمتر رقم بالای ۱۰۰ میلیون ریال به عنوان همیاری، برای شرکتهای متوسط رقم بالای ۳۰۰ میلیون ریال، و برای شرکتهایی با گردش مالی بالا مبالغ بالاتری جهت در نظر گرفته شود. در این بخش مهندس ابریشمی پیشنهاد صنعتی سازی برخی روستاها و الگوسازی در این زمینه را در مناطق آسیب دیده ارائه داد که مهندس دادمان این پیشنهاد را قابل بحث و بررسی دانست و

دکتر گلابتونچی دبیر سندیکا با اشاره به تاریخچه سندیکا در مورد چنین اقداماتی آن را غیرعملی خواند.

نحوه همیاری

در پایان این جلسه و پس از رایزنی حاضران مقرر شد نامه هیات مدیره در خصوص نحوه همیاری اطلاع‌رسانی شود. بر اساس همفکری های صورت گرفته، میزان این همیاری برای شرکتهایی با گردش مالی پایین، حداقل ۱۰۰ میلیون ریال، برای شرکتهای متوسط، حداقل ۳۰۰ میلیون ریال و برای شرکتهایی با گردش مالی بالا مبالغ بالاتری به عنوان همیاری در نظر گرفته شده است.

برای همیاری در نظر گرفته شده است که بهتر است پس از تجمیع رقم مالی آن نسبت به تدوین برنامه و رایزنی با دستگاه های مربوطه در خصوص مشارکت اقدام کنیم.

مهندس فریدون پورنیا نیز با تأیید سخنان مهندس سعیدآبادی پیشنهاد داد پس از تجمیع کل رقم همیاری اعضا، برنامه‌ریزی و مذاکره با دستگاه‌ها انجام شود تا نگاه دقیق و روشنی از توان مالی سندیکا در این باره وجود داشته باشد.

مهندس سالار علیاری عضو دیگر هیات مدیره سندیکا و خزانه‌دار این تشکل قدیمی عنوان کرد: اعضای ما نه تنها در

زشت و زیبا، خاک من، ایران من

بخش خصوصی پیشکسوتان خود را به جامعه معرفی کند

برگزاری مراسم تجلیل از مهندس جواد خوانساری از پیشکسوتان صنعت احداث با حضور چهره های سرشناس عمرانی و ...

نالار وحدت روز ۹ اردیبهشت ۱۳۹۸ میزبان چهره های نام آشنا در حوزه های مهندسی و ساخت و ساز از بخش های خصوصی و دولتی بود. این گردهمایی برای بزرگداشت مردی پریا شد که سابقه ۶۰ سال فعالیت در عرصه آبادانی ایران و توسعه زیرساخت ها را در کارنامه دارد؛ همه آمده بودند که از «جواد خوانساری» تجلیل کنند. از مسعود خوانساری رئیس اتاق تهران، مهندس محسن خلیلی عراقی رئیس هیات مدیره کنفدراسیون صنعت، محمدرضا انصاری رئیس شورای هماهنگی تشکل های مهندسی گرفته تا عباس آخوندی وزیر سابق راه و شهرسازی، محمدرضا نعمت زاده وزیر سابق صنعت، معدن و تجارت، منصور معظمی، رئیس سابق سازمان گسترش و نوسازی، احمد رضا معتمدی رئیس دانشگاه صنعتی امیرکبیر، غلامرضا صغری ریاست سازمان غذا و دارو و معاون وزیر بهداشت و به طور کلی با حضور جمع کثیری از نمایندگان بخش خصوصی و دولتی و با استقبال ۹۷۰ میهمان، برگزار گردید.

اجتماع را دارند؛ اینان کسانی هستند که مردم دوستشان دارند.

وی افزود: من اینگونه بزرگ شده ام که بالاترین دارایی هر آدمی را قلبهایی که دوستش دارند بدانم. امروز که گرد ناامیدی روی جامعه ما نشسته چه خوب است چنین افرادی را الگو قرار دهیم تا در زندگی اجتماعی ثبات قدم داشته باشیم. ما امروز در جامعه ای زندگی می کنیم که یاد گرفته ایم باید بی اعتماد باشیم، و اگر اعتماد نداشته باشیم زنده می مانیم. اما امروز اینجا جمع شده ایم که یاد بگیریم درست است که ما از این نسل هستیم ولی بزرگان ما از نسلی هستند که رکن اصلی زندگی آنها اعتماد داشتن بوده، رکن اول دوستی و کسب و کار آنها اعتماد بوده است. امروز برای مردی بزرگداشت گرفته ایم که با امید و اعتماد زندگی خود را پیش برده و سعی کرده جامعه خود را بسازد مثل سایر بزرگانی که در این جمع حضور دارند.

وی گفت: در روزهای نه چندان دور ما سختی های بیشتری کشیدیم ولی همه را گذرانده ایم و امروز اینجا مییم که بدانیم با امید و اعتماد می توان سختی ها را گذراند و ایران را حفظ کرد. هیچ شخص و نهاد و دولتی در داخل و خارج از کشور تا وقتی ما بخش خصوصی کنار هم باشیم، همدیگر را دوست داشته باشیم، امید داشته باشیم و به هم اعتماد کنیم نمی تواند ما را از هم جدا کند؛ ما ایرانییم. و ما هستیم که از در کنار هم بودن و با زنده نگاه داشتن نام بزرگانمان تاریخ ایران را حفظ می کنیم.

حرفه ای او تبدیل شود. شرکت هریسون اکنون با بیش از ۶۰ سال با مدیرعاملی جواد خوانساری موفق به انجام حدود ۹۷ پروژه در بیش از ۲۰ استان ایران به ویژه در مناطق صعب العبور و نیازمند آبادانی شده است.

در ابتدای این مراسم مریم خوانساری با ارائه گزارشی از برگزاری مراسم بزرگداشت به ایراد سخنرانی پرداخت و عنوان کرد: خوش آمدی گویم به همه شما که برای بزرگداشت مردی به اینجا آمده اید، که پدر من، مدیر من و یکی از دو آموزگار بزرگ زندگی من است. اگر امروز در این خاک ایستاده ایم و دانشی از گذشتگان خود داریم، اگر امروز ایران ما آباد است به دلیل وجود مردانی است که تلاش کرده اند و این خاک را حفظ کرده اند و به طرق مختلف سازندگی انجام داده اند.

وی تاکید کرد: فکر کنیم چقدر از اطرافیان خود انتقاد کرده ایم؟ چقدر قدردانی کرده ایم؟ زیبایی را ما می سازیم. ارج نهادن را ما بنا می کنیم. بزرگان این مرز و بوم را ما زنده نگاه می داریم و با زنده نگه داشتن آنها تاریخ این مرز و بوم را حفظ می کنیم. خاصیت زندگی اجتماعی این است که هیچ گاه ما تنها نیستیم و همیشه افرادی در اطراف ما هستند که در یک بعدی از ما برتر هستند، این آدمها تلاش بیشتری کرده اند تا به اینجا رسیده اند و زمان بیشتری صرف کرده اند که به موفقیت رسیده اند. اینها کسانی هستند که با امید زندگی کرده اند و امید باعث شده که تلاش کنند و به موفقیت برسند و زندگی خوبی برای بقیه و جامعه خود بسازند. اینها بالاترین ارزش

جواد خوانساری به عنوان یکی از پیشکسوتان حوزه ساخت و ساز و خدمات فنی و مهندسی شناخته می شود که در سال ۱۳۳۸ با تاسیس شرکت هریسون به این عرصه گام نهاد و بیش از نیم قرن است که اجرای بسیاری از پروژه های معتبر از ساخت ابنیه های کوچک و بزرگ گرفته تا اجرای طرح های بزرگ جاده ای و زیربنایی را بر عهده گرفته است.

جواد خوانساری در سال ۱۳۱۸ در شهر اراک دیده به جهان گشود. پدر او، حاج ابوالقاسم خوانساری از تاجران اراک بود. اما علاقه مندی او به ساخت و ساز، ریشه در حرفه محمدحسن خوانساری، پدر بزرگ او داشت که به ساخت و ساز مشغول بود و به گواه بسیاری از ساکنان اراک از اشخاص تاثیرگذار در آبادانی و رونق این شهر بوده است. حرفه پدر بزرگ و مشاهده بناهای ساخته شده در جای جای ایران موجب شد تا او پس از اتمام تحصیلات دبیرستان برای ادامه تحصیل در رشته مهندسی ساکن تهران شود. او در سال ۱۳۳۸ در رشته برق در دانشکده فنی دانشگاه تهران و سپس در دانشگاه پلی تکنیک امیرکبیر شروع به تحصیل کرد. اما به دلیل علاقه وافر به رشته راه و ساختمان تغییر رشته داد و در سال ۱۳۴۴ در مقطع فوق لیسانس در رشته راه و ساختمان فارغ التحصیل شد.

وی فعالیت حرفه ای خود را در سال ۱۳۳۸ با بنیانگذاری شرکت هریسون آغاز کرد. پشتکار بالای او بود که موجب شد مسئولیت ۲۰ پروژه در ۲۰ منطقه مختلف در ایران به او واگذار و این حرکت بزرگ به نقطه عطفی در کارنامه

بخش خصوصی پیشکسوتان خود را معرفی کند

مهندس مسعود خوانساری رئیس اتاق تهران نیز با اشاره به عدم نسبت فAMILI خود با مهندس جواد خوانساری عنوان کرد: فارغ از این که از شرق تا غرب، از شمال تا جنوب چه زیربناهایی توسط شرکت ایشان و خود ایشان بنا گذاشته شده است، من به اهمیت چنین جلساتی خواهم پرداخت. صنعت احداث بیش از یک قرن در کشور سابقه دارد و کارهای اساسی صورت گرفته است.

یکی از نمادهای هر کشوری زیرساختهای آن کشور است که کشور ما از این لحاظ بسیار غنی است و همه اینها نتیجه فعالیت مهندسی و فعالیتی است که در صنعت احداث کار کرده اند.

وی افزود: نیاز کشور ما به این بزرگداشتها بسیار زیاد است چون جوانان ما برای پیشرفت خود به الگو و امید نیاز دارند. ترتیب دادن این مراسم و نشان دادن الگو به جوانان موثر است. در طول یک قرن اخیر و به خاطر فرهنگ مسلط چپ، کارآفرینی در کشور ما سرکوب شده و نمادهای آن کمتر مطرح شده و جوانان ما الگوی کمتری در این زمینه دارند.

وی افزود: در کشورهای توسعه یافته بستر کار فراهم است اما در کشورهای در حال توسعه موانع بسیار زیاد است و معمولا افراد صبور و توانمند می توانند در آن کشور موفق شوند و نیاز ما معرفی این افراد است تا جوانان از آنها درس بگیرند. به همین دلیل باید به این مراسم اهمیت دهیم. بخش خصوصی ما در طول زمان موفق بوده اما خودباوری و اعتماد به نفس کافی نداشته و این مراسم می تواند اعتماد به نفس و خودباوری را به نسل جوان بازگرداند. متأسفانه در رسانه، سینما و کتابهای ما کمتر از کارآفرینان موفق

آشنایی که مهندس خوانساری با دولت موقت داشت و تلاش سایر همکاران و بنده سندیکا را پس گرفتیم. اما همان موقع در کشور شور انقلابی حاکم بود و پیمانکاران را غارتگر و خون آشام می نامیدند. عده ای رفتند ولی مهندس خوانساری و ما ماندیم. ملاحظه کنید چه راه سختی را پیمودیم تا به جایی رسیدیم که اکنون یک شورای هماهنگی از صنف ما با سازمان برنامه و دولت مشورت می کند.

وی افزود: در آن دوران ما برای وزیر مسکن که اکنون پیمانکار هست تقویم فرستادیم که آن را برای ما پس فرستاد و گفت از شماها تقویم قبول نمی کنم، در مورد تعدیل هم می گفتند ضرورتی برای آن وجود ندارد. چنین روزگاری را تبدیل به روزگاری کردیم که با حمایت سندیکا تشکلهای مختلف مهندسی تشکیل شد. مهندس خوانساری به کنفدراسیون صنعت رفت و بنده هم در کانون عالی کارفرمایی برای متشکل کردن تشکلهای بخش خصوصی اقدام کردم. عضو برجسته کانون همین سندیکا است که با همه مشکلات راه خود را باز کرده و کار خود را جلو برده است. اگر این پایمردی ها نبود در این ۶۰-۷۰ سال امثال مهندس خوانساری و مهندس خلیلی کار نمی کردند چه می شد. بنابراین بزرگداشت مهندس خوانساری بزرگداشت بخش خصوصی ایران است. عطاردیان تصریح کرد: شخص مهندس خوانساری انسانی مهربان و پدري خوب است که چنین فرزندان دارد که برای او مراسم بزرگداشت برگزار می کنند. من شاهد رفتار ایشان با دوستان و شرکایشان بودم. هرگز ندیدم علیه کسی توطئه و دسته بندی کنند. حتی در چند مورد شاهد جدا شدن ایشان و شرکایی بودم که خودشان به آنها سهم داده بودند، و مهندس خوانساری سر حساب و کتاب کار را به داوری گذاشتند. اتفاقا بنده داور شدم، در برخی احکام کمی به ایشان اجحاف شده بود اما گفتند چون داوری شده می پردازد و پرداخت کرد. برای خوانساری شدن باید از بوته های آزمایش بسیار سخت و پیچیده خارج شد. وی افزود: ایشان مملکت خود را دوست دارد و برای خدمت به آن علاقمند است، مانند جمعیتی که اینجا هستند و هر چه در این کشور هست توسط آنها ساخته شده و اگر این آثار نباشد ایران تبدیل به بهر هت می شود. من به مهندس خوانساری تبریک نمی گویم به شما تبریک می گویم که بزرگداشت چنین فردی را برگزار می کنید و امیدوارم جوانان راه آنها را بروند و از ایشان پند بگیرند.

این تجلیل بزرگداشت بخش خصوصی است

مهندس محمد عطاردیان همکار و دوست مهندس خوانساری نیز به ایراد سخنرانی پرداخت و عنوان کرد:

**نه هر که چهره برافروخت دلبری داند
نه هر که آینه سازد سکندری داند
نه هر که طرف کله کج نهاد و تند نشست
کلاه داری و آیین سروری داند
هزار نکته باریکتر ز مو اینجاست
نه هر که سر بتراشد قلندری داند**

خیلی ها حرکت می کنند، به طور حسابی اسم در می کنند و معروف می شوند بعد با یک تندباد حادثه همه اینها نابود می شوند. کسانی مانند مهندس جواد خوانساری هستند که ۶۰ سال مداوم و در تمام زندگی خود پایمردی داشته است، مسئله این است که چنین پایمردی داشته باشید، فراز و فرود و دورانهای بحرانی را ایشان در انقلاب، قبل و بعد از آن گذرانده اند. همتای مهندس خوانساری شدن دشوار است و از عهده هر کسی بر نمی آید.

وی افزود: بیش از ۴۰ سال پیش بنده با ایشان در انتخابات سندیکا آشنا شدم. سندیکا در ۱۳۲۴ تشکیل شده بود، در ۲۰ اسفند ۱۳۵۷ ما برای انتخابات جمع شده بودیم که یک عده ای از کمیته آمدند و اعضای هیات مدیره قبلی سندیکا را بردند و ما بدون پیشکسوتان ماندیم. یا باید می گذاشتیم و می رفتیم یا باید راهمان را ادامه می دادیم. با توجه به این که جلوی چشم ما آنها را برده بودند ما ماندیم و ادامه دادیم. از همان موقع نیز در تمام ادوار هیات مدیره در خدمت مهندس خوانساری هستیم و سعی در رفع مشکلات پیمانکاران داریم.

وی افزود: در همان زمان سندیکا که ساختمانی مربوط به صنف بود هم مصادره شد و ما را بیرون کردند. ما در محل شرکت های خودمان هیات مدیره را تشکیل دادیم و همه اینها از تلاش و پایمردی شخص مهندس خوانساری بود. با

مهندس خوانساری در برهه‌های حساس نقش محوری داشت

خوانساری و دکتر مریم خوانساری نسبت به پدر خود نشان دادند و به نوعی وی را یک مرشد و راهنما و خود را یک مرید دانستند صفات حسنه ای است که باید در بین جوانان ما رشد کند.

مهندس ملکینانی فرد افزود: مهندس خوانساری در سال ۱۳۶۸ در ماههای پایانی جنگ و شروع بازسازی پست خطیر دبیری سندیکا را پذیرفتند، در آن دوره جامعه فنی و مهندسی شاغل در حوزه احداث احساس می کرد اگر سربازان این مملکت و بهترین فرزندان آن برای حفظ حدود و ثغور کشور وارد میدان شدند و به شهادت رسیدند امروز وظیفه آنها است که در صحنه سازندگی حاضر شوند. اگرچه کار سندیکا در آن زمان بسیار زیاد بود اما یکی از بهترین هیات مدیره‌های تمام دورانها را به خود دید.

وی گفت: آن زمان روزهای یکشنبه و سه شنبه جلسه هیات مدیره تشکیل می شد و حاصل آن حجم وسیعی از تصمیمات بود که دبیر مسئول عملی آن بود، اما شرایط برای اجرای آن مساعد نبود، حتی ارتباط انجمن حتی با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و سایر تشکلهای نگرته بود و ما راهی به مراکز تصمیم‌گیری و تصمیم سازی نداشتیم در چنان شرایطی دبیر باید مدیری مجرب و قاطع، با اعتماد به نفس بالا، خوش برخورد، جذاب، صبور و شکیب می بود که در آن برهه شایسته‌تر از مهندس خوانساری نداشتیم. ایشان این مسئولیت را برعهده گرفت و به خوبی از عهده آن برآمد. ملکینانی فرد افزود: وقتی می گوئیم کسی در کسوت دبیر زحمات زیادی کشید باید ببینیم در آن زمان چه شرایطی حاکم بود، بن بست‌ها کدام بودند و وضعیت برای این که سازندگی در مسیر درست قرار بگیرد چگونه بود. در آن زمان تبلیغات منفی بر علیه پیمانکاری شده بود که به نوعی دسیسه بر علیه منافع ملی بود و می خواستند ایران را به سمت شرکتهای خارجی سوق دهند؛ انگار نه انگار که این همه مهندس در کشور وجود دارد که به سازندگی اعتقاد دارند. یکی از دلایل تنگ شدن عرصه و بسته بودن درها همین تبلیغات نامناسب بود که باید با آن مبارزه می کردیم.

وی خاطر نشان کرد: اولین ابتکاری که هیات مدیره به ویژه مهندس خوانساری نشان داد

مهندس منوچهر ملکینانی فرد عضو دیگر هیات مدیره سندیکا عنوان کرد: این مجلس که در آن دوستی و سپاس تجلی دارد پیام خوبی برای جامعه دارد، در این شرایط جامعه نیاز دارد رسوم قدیمی خود را که سپاس خادمان مردم است زنده کند. امروز روز سپاس از انسانی است که در کسوت پدر احساسات فرزند و همسر ایشان را شنیدید. نظیر همین احساسات در کارمندان ایشان هم دیده می شود. در عین حال که ایشان مدیر باصلاحت و قاطعی است و درست تصمیم می گیرد اما بر مبنای ارشاد و گذشت به زیردستان، شرکت خود را اداره می کند.

وی افزود: در بعد فعالیتهای اجتماعی به ویژه صنفی و حرفه ای شخصا از وی چیزهای زیادی آموختم. از نظر من ایشان الگوی خوبی برای مدیران جوانی است که می خواهند وارد عرصه سازندگی یا خدمت به مملکت شوند. وی با تاکید بر این نکته که نباید از نقش همسر خوش فکر و همراه مهندس خوانساری در این موفقیت‌ها غافل شد افزود: بخشی از این بزرگداشت متوجه همسر مهندس خوانساری است. احساساتی هم که این دو جوان نمونه یعنی مهندس مازیار

گفته شده و ما باید در بخش خصوصی این گفتمان را از نو بسازیم.

خوانساری با اشاره به همایش امین الضرب عنوان کرد: ما با این همایش، معرفی کارآفرینان و کسانی که به گردن کشور حق دارند را آغاز کردیم و تا به عنوان یک برند آنها را معرفی کنیم. در حوزه هنر و ورزش هم نمادهایی به جامعه معرفی شده که البته آنها هم سر به سلامت نبرده اند اما ما در بخش خصوصی همین کار را هم نکرده ایم. به نظر من بخشی از اشکال، از خود ما است که گاه به خاطر حسادت و ندیدن چشم انداز وسیع سعی نمی کنیم افراد موفق را به عنوان نماد موفقیت ارائه دهیم. ما در همایش امین الضرب سعی کردیم این کار را انجام دهیم و فکر می کنم امسال یا سال آینده باید از صنعت احداث هم برندگان داشته باشیم. از امسال هم فیلمهایی در زمینه کتابها و افراد موفق و سرگذشت آنها تعریف کردیم و با پرداختن به فیلمهای مستند سعی کردیم در جشنواره حقیقت و تجربه به افراد کارآفرین بپردازیم. رئیس اتاق تهران عنوان کرد: انتظار داریم همه تشکلهای فعال در بخش خصوصی برای پیشکسوتان خود بزرگداشت‌هایی برپا کنند و آنها را به جامعه معرفی کنند. متأسفانه بخش خصوصی ما خودباوری خود را از دست داده اما در کشورهای پیشرفته عمدتاً افراد صاحب کسب و کار مطرح هستند تا وزرا. فکر می کنم باید خودباوری و اعتماد به نفس در بخش خصوصی ایجاد شود، و به جوانان امید دهیم تا با استفاده از این الگوهای موفق کار کنند.

سخنرانی میهمانان

ودعوت کنندگان

● **دکتر سید احمد معتمدی رئیس دانشگاه صنعتی امیرکبیر:** من به عنوان رئیس دانشگاه صنعتی امیرکبیر و به نمایندگی از همه دانشگاهیان در دانشگاه صنعتی امیرکبیر مفتخر هستم که در مراسم بزرگداشت یکی از بزرگان صنعت کشور و افرادی که در سازندگی کشور نقش بسیار موثری داشتند، جناب مهندس خوانساری، خوشامد بگویم به همه افرادی که در این مراسم حضور دارند. با توجه به تاسیس دانشگاه در سال ۱۳۳۷، دانشگاه امیرکبیر قدیمی ترین دانشگاه صنعتی کشور است و در حال حاضر بزرگترین دانشگاه صنعتی است از نظر تعداد دانشجو، تعداد دانشکده‌ها که ما بیش از ۱۴ هزار دانشجو داریم. مهندس خوانساری از پیشکسوتان خوب ما هستند، از فارغ التحصیلان دوره‌های اولیه این دانشگاه هستند که آثار خوبی بعد از فارغ التحصیلی از ایشان در بخش‌های مختلف کشور باقی مانده است. دانشگاه و هر واحدی در واقع به فارغ التحصیلان خود اعتبار می‌دهد. دانشگاه امیرکبیر دانشگاهی است که به همه ما اعتبار می‌دهد - من نیز خود فارغ التحصیل همین دانشگاه هستم. ولی متقابلاً فارغ التحصیلانی هم داریم که به دانشگاه اعتبار می‌دهند، جناب مهندس خوانساری از افرادی هستند که یکی از افتخارات دانشگاه هستند و نامشان همیشه اعتباری برای دانشگاه بوده است.

در نهایت باید بگویم مهندس خوانساری آثار زیادی از خود به جای گذاشته هم در بخش دولتی و هم غیردولتی و در مجموع کشور مدیون زحمات چنین افرادی است چراکه اگر پیشرفتی در کشور اتفاق افتاده مدیون افرادی مانند مهندس خوانساری است. امیدواریم سالهای طولانی ما شاهد خدمات ایشان باشیم و صرفاً تقدیر از ایشان به این مراسم ختم نشود و در آینده هم ما شاهد باشیم جامعه، دانشگاه و بخش‌های مختلف صنعت، قدردان زحمات ایشان باشند.

● **مهندس محمد عطاردیان عضو شورای عالی سندیکا:** کار تجسم عشق است، اگر شما را توان آن نباشد که کار خود با عشق درآویزید، پیوسته بار وظیفه‌ای را به زحمت به دوش می‌کشید، زنه‌ها اگر کارتان را دوست ندارید دست از کار

تاریخ رهبران سیاسی با هنرمهندسین آنها به ثبت رسیده است

مهندس جواد خوانساری نیز در واکنش به برگزاری این بزرگداشت عنوان کرد: آنقدر به من محبت کردید که قادر به سخن گفتن نیستم. استادان بزرگی در این جمع هستند که راهنمای من بودند همچون استاد خلیلی، دکتر عقیلی عزیز، مهندس خوانساری بزرگ، مهندس عطاردیان که در تمام طول مسیر همراه من بودند، آقای دکتر معتمدی که یکی از دانشگاه‌های موثر ایران را اداره می‌کنند، و تک تک شما عزیزان.

وی افزود: من یکی از ثروتمندترین افراد ایران هستم، به دلیل وجود شما! شما ثروتی هستید که با هیچ قیمتی نمی‌توان تهیه کرد. بزرگترین ثروت من در طول زندگی دوستان و عزیزان و سرورانی هست که اکثر آنها امروز در اینجا جمع هستند.

وی با بیان این که تنها به بازگویی دو خاطره از ۴۰ سال گذشته بسنده می‌کند، تصریح کرد: استاد حامی دوست داشت همیشه فارسی حرف بزند و برای همین تصمیم گرفتیم برای او بزرگداشتی در آرامگاه فردوسی برپا کنیم. در سال ۱۳۷۲ مراسمی در آرامگاه فردوسی با همکاری عزیزان برگزار کردم که بیش از هزار نفر در آن حاضر شدند و از او ستایش کردند. فراموش نمی‌کنم که حامی چگونه مرا در آغوش گرفت و از خوشحالی اشک می‌ریخت. امروز هم که شما این محبت‌ها را نسبت به من ابراز می‌کردید ناخودآگاه اشک می‌ریختم و غرق احساسات و محبت شما عزیزان بودم.

وی افزود: وقتی آقای ناطق نوری رئیس مجلس بودند آقای مهندس ادب عزیز، وقت ملاقاتی از ایشان گرفت و ما با چند تن از همکاران خود در سایر تشکلهای به دیدار ایشان رفتیم. در آن جمع بنده نکته‌ای را به آقای ناطق نوری خاطر نشان کردم و آن این که: «تاریخ همه رهبران سیاسی با هنرمهندسین آنها به ثبت رسیده و به یادگار باقی می‌ماند تا فراموش نشوند. اگر تاریخ هخامنشیان و صفویه را به یاد داریم به خاطر آثار مهندسی است که از زمان آنها باقی مانده، شما هم اگر می‌خواهید در تاریخ مملکت به خوبی ثبت شوید قدر جامعه مهندسی خود را بدانید.»

رفتن نزد رئیس جمهور بود تا برای سازندگی اعلام آمادگی کنیم و بخواهیم کلید پروژه‌ها را به دست خارجی‌ها نسپارند. خوشبختانه آقای رفسنجانی راجع به این مسائل فکر کرده بود و فی‌البداهه گفت: «آری می‌دانم، در اختیار گرفتن تکنولوژی و دانش خارجی کلید مملکت نیست، پول است که می‌دهیم. مطمئن باشید که ما به شما اعتماد داریم» همین امر نور امید برای ما بود تا در هدف خود مصمم تر باشیم اگرچه هنوز آن جو نامیمون وجود داشت.

ملکیانی فرد افزود: هیات مدیره تصمیم گرفت با برگزاری سمینارهای گسترده با حضور قوای سه‌گانه پیشنهادهای خود را برای سازندگی مطرح کند. اولین سمینار در مشهد برگزار شد و دبیر آن مهندس خوانساری بود. بعضی از اعضای هیات مدیره از جمله مهندس بیژن کاموری هم برای این سمینار باشکوه شبانه روز تلاش می‌کردند. مطالب این سمینار به شکل کتاب درآمد. سمینار دوم هم سال بعد در اصفهان برگزار شد، و سمینار سوم در شهر مقدس آبادان برگزار شد که هنوز بوی خون شهدا از آن می‌آمد. مدعوین و مقامات دولتی را با هواپیما به آبادان بردیم و این سمینار در کنار دو سمینار قبلی راه تعامل با دولت را گشود. چنانچه بعدها یک روز که وارد اتاق رئیس سازمان مجری شدم ایشان استقبال خوبی از من کرد، کتابهای سمینار در اتاقش بود، گفت می‌دانستید اگر این سمینارها را نگذاشته بودید بخش پیمانکاری از این مملکت رخت بر بسته بود. این پیشکسوت صنعت احداث یادآوری کرد: در آن دوره به غیر از ما تنها چند تشکل یعنی انجمن شرکت‌های تاسیساتی، جامعه مهندسان مشاور، انجمن مهندسان مشاور، معمار و شهرساز وجود داشتند و در عرصه گسترده صنعت احداث، عمده بخش پیمانکاری متوجه ما بود و حوزه فعالیت بسیار گسترده بود. مهندس خوانساری در آن برهه‌های حساس نقش محوری داشت. آنچه تصمیمات خوب هیات مدیره را به ثمری رساند روابط اجتماعی قوی و تدبیر مدیریت مهندس خوانساری بود. آرزوی سلامتی، توفیق و طول عمر برای این برادر بزرگوارم که او را به عنوان استاد خود نیز می‌شناسم دارم.

بشوید و برآستان معبدی بنشینید و از آنانکه به شادی تلاش می‌کنند صدقه بستانید. کار عشق است و آقای خوانساری مصداق آن است.

برای این که سندیکا تعطیل نشود مهندس ادب، بنده و مهندس خوانساری با هم تصمیم گرفتیم هیات مدیره موقتی تشکیل دهیم تا تکلیف ما روشن شود. در چنین دورانی بود که من با مهندس خوانساری دوست شدم. با تلاش زیاد ما و به خصوص مهندس خوانساری بالاخره سندیکا را پس گرفتیم و آن را راه انداختیم. کار بسیار دشواری بود. مادر سندیکا دو صندلی داشتیم و از قدیم آنجا در کنار هم می‌نشستیم، هنوز هم همانجا می‌نشینیم. افرادی مانند مهندس خوانساری تمام زندگی خود را می‌گذارند و به دنبال تشکل‌گرایی می‌روند، هزینه می‌کنند و زمان می‌گذارند، به کار خود نمی‌رسند به کار صنف می‌رسند. چنین افرادی یا باید دیوانه باشند یا عاشق. مهندس خوانساری عاشق کار خود است. او همیشه یک انسان وطن پرست بوده که در همه حرکات میهن پرستانه هم در آنها شرکت کرده هم پشتیبانی و دفاع. ایشان عاشق کار و انسانی میهن پرست هستند و زمانی که مسئله ای پیش بیاید منافع ملی را در اولویت قرار می‌دهد.

من از طرف اعضای سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران بسیار خوشبختم که برگزاری این بزرگداشت را به کلیه خانم‌ها و آقایانی که در مجلس حضور دارند و دعوت را پذیرفته‌اند خوشامد گویم.

● **مهندس محمدرضا انصاری رئیس شورای هماهنگی تشکل‌های مهندسی، صنفی، حرفه ای کشور: شورای هماهنگی تنها جایی است که امروز ۱۸ تشکل مهندسی و حرفه ای کشور و همینطور سازندگان صنعت احداث در آن دور هم جمع هستند و می‌توانند هماهنگی و همکاری داشته باشند تا بتوانند در تصمیم سازی و پیشبرد مقاصد حرفه ای و صنفی موثر عمل کنند.** به لحاظ ارتباط شورای هماهنگی با دولت قرار شد نهاد تعاملی وجود داشته باشد و در آن شورای هماهنگی از یک طرف و سازمان برنامه و بودجه از طرف مقابل و البته رئیس شورای هماهنگی و رئیس سازمان

برنامه و بودجه با هم، ارتباط سازنده ای داشته باشند. که این ساز و کار به عنوان نهاد تعامل نام گذاری شد. مهندس خوانساری جزو کسانی است که در شکل گرفتن شورای هماهنگی نقش تعیین کننده ای داشته است. من به عنوان نماینده شورای هماهنگی تشکل‌های مهندس و حرفه ای کشور به همه دوستانی که استقبال کردند و پذیرفتند که در جلسه بزرگداشت این مرد عزیز، جواد خوانساری، شرکت کنند خوشامد می‌گویم و امیدوارم این رفتار و قدردانی از بزرگان و مردان بزرگ کشور، الگویی شود در کشور برای قدردانی و برای راهنمایی همه ما که در برابر سوال چه کنم در کشور قرار داریم.

کشور ما به شدت نیازمند کسانی نظیر خوانساری است که بدانند که چه باید بکنند برای مردم و بعدا با عشق آن کار را انجام بدهند. در نتیجه معرفی کردن او به عنوان یک الگو، خط راهنما ایجاد می‌کنند برای بقیه به ویژه جوان‌ها که به کدام مسیر بروند. به نظر من یک وجه برجسته زیبایی هم ایشان دارد، اینکه همیشه برخوردی مهربان، آشنا، پر انرژی و شاد از او می‌بینید. من نشده او را ببینم و با این شیوه با من برخورد نکند، که با همه همین‌گونه برخورد می‌نماید. همین یک وجه خود می‌تواند الگو باشد برای مردم، برای خود ما. چرا که اینطور نیست که بگویم خوانساری سختی نکشیده، ولی سختی کشیده و این چهره خندان و مهربانش را حفظ کرده. او هنوز این مهربانی را دارد، دوست دارد ببیند برای مردم چه کار می‌تواند بکند، برای اطرافیانش چه کار می‌تواند بکند. این یک صفتی است که حتی باید ترویج گردد. خوانساری فقط رنج نکشیده، رنجی بوده که در ازای آن می‌سازد و از آن لذت می‌برد.

می‌طلبد که ما تا جایی که می‌توانیم از منافع و مواضع شخصی مان کوتاه بیاییم و گذر کنیم و به منافع جمعی و کار دسته جمعی، کار با هم، کار با وحدت صنفی، حرفه ای و ملی فکر کنیم. در مقیاسی ملی هم وقتی پا گذاشتیم از جمله در شورای هماهنگی تشکل‌های هجدگانه تشکل‌های حرفه‌ای و مهندسی کشور، دیگر آنجا می‌بایست ملی فکر کنیم. مهندس خوانساری جزو کسانی بوده که تا همین اواخر همواره سعی کرده چراغ شورای

هماهنگی را روشن نگه دارد، به همین دلیل است که می‌گویم خوانساری با وقتی که گذاشت و عشقی که به مسائل حرفه ای و تشکل‌ها از جمله شورای هماهنگی، داشته و دارد به نظر من این حرفه در این سالها و بعد از این، به ایشان مدیون است.

● **مهندس احمد تائب عضو هیات مدیره کنفدراسیون صنعت ایران :** پیشکسوت دو بار معنایی دارد، یکی قدمت در یک صنعت و کار است و دیگری تاثیر اجتماعی آن، یعنی الگو بودن. اگر کسی این وجه را نداشته باشد احتمالا به او می‌گویند قدیمی است نه پیشکسوت. من مفتخرم به نمایندگی از کل اعضای کنفدراسیون صنعت ایران به خصوص هیأت مدیره، که امروز دعوت کرده ایم همه دور هم جمع شویم برای یکی از پیشکسوتان صنعت بزرگداشت داشته باشیم، به حضار محترم که تشریف آورده‌اند خیر مقدم عرض کرده و خوشامد می‌گویم و تشکر می‌کنم.

مهندس خوانساری روزی به میان آمد و گفت من کوچک ترین هستم، بیایید با هم باشیم. این شد درختی تنومند، نقطه آغاز اینجا بود. او لطف کرد و بایش را در جامعه مشاوران گذاشت و گفت من می‌آیم خدمت شما و دوستی میان پیمانکاران و جامعه مشاوران را آغاز کرد. ادامه کار این شد که هم در انتخابات شرکت کردیم، هم شورای عالی کارفرمایی شروع شد، ادامه این تعاملات رسید به جایی که صنعت ساختمان خود را به صنعت کارخانه ای وصل کرد و در نتیجه کنفدراسیون صنعت ایجاد شد که در آن بیش از ۷۰ تشکل صنعتی صنفی کار می‌کند. آقای مهندس خوانساری از ابتدا با ما بوده و هنوز همراه با ما عضو هیات مدیره این کنفدراسیون صنعت است و ما با هم کار می‌کنیم.

نقطه آغازی که این مرد گذاشت، ادامه پیدا کرد به شورای سیاستگذاری، از آنجا به نهاد تعامل، از آنجا به کنفدراسیون صنعت، به ایجاد بانک... خیلی کارها در این کشور اتفاق افتاد که فکر می‌کنم مهندسی با کمال فروتنی هیچ کجا خود را بیان نکردند و فقط خدمت کردند.

مهندس خوانساری فقط خدمت کردند و هیچگاه خدمات خود را بیان نکردند. بزرگترین

همین پیمانکاران و مهندسين رفتند و آبادانی به وجود آوردند، در جاهایی که هیچ چیزی وجود نداشت. این کار همت بالایی می خواهد و کار هر کسی نیست. به اقصی نقاط مملکت که نگاه کنید آثار این سازندگان وجود دارد، این ارزش دارد، این یک اثر جاودانه دارد، آثاری که ایجاد اشتغال می کند و تولید کار شده و عده زیادی هم به طور مدام از آن بهره برداری می کنند و در نتیجه محصول این تلاش چیزی است که عاید همین مردم می شود. این از دغدغه های مهندس خوانساری بود و همان مسیری بود که مهندس خوانساری همیشه در آن قدم برداشت.

● **مهندس محمدعلی پورشیرازی، بازرس سندیکا:** خصوصیت ویژه مهندس خوانساری ملی گرایی بدون شعار است. او دوست داشت تاثیرگذار باشد و این کار را بیشتر در سندیکا دنبال می کرد. بعد از انقلاب که ناآرامی هایی وجود داشت عده ای برای اشغال سندیکا اقدام کردند که مهندس خوانساری و همکاران دیگر در برابر آنها ایستادند و در جاهایی حتی این ایستادگی حالت تن به تن به خود گرفت. آنها در هیچ شرایطی اجازه ندادند سندیکا شرکت های ساختمانی ایران اشغال و از بین برود.

● **مهندس علی اکبر مقیمی آذری، پیشکسوت صنعت احداث:** در سال ۱۳۵۹ انتخابات دوره سیزدهم هیات مدیره برگزار شد و من نیز در کنار مهندس خوانساری و سایر همکاران برای خدمت در هیات مدیره انتخاب شدم ما شروع کردیم به فعالیت کردن در سندیکا. هر کسی در هر وزارتخانه ای هر مشکلی داشت مهندس خوانساری پا به پای او به آن وزارتخانه می رفت، البته سایر اعضای هیات مدیره هم بودند اما کسوت ایشان بیشتر مورد قبول جامعه دولتمردان بود. من شاهد فعالیت های مهندس خوانساری در طول این سالها و فعالیت او برای زنده نگذاشتن این صنف بوده ام. او آنقدر مورد احترام همه بوده که در خیلی از موارد به عنوان حکم انتخاب می شد و حتی برای خود من نیز در دوره ای این کار را انجام داده است.

عنوان مدیرعامل بانک خاورمیانه، خوشامد و خیرمقدم می گویم به دوستان و مهمانان عزیز که در این بزرگداشت شرکت کرده اند و تشکر می کنم که تشریف آورده اند. این بزرگداشت به نوعی یک تشکر کوچکی است که دسته جمعی از آقای مهندس خوانساری عزیزمان انجام می دهیم.

● **دکتر عباس آخوندی، وزیر سابق راه و شهرسازی:** از نظر من یک نکته بسیار مهم در مورد آقای مهندس خوانساری حضور فعال وی به عنوان مهندس فنی است هم در کارهای جمعی مهندسی و هم به عنوان یک عضو فعال جامعه مدنی که این یک نکته بسیار مهمی است چراکه بسیاری از مهندسان هستند که کار مهندسی خود را انجام می دهند اما ضرورتا در نهادهای حرفه ای و در فعالیت های مدنی حضور فعال ندارند. این امر نشان می دهد که ایشان چون به ایران و آینده ایران علاقمند است و لذا مسائل ایران برایشان مهم است، دوست دارد علاوه بر کار حرفه ای خود به ایران هم فکر کند و اساسا کار حرفه ای خودش را در ارتباط با توسعه پاینده ایران قرار دهد، لذا از کار خود لذت می برد. به ویژه وقتی که کارش منجر به یک توسعه و آبادانی در سطح کشور می شود.

● **مهندس سید محسن مقدس زاده مدیرعامل شرکت بتن شانتیه:** ما برای درس خواندن در دانشگاه شهریه نمی دادیم از همین رو است که در واقع می توان گفت با پول مردم ما درس خوانده ایم، اینجاست که عده ای از مهندسان خود را مادیون این قضیه می دانند و سعی دارند دین خود را ادا کنند و خدمت کنند. ما می بینیم که در اقصی نقاط مملکت

صفت مهندس خوانساری خدمتگزاری ایشان به ایران بزرگ است. هیچ خدمتگزاری نمی تواند دوست نباشد، هیچ خدمتگزاری نمی تواند بخشنده نباشد، نمی تواند سازنده نباشد و ایشان همه این صفات را دارد.

● **دکتر پرویز عقیلی کرمانی، مدیرعامل بانک خاورمیانه:** ما به فکر این افتادیم که صنعت کارخانه ای و صنعت ساختمانی را با هم ادغام کنیم و خدمات بانکی را در این غالب ارائه دهیم، این شد که در ابتدا موسسه اعتباری کارآفرینان و سپس بانک کارآفرین را احداث کردیم. در ادامه به علت همکاری نزدیک بخش خصوصی با هم، توانستیم بانک خاورمیانه را احداث کنیم. واقعا هم در احداث بانک کارآفرین و هم در احداث بانک خاورمیانه مهندس خوانساری از افراد برجسته و شایسته ای بودند که با تمام وجود همکاری نزدیک با ما داشتند و مشخص بود که به نوعی وقتی ایشان صحبت می کردند عده زیادی حرف ایشان را قبول داشتند. مهندس خوانساری در جلسات مختلفی که داشته ایم همیشه منافع کل شرکتهای ساختمانی را می دیدند و هیچ زمانی واقعا درباره منافع شرکت خود صحبتی نمی کردند و همواره از منافع حرفه سخن می گفت. ما هر وقت مشکلی داشتیم به ویژه در مجامع بانک، مهندس خوانساری یک دوست و عزیزی بوده که هم مورد احترام هم صنفی ها بوده و لازم بوده ما او را به عنوان هیأت ریسه مجمع داشته باشیم و برای همین به او همیشه زنگ زده ایم و هر زمان احتیاج به همکاری و کمکی از او داشته ایم همیشه در خط اول بود که کمک می کرد و من شخصا همواره از او متشکر هستم. مهندس خوانساری مورد احترام دوستان و همکاران هستند. من به وضوح، برجستگی را که ایشان از خودشان هم در مورد بانک کارآفرین و هم در مورد بانک خاورمیانه نشان دادند دیدم و چگونه مورد احترام همه دوستان و همکاران بودند و این همراهی برای ما خیلی مهم بود. من به

مهندس خوانساری به روایت خود

در سال ۱۳۱۸ در اراک متولد شدم. جنگ جهانی دوم شروع شده بود. در اراک رفت و آمد نظامیان گرفتاری های زیادی برای مردم در اثر جنگ جهانی به وجود آورده بود که می دیدیم و من نگرانی پدرم را می دیدم که مبادا اتفاق جنگ، اراک را درگیر کند. ۵-۶ ساله که شدم پدر رئیس فرش ملایر شده بود و ما را به ملایر برد. دبستان را در ملایر بودم و برای دبیرستان به شهر اراک آمدم. یک سال در اراک بودیم و بعد پدرم به شهر محلات منتقل شد و من تا کلاس ۹ آنجا درس خواندم. پدرم می رفت که شعبه فرش را در آن شهر افتتاح و کار کند. بعد از محلات به شهر مشهد آمدم و دبیرستان را در مشهد طی کردم. در آنجا رشته ریاضی را انتخاب کردم و بعد برای دانشگاه به تهران آمدم. در دوران کودکی و نوجوانی علاقه ای به ساخت و ساز پیدا کرده بودم و در حیاط خود در ملایر ساختمانی ساخته بودیم و دور آن باغچه و زمین ورزش درست کرده بودیم. این کارها مرا مشتاق به کار ساختمانی کرد و به کارهای مهندسی علاقمند شدم. زمانی که دانشجو شدم نمره درسی در کنکور، مرا به رشته برق برد. اما من سر کلاس برق نرفتم و سر کلاس رشته ساختمان رفتم. به سراغ مهندس نفیسی می رفتم و سماجت می کردم که من رشته برق را دوست ندارم و می خواهم ساختمان بخوانم. این کار ۴-۵ ماه طول کشید و آخر الامر رئیس دانشگاه مرا صدا زد که: «مثل این که زور تو بیشتر از زور ما بود، به شما تبریک می گویم». و من با علاقه ای که

به رشته ساختمان پیدا کرده بودم آخر سر از مهندسی راه و ساختمان فارغ التحصل شدم. از آن موقع نسبت به سیاست و فعالیت های اجتماعی علاقمند شدم به خصوص این که از مریدان دکتر مصدق شدم و در جبهه ملی فعالیت را شروع کردم. یکی از عکسهای خوب دکتر مصدق را از آن تاریخ تا کنون در اتاق خود نصب کرده ام و همواره به آن نگاه می کنم. زمانی که مصدق فوت کرد در مراسم تشییع جنازه او شرکت کردم. بعد هم با بچه ها چند بار سر خاک او رفتیم. طبیعتا ایران پرستی را در وجود من این بزرگان القا کردند و ناخودآگاه من وطن پرست شده ام و به سختی می توانم ایران را ترک کنم و جایی را زیباتر و قشنگ تر از سرزمین ایران نمی بینم.

در سال ۱۳۴۰ و در دوران دانشجویی به دلیل فعالیت سیاسی و تظاهرات در ساختمان جبهه ملی دستگیر شدم و موقع آزادی من و دو نفر دیگر را تحویل دانشگاه تهران دادند. سپس در محوطه دانشگاه مرا تحویل بچه های پلی تکنیک دادند و آنها مرا با اتوبوس به پلی تکنیک بردند. به دلیل فعالیت سیاسی مراد کار دولتی استخدام نمی کردند. خودم هم علاقه ای نداشتم و به دنبال کار در صنعت ساختمان بودم. دو سال در شرکتی به عنوان مدیر فنی شروع به کار کردم و در سال ۱۳۴۴ اجرای همزمان ۲۰ ساختمان در ۲۰ نقطه کشور که کار عظیمی بود بر عهده من گذاشته شد. همواره دنبال ایجاد شرکت برای خودم بودم و چون سایر شرکا در هر بیسون نمی خواستند کار کنند آن را از بقیه خریدم و به تنهایی شروع به فعالیت کردم.

امروز از بسیاری جاها که عبور می کنم ساختمانها و سازه هایی که ساخته ام را می بینم احساس غرور می کنم که یادگارهایی از من اینجا هست. درست همانگونه که فردی بچه دارد و آن را بزرگ می کند، موقعی که از کنار ساختمانی رد می شوم فکرمی کنم اینها زاده ما بوده، همان گونه که به دنیا آوردن بچه کار سختی است و بزرگ کردنش زحمت دارد ساخت یک ساختمان در بالای کوه و بردن مصالح به آنجا هم کار دشواری است.

من به عنوان یک خدمتگزار سازندگی دست پرورده خدمتگزارانی هستم که همواره بادل و جان برای این کشور زحمت کشیده و برای سازندگی و آبادانی آن تلاش کرده اند.

بخش پایانی

در این مراسم هدیه ای از طرف فرزندان مهندس خوانساری و حاضران در بزرگداشت به مهندس خوانساری اعطا شد.

در این بخش دکتر مریم خوانساری با بیان این که از مهندس خوانساری آموخته که رفتار انسانها اهمیت دارد و نه سمت آنها و رفتار انسانها مثل نت های موسیقی است که از در کنار هم قرار گرفتن آنها نوای زندگی آن انسان را می شنویم و بر ما تاثیر دارد، یک قطعه موسیقی که توسط کارن همایون فرآهنگ ساز بنام ایران بر مبنای زندگی نامه مهندس خوانساری برای وی ساخته شده بود به ایشان تقدیم کرد. بر روی این موسیقی شعری از حافظ با دکلمه کارن همایون فرو شعر ایران زمین فردوسی با آواز گروه کر به اجرا درآمده تا یادگاری باشد از نوای زندگی پیشکسوت صنعت سازندگی مهندس جواد خوانساری. تندیس یادبود این قطعه موسیقی که در قالب یک سی دی آماده گردیده بود نیز از طرف حاضران و توسط دکتر عقیلی، مهندس مسعود خوانساری، مهندس عطاردیان، دکتر معتمدی، دکتر آخوندی و مهندس مازیار خوانساری به مهندس جواد خوانساری اعطا شد و سی دی قطعه موسیقی "زشت و زیبا، خاک من ایران من" نیز با دلنوشته ای از زندگی مهندس جواد خوانساری به عنوان هدیه در اختیار مدعوین قرار گرفت.

در پایان این مراسم حاضران از گالری «زشت و زیبا؛ خاک من ایران من» که در حاشیه این بزرگداشت برپا شده بود بازدید کردند. این گالری با مفهوم به تصویر کشاندن زندگی مهندس جواد خوانساری، با ارائه عکس و ماکت های مختلف نمایان گر ۸۰ سال زندگی پر تلاش، ۶۰ سال سازندگی و مهندسی و ۴۰ سال تشکل گرایی و فعالیت صنفی ایشان بود.

گزارشی از خسارات سیل و همیاری بخش خصوصی با آسیب دیدگان

فعالان صنعت احداث برای بازسازی مناطق سیلزده
پیش قدم می‌شوند

اداره کل راه و شهرسازی برای بازگشایی مسیرها وارد میدان شد. وی با بیان اینکه با بحرانی شدن اوضاع با استفاده از توان بخش خصوصی توانستیم در حوزه‌هایی که دیگر نهادها نتوانستند وارد شوند ورود پیدا کنیم، تصریح کرد: در سیل اول مازندران ۳۲۰ میلیارد تومان خسارت به حوزه راه‌های استان وارد شد. مدیرکل راه و شهرسازی مازندران با بیان اینکه ۳۸۲ مورد از راه‌های استان در اثر سیل دچار تخریب نقطه ای شدند، گفت: ۱۳ پل در مازندران نیز از ۳۰ تا ۱۰۰ درصد دچار آسیب شد و برای برقراری عبور و مرور در چنین وضعیتی از همان ابتدا پل‌های موقت ایجاد شد. نظری با اشاره به اینکه در سیل اول بیشترین آسیب به شهرهای سیمرغ، جویبار، بابلسر، ساری، نکا و بهشهر وارد شد، خاطرنشان کرد: در سیل دوم هزار و ۲۰۰ مورد از شبکه معابر سوادکوه و سوادکوه شمالی قطع شده که باید این

کنیم. در این باره میزان خسارات وارد شده به زیربنای عمرانی و نقش تشکلهای مهندسی در همیاری با سیل‌زدگان مدنظر است.

سیل گلستان و مازندران

استان‌های شمالی کشور از اولین مناطقی بودند که با شروع بارش‌ها در اواخر اسفند ۱۳۹۷، بر اثر سیل آسیب دیدند. در این میان، بارش‌های استان گلستان به سبب شدت بارش، نبود لایه‌های طبیعی برای کاستن از حجم روان‌آب‌های جاری به سبب تخریب جنگل‌های هیرکانی و وضعیت توپوگرافی خاص منطقه، شرایطی اضطراری را برای مناطق مینودشت، آق‌قلا و گمیشان به دنبال آورد.

۲۲ فروردین بود که محمدنظری مدیرکل راه و شهرسازی مازندران در گفتگو با ایسنا از خسارت ۵۰۰ میلیارد تومانی دو سیلاب به راه‌های این استان خبر داد. وی تأکید کرد: در ساعات اولیه پس از وقوع سیل

در هفته اول فروردین ۱۳۹۸، سازمان‌های هواشناسی خبر از ورود سامانه بارشی مترکام در جنوب و غرب ایران داد. این سامانه بارشی در ۵ فروردین ماه، موجب ایجاد سیلاب و خسارت‌های جانی و مالی در ۲۵ استان ایران شد و حداقل ۱۹ کشته در استان‌های مختلف کشور برجای گذاشت. موج دوم بارش‌ها در ۱۱ فروردین ۱۳۹۸ آغاز شد و شهرهای غربی و جنوبی کشور را دربرگرفت. پس از این بارش‌ها، هشدار سیل و آماده‌باش در ۲۳ استان ایران اعلام شد. ۱۶ فروردین بود که پیرحسین کولیوند رئیس اورژانس کشور آخرین آمار تلفات سیل اخیر را ۷۰ جان‌باخته و ۷۹۱ مصدوم اعلام کرد.

ضمن تسلیت به خانواده از دست رفتگان و همدردی با آسیب دیدگان حادثه سیل، در این نوشتار بر آنیم تا از زاویه دید مهندسی و عمران به ابعاد مسئله نگاه

موج دوم سیل این خسارات را افزایش داد به طوری که ۲۲ فروردین هوشنگ بازوند استاندار کرمانشاه در شورای برنامه‌ریزی استان از خسارت ۱۵۰۰ میلیارد تومانی سیل در استان کرمانشاه خبر داد.

سیل خوزستان

بیشترین نگرانی در سیل برای استان خوزستان بود. چون سدها پر و حتی برخی از آن‌ها سرریز شده بودند. نگرانی‌ها بیره نبود و سیل خوزستان آسیب زیادی به سازه‌ها و منازل هموطنانمان در این استان وارد کرد و مردم را با دشواری‌های فراوان روبه رو کرد.

۱۸ فروردین روابط عمومی جهاد کشاورزی خوزستان به نقل از کیخسرو چنگلوايي رئیس جهاد کشاورزی خوزستان عنوان کرد: خسارت بخش زراعت استان حدود ۶ هزار و ۶۹۰ میلیارد ریال، تاسیسات و ساختمان حدود یک هزار و ۶۹۰ میلیارد ریال، زیربخش باغی حدود یک هزار و ۴۰ میلیارد ریال و زیربخش دام و طیور استان نزدیک به ۶۰ میلیارد ریال بوده است. ۲۶ فروردین نیز غلام حسین بهرامی‌نیا مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای خوزستان در جمع خبرنگاران از خسارت ۶۰۴ میلیارد تومانی سیل به جاده‌ها، ابنیه فنی و پل‌های استان خبر داد. وی ۱۵ اردیبهشت در گفتگو با مهر از خسارت ۸۵۰ میلیارد تومانی سیل به زیرساخت‌های جاده‌ای استان خبر داد.

سیل لرستان

با شروع موج دوم بارش‌ها در ۱۲ فروردین، خسارات سنگینی همچون رانش زمین و به زیر آب رفتن بخش‌هایی از خرم‌آباد، معمولان و پلدختر و... در استان لرستان گزارش شد. در پی وقوع سیل در برخی مناطق استان لرستان، ارتش امکانات لجستیکی خود را از کرمانشاه به لرستان اعزام کرد. ۱۸ فروردین خیرالله خادمی معاون وزیر راه و شهرسازی در گفتگو با فارس از تخریب بخشی از کریدور شمال- جنوب در اثر سیل اخیر خبر داد و گفت: مسیر ۶۰ کیلومتری خرم‌آباد- پلدختر کاملاً تخریب شد که با انتقال ۲۵۰ دستگاه ماشین‌آلات راهسازی برای

در این برآوردها برای واحدهایی که نیاز به تعمیرات دارند و خسارت‌های کلی برای واحدهایی که باید از ابتدا تخریب و احداث شوند تعریف شده است. همچنین براساس این آمارها در مناطق روستایی شهرستان شیراز و دیگر روستاهای استان فارس سیل به یک هزار و ۸۵۰ واحد خسارت جزئی و به ۴۵۰ واحد خسارت کلی وارد کرده است.

سیل کرمانشاه

در استان کرمانشاه به صورت کلی چهار شهرستان سرپل ذهاب، گیلانغرب، قصرشیرین و دالاهو بیشترین تاثیر را از بارندگی‌های داشتند و به گزارش خبرگزاری فارس در ۶ فروردین و بنابر اعلام فرمانداران این شهرستان‌ها دست کم ۹۸ میلیارد تومان به زیرساخت‌ها، بخش کشاورزی و ابنیه شهری خسارت وارد شده است. طغیان رودخانه الوند در سرپل ذهاب زندگی ساکنان این منطقه را که از زمان زلزله کرمانشاه در چادر و اتاق‌های پیش ساخته ساکن بودند، با دشواری‌های مضاعفی رو به رو کرد. جلیل بالایی، مدیرکل مدیریت بحران استان کرمانشاه ۹ فروردین در گفتگو با تسنیم در مورد برآورد خسارات وارده به سیل‌زدگان استان کرمانشاه، اظهار داشت: میزان خسارت ناشی از سیل اخیر استان ۳۷۶ میلیارد تومان برآورد شده است اما بازسازی و اصلاح زیرساخت‌های عمرانی که در مقابل زلزله و بارش‌های هم وزن اخیر مقاومت کرده و مجدد آسیب نبیند به حدود ۷۶۵ میلیارد تومان اعتبار نیاز دارد.

آسیب‌ها کارشناسی و عملیات اجرایی بر روی آن اجرا شود.

۸ اردیبهشت نیز محمدولی روزبهان رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی گلستان در گفتگو با ایرنا اعلام کرد طبق برآورد اولیه، سیل ۴۸ هزار میلیارد ریال به بخش‌های مختلف استان گلستان خسارت وارد کرد که البته این رقم تاکنون افزایش داشته است. وی همچنین اعلام کرد دولت ۲۵ هزار میلیارد ریال برای جبران سیل گلستان اختصاص داد.

سیل شیراز

در ۵ فروردین ۱۳۹۸ بر اثر بارندگی‌های شدید در شهر شیراز، سیل ناگهانی جاری شد. بر اثر ادامه بارندگی‌ها، در روز ۶ فروردین برای بار دوم سیل شیراز را فرا گرفت. علت این امر را ساخت خیابان‌های ورودی شیراز در کنار دروازه قرآن که پیش‌تر محل مسیل عبور آب بوده است عنوان کردند. از جمله علل ریشه‌ای سیل شیراز، عدم لایروبی مسیر سیل و ایجاد تاسیسات شهری و خیابان در رودخانه خشک شیراز عنوان شد. همچنین تبدیل دره کناری دروازه قرآن به جاده ورودی شیراز نیز در گسترش بیشتر سیل و تلفات آن نقش داشته است. آخرین آمار رسمی جان‌باختگان سیل ۱۳۹۸ شیراز به نقل از سرپرست اورژانس کشور ۲۱ نفر اعلام شد. همچنین براساس این آمار سیل ۱۱۹ مصدوم برجای گذاشت. سیلاب ۵ فروردین در شیراز و دیگر شهرهای استان فارس به ۳ هزار و ۸۵۰ واحد شهری خسارت جزئی و به ۲۸۹ واحد خسارت کلی وارد کرده است، خسارت‌های جزئی

بازگشایی محورهای تخریب شده اقدام شد. وی گفت در سرتاسر محور خرم آباد به معمولان و سپس پلدختر که در حاشیه رودخانه‌های کشکان قرار داشته و سال‌ها محور اصلی ترانزیتی شمال - جنوب کشور بود، ده‌ها پل تخریب کامل شده و همه جاده اصلی ترانزیتی حدفاصل خرم آباد تا پلدختر به طول ۶۰ کیلومتر تخریب شده است. وی ادامه داد: در بخش‌هایی از محور، سیلاب جسم جاده را شسته و با خود برده و دیگر جاده‌ای وجود ندارد و نیازمند زمان است تا به مرور با احداث واریانت‌های جدید و سازه‌های بتنی مورد نیاز از جمله تونل و پل بازسازی آن انجام شود که با توجه به ترانزیتی بودن این محور امکان احداث مجدد آن در کوتاه مدت میسر نیست.

خادمی با اشاره به تلاش‌های صورت گرفته برای بازگشایی محورهای تخریب شده، اظهار داشت: ۲۵۰ دستگاه انواع ماشین‌آلات سنگین و راهسازی توسط سازمان راهداری و بخش خصوصی شاغل در پروژه‌های زیرساختی حمل و نقل به لرستان برای بازگشایی محورهای تخریب شده انتقال یافت. خادمی برآورد از خسارت به زیرساخت‌ها را ۱۰۰۰ میلیارد تومان دانست و افزود: با در نظر گرفتن خسارات وارده به ابنیه سنگین مانند پل‌ها و تونل‌ها دو برابر همین رقم اعتبار جدید برای احداث زیرساخت‌های جدید در استان سیل زده لرستان مورد نیاز است. خادمی ۳ اردیبهشت نیز با بیان اینکه پیرو دستور وزیر راه و شهرسازی مبنی بر بازسازی جاده قدیم خرم آباد - پلدختر عملیات بازسازی و احداث مجدد را آغاز کردیم، گفت: طول این مسیر ۹۵ کیلومتر است که ۲۵ کیلومتر آن کاملاً تخریب شده است و باید مجدداً احداث شود. با گذر زمان برآوردها از خسارت سیل دقیق‌تر شد چنانچه ۱ اردیبهشت نیز عبداله‌اشم حسن‌نیا معاون وزیر راه و شهرسازی در گفتگو با فارس با اشاره به بازگشایی ۱۶۴۲ راه روستایی که به دلیل سیل مسدود شده بود، گفت: بیشترین خسارت به جاده‌ها بر اثر سیل اخیر در استان لرستان به مبلغ ۱۵۰۰ میلیارد تومان برآورد شده است. ۷ اردیبهشت نیز خبرگزاری مهر به نقل از سید موسی خادمی استاندار لرستان خبر داد که خسارت ۸ هزار

میلیاردی سیل به زیرساخت‌های لرستان از جمله جاده‌ها وارد شده است.

سیل ایلام

باران سیلاب‌گونه در دو مقطع زمانی سوم تا ششم و یازدهم تا سیزدهم فروردین ماه جاری بیشتر مناطق استان ایلام را فرا گرفت که در جریان آن طبق گفته مسئولان دستکم یک هزار میلیارد ریال آسیب به زیرساخت‌های استان محروم ایلام وارد شده است. (۲۲ فروردین - ایرنا) البته بخش مازین دره شهر، خود شهردره شهر، و روستای چم شیر بیشتر از دیگر مناطق شهری و روستایی تحت تأثیر آن قرار گرفتند و سیلاب وارد خانه‌ها شد. بیشترین خسارت در این استان مربوط به میراث فرهنگی و تپه‌های باستانی بود. برخی عنوان کردند تجربه سیل سال ۱۳۹۴ ولایوبی حاصل از آن باعث کاهش اثرات سیل اخیر در این استان شد.

سیل در استانهای دیگر

در استانهای دیگر هم سیل و سیلاب دیده شد اما دامنه آن مانند استانهای یاد شده گسترده نبود. بارش باران شدید باعث جاری شدن سیلاب و آب‌گرفتگی در برخی از محله‌های شهر بندرعباس شد. بارش باران از عصر روز ۱۰ فروردین تا شب ۱۲ فروردین باعث طغیان خشکه رود اراک شد که باعث گرفتار شدن چندین روستای حاشیه تالاب میقان شد. همچنین جاری شدن سیلاب در اراک باعث تخلیه چندین روستا و خسارت‌های شدید مالی به ساکنین شهرستانی اراک و کیجان شده بود. استان سیستان و بلوچستان در روزهای پایانی سال ۹۷ درگیر سیلاب بود. و خسارت‌های وارده شده به بخش ابنیه فنی راه‌ها، پل‌ها و شریان‌های فرعی و اصلی این استان بالای ۱۴۸ هزار میلیارد برآورد شد. و

مجموع خسارات ناشی از سیل

روابط عمومی سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای در گزارش ۱۳ فروردین به نقل از شعبانعلی خاوری مدیرکل ابنیه فنی سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای از تخریب ۴۰۰ پل، آسیب به ۵۰۰۰ دهنه پل و ۱۱ هزار کیلومتر راه در بارندگی نوروزی و سیلاب خبر داده است.

وی گفته: احتمال افزایش خسارت راه‌ها تا ۲۰۰۰ میلیارد تومان هم وجود دارد. در بارش‌های اخیر و وقوع سیلاب، نزدیک به ۱۱ هزار کیلومتر از راه‌های کشور با درصدهای مختلف تخریب شده‌اند. مجموع خسارتی که تا کنون تخمین زده شده است، ۱۶۰۰ میلیارد تومان است. در آذربایجان غربی ۱۳۹ دستگاه، در اصفهان ۱۷۳ دستگاه، در ایلام ۳۹۵ دستگاه، در خراسان جنوبی ۹۷۴ دستگاه، در خراسان شمالی ۳۷۸ دستگاه، در خوزستان ۲۴۶ دستگاه، در کهگیلویه و بویر احمد ۳۵۰ دستگاه و در گلستان ۳۷۳ دستگاه پل آسیب دیده‌اند. در لرستان نیز با توجه به این که هنوز آب فروکش نکرده، آمار جمع آوری نشده است.

خیراله خادمی، مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور نیز ۲۱ فروردین در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به اینکه برآورد اولیه خسارات وارد شده به شبکه ارتباطی کشور ناشی از وقوع سیل حدود ۲،۶۰۰ میلیارد تومان است، اظهار کرد: تصور می‌کنیم که در بررسی‌های دقیق‌تر میزان این خسارت حدود ۱،۰۰۰ میلیارد تومان دیگر افزایش یابد که مربوط به استان‌های گلستان، مازندران، ایلام، لرستان و خوزستان است و استان لرستان بیشترین خسارت وارده را متحمل شده است.

محمد اسلامی وزیر راه و شهرسازی نیز روز ۲۲ فروردین با اشاره به گزارش تهیه شده مبنی بر آسیب دیدگی ۲۴ استان، ۲۱۳ شهرستان، ۲۶۹ شهر و حدود ۵۹۰۰ روستا گفت: بالغ بر ۱۴۳۸۰ کیلومتر انواع راه، حدود ۱۰۷۱۹ دستگاه ابنیه فنی، شامل آب‌رو، آب‌نما و پل آسیب دیده‌اند که از این تعداد، ۵۶۳ دستگاه شامل ۶۰ آب‌نما، ۴۴۷ آبرو و ۵۶ پل با دهانه ۶ متر تخریب شده که طبق برآورد، بیش از ۳ هزار میلیارد تومان هزینه جایگزین کردن آنها است. (وزارت راه و شهرسازی)

وی در جلسه علنی روز ۲۵ فروردین مجلس شورای اسلامی نیز عنوان کرد: تا به امروز بیش از ۱۴ هزار کیلومتر از راه‌های کشور در بیش از ۶ هزار و ۸۰۰ نقطه کشور دچار آسیب شده و ۷۲۵ پل به طور کامل تخریب شده است. مهمترین آسیب در بخش جاده‌ای به جاده پلدختر وارد شد که از ۱۰۸ کیلومتر بیش از ۴۰ کیلومتر

آسیب جدی دیده است و ۲۸ کیلومتر آن قابلیت بازسازی دارد. اما ۱۲ کیلومتر آن باید مجدداً احیا شود. اسلامی در ادامه با اشاره به خسارات کلی سیل بیان کرد: به طور کلی سیل بیش از ۳ هزار و ۵۲۰ میلیارد تومان خسارت به جاده‌ها و راه‌های ریلی و زمینی و ابنیه فنی وارد کرد. حدود ۱۵۰ هزار واحد مسکونی در شهر و روستا آسیب دیدند که ۵۰ هزار واحد نیاز به احداث مجدد و ۱۰۰ هزار واحد نیاز به تعمیر و بازسازی دارد. وزیر راه در پایان گفت: تمام پیمانکاران بخش خصوصی و نیروهای مسلح از زمان آغاز سیل نقش قابل ملاحظه‌ای را ایفا کردند و وزارت راه و شهرسازی از همان لحظه آغاز سیل برنامه‌ریزی برای بازسازی را آغاز کردند و انتظار دارد منابع لازم تأمین شود. (ایسنا) در آخرین برآورد مربوط به خسارات ناشی از سیل، شکرچی‌زاده رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی نیز در نشست درس‌هایی از سیل اخیر که ۸ اردیبهشت برگزار شد عنوان کرد بیش از ۷۰۰ سازه و زیر ساخت و ۱۲ هزار کیلومتر راه آسیب دید و خسارت سیل حدود ۴۵ هزار میلیارد تومان برآورد شده است.

آورده‌ها و درس‌های سیل

با توجه به این که باران به خودی خود

یک نعمت خداوندی است، در کنار خسارات سنگین و آسیبهای مادی و معنوی که در اثر سیل به هموطنانمان وارد شد، باید به آورده‌های سیل نیز نگاه شود. به گزارش ۸ اردیبهشت ایسنا، دکتر علی بیت‌الهی دبیر کارگروه مخاطرات زلزله با بیان این‌که از ۹۲ میلیارد متر مکعب آبی که همراه با بارش‌های اخیر وارد کشور شد، ۵۰ درصد آن به هدر رفت، گفت: در صورت ذخیره‌سازی این آب می‌توانستیم به مدت ۲ سال آب مورد نیاز کشورمان را تأمین کنیم، ولی رخدادهای اخیر نشان داد که باید در خصوص سیل بازنگری‌هایی داشته باشیم. میزان بارش‌ها ۱۲۲ برابر مقدار میانگین آن در مقطع ۵۰ ساله خود بوده است. این بارندگی‌ها جنبه‌های مثبتی داشته که از آن جمله می‌توان به پرآب شدن تالاب‌های خشک چون هامون و جازموریان و همچنین افزایش آب دریاچه ارومیه اشاره کرد.

علاوه بر این سیل با همه اتفاقات بدی که ورق زد، نشان داد که ساخت و ساز در ایران به بیراهه رفته و در ساخت زیربنای بنیادین، افرادی نابلد جای متخصصان را گرفته‌اند. پل دوساله «کاکارضا» در محور خرم‌آباد - الشتر تخریب شد و پل بالا دست آن که قدمت ۲۰ ساله داشت سالم ماند تا سوالها در این باره کلید بخورد.

در این باره خیرالله خادمی مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل، استفاده از مصالح سنگی را از مهمترین اشتباه‌های مشاور در طراحی و ساخت این پل ذکر کرد و گفت: از معایب پل‌های سنگی این است که وزن پل را بالا می‌برد و با شسته شدن پاشنه، پل به سرعت نشست پیدا می‌کند. معاون وزیر راه و شهرسازی ادامه داد: در گزارش اولیه که برای بنده ارسال شد، آمده است که مشاور جانمایی درستی برای احداث این پل نداشته است. پایه پل باید زیر آب شستگی قرار می‌گرفت. به لحاظ فنی در رودخانه‌ها سطح آب شستگی وجود دارد که تشخیص سطح آب شستگی، تخصص ویژه‌ای می‌خواهد، گویا سطح آب شستگی در رودخانه به درستی تشخیص داده نشده و پایه پل کاکارضا روی آبرفت قرار گرفته است. (ایرنا-۲۵ فروردین)

۲۱ فروردین نیز خادمی عنوان کرد پل‌ها بر اساس آیین‌نامه راهسازی احداث می‌شوند و همان گونه که می‌دانید قالب آن‌ها در آبراه‌ها و در معرض سیل برای دوره زمانی ۳۰ ساله طراحی می‌شوند علت بالا نبودن میزان دوره زمانی ساخت آن‌ها این است که توجه اقتصادی ندارند و در آیین‌نامه راهسازی نیز این مسئله مدنظر قرار گرفته است. (ایسنا)

از جمله دستاوردهای سیل اخیر این است که لزوم بازبینی در سیاستگذاری‌ها و عملکردهای حوزه مهندسی را یادآوری کرد، چنانچه محمد شکرچی‌زاده، ۸ اردیبهشت در نشست درس‌هایی از سیل اخیر که در مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی برگزار شد، گفت: این سیلاب آزمون بزرگی برای مهندسی کشور بود و نشان داد که باید عملکرد سازه‌ها را مورد ارزیابی قرار دهیم. تهیه نقشه پهنه‌بندی ریسک سیلاب در کشور ضروری است. امکان رخ دادن سیلاب با این وسعت در هر زمان وجود دارد و باید زیرساخت‌ها را به گونه‌ای بازسازی کنیم که با سیل‌های بعدی تخریب نشود. تهیه بانک اطلاعات و شناسایی پهنه‌های ناپایدار، حفاظت از حریم راه‌ها و رعایت احتیاط لازم در ساخت و ساز در حریم رودخانه‌ها، از جمله اقداماتی است که باید صورت گیرد. وی

با اشاره به اینکه باید آیین‌نامه ایمنی ساختمان‌ها در برابر سیل تدوین شود افزود: بسیاری از شهرهای ما در که معرض سیل بود آسیب دید، این در حالی است که شهرها و پل‌های باستانی سالم باقی ماند. باید به جای اینکه بناهای جدید ساخته شود، در بهسازی بناها سرمایه‌گذاری کنیم و مهندسان را آموزش دهیم تا سرمایه‌های ملی را نگهداری و حفظ کنند.

سیل در ایران و همیاری بخش خصوصی

به اذعان مقامات دولتی با همیاری بخش خصوصی بود که بازگشایی راههای آسیب دیده از سیل در روزهای اولیه مقدور شد. در استانهای مختلف کشور، تمام ماشین‌آلات و سایر تجهیزات و امکانات شرکتهای راهسازی و سدسازی شاغل در آن مناطق بدون هیچ چشمداشت مالی و با نیت یاری به دولت و هوطنان آسیب دیده در اختیار مسئولین استانها قرار گرفت تا مسئولان به هر نسبتی که نیاز داشتند از آنها استفاده نمایند.

در این باره به ذکر چند نقل قول از این مسئولان و اشاره به همیاری تعدادی از شرکتهای عضو سندیکا بسنده می‌کنیم. البته فراخوان سندیکا از شرکتهای خود برای ارسال گزارش همیاری آنها در کمک به مناطق آسیب دیده با امتناع بسیاری از شرکتها مواجه شد چرا که آنها این همیاری‌ها را وظیفه ملی خود می‌دانسته‌اند و علاقه‌ای به بازتاب آن در رسانه‌ها ندارند. از این روی بر آن شدیم تا با کسب اطلاع از مطلعان به ویژه هیات مدیره سندیکا به بازتاب این همیاری‌ها اقدام کنیم باشد که گامی در گسترش چنین اقدامات نوع دوستانه‌ای در دایره صنف خود برداشته باشیم.

نقل قول مسئولان

محمدنظری مدیرکل راه و شهرسازی مازندران: در ساعات اولیه پس از وقوع سیل اداره کل راه و شهرسازی برای بازگشایی مسیرها با چندین دستگاه بیل مکانیکی، بولدورز و ادوات مورد نیاز وارد میدان شد. با بحرانی شدن اوضاع با استفاده از توان بخش خصوصی توانستیم در حوزه‌هایی که دیگر نهادها نتوانستند وارد شوند ورود پیدا کنیم (ایسنا-۲۲ فروردین) خیرالله خادمی؛ معاون وزیر راه و

شهرسازی: با انتقال ۲۵۰ دستگاه انواع ماشین‌آلات سنگین و راهسازی توسط سازمان راهداری و بخش خصوصی شاغل در پروژه‌های زیرساختی حمل و نقل به لرستان برای بازگشایی محورهای تخریب شده در تلاش هستیم و مقرر شده است، با انتقال ماشین‌آلات سنگین و کامیون بیشتری به مناطق آسیب دیده نسبت به بازگشایی راه‌های روستایی شهرستان‌های پلدختر، خرم‌آباد، الشتر، نورآباد و غیره اقدام شود. (۱۸ فروردین-فارس)

محمد اسلامی؛ وزیر راه؛ در جلسه علنی روز ۲۵ فروردین مجلس شورای اسلامی: تمام پیمانکاران بخش خصوصی و نیروهای مسلح از زمان آغاز سیل نقش قابل ملاحظه‌ای را ایفا کردند و وزارت راه و شهرسازی از همان لحظه آغاز سیل برنامه ریزی برای بازسازی را آغاز کردند و انتظار دارد منابع لازم تأمین شود. (۲۵ فروردین-ایسنا)

نگاهی به همیاری شرکتهای سندیکا

پیمانکاران بخش خصوصی در شرایط خاص و حوادث نسبت به انجام وظایف انسانی و ملی همواره پیش قدم بوده و با در اختیار داشتن ناوگان ماشین‌آلات و توانایی مهندسی و نیروهای ماهر همواره به کمک هموطنان و سازمانهای امداد و نجات آمده‌اند. علاوه بر تمایل این شرکتها برای انعکاس همیاری خود، سندیکا برای ترویج فرهنگ مسئولیت‌پذیری و قدم برداشتن در مسیر اخلاق حرفه‌ای به اقدامات چند شرکت اشاره خواهد کرد، و شماره‌های بعدی ماهنامه نیز به همیاری شرکتهای دیگر عضو سندیکا در مسئله سیل خواهیم پرداخت. امیدواریم با اطلاع‌رسانی از اقدامات همکاران خود در این زمینه ما را یاری رسانید.

۱- ارسا ساختمان

شرکت ارسا ساختمان یکی از اعضای خانواده بزرگ سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران در طول ایام نوروزی به صورت شبانه روزی ضمن آماده باش در محل پروژه‌های انتقال آب زاگرس در کرمانشاه و همچنین آزادراه تهران شمال در مسیر سولقان به سنگان حضور داشته و بر حسب وظیفه حرفه‌ای و میهنی خویش اقدامات لازم در خصوص بازگشایی

مسیرهای ناشی از ریزش کوه و همچنین ترمیم سیل بردگی جاده‌ها به خصوص در مسیر کن به سولقان و سنگان را به انجام رسانده است.

این شرکت در بازگشایی مسیر حاصل از ریزش سنگ و مسدود شدن مسیر جاده روستای سنگان، باز نمودن مسیر جاده سولقان در محدوده تونل اداره راه بر اساس سقوط یک بولدورز بزرگ، باز نمودن مسیر جاده امام زاده عقیل برای دسترسی اهالی روستا نقش داشته است. پیدا نمودن نقاط بحرانی و نیز خدمت‌رسانی در محدوده جاده سولقان، استقرار در دشت عقیل برای بازگشایی مصالح ارسالی به جاده سولقان برای کامیون‌های شرکت ارسا ساختمان و ناودیس راه، کمک به اهالی سنگان و منازل مجاور رودخانه که بیم تخریب داشتند و باز نمودن انسداد کالورت پل شماره ۹، در اختیار قراردادن ماشین‌آلات خود به راهداری جهت ارسال بتن از شرکت پورنام به محل ریزش جاده سولقان، ارسال بتن با عیار ۳۵۰ جهت تحکیم پایه تیرهای برق و ارسال بتن با عیار ۲۵۰ جهت عملیات قله بطن جاده سولقان از دیگر اقدامات این شرکت است.

۲- شرکت بنادر

شرکت بنادر در کارگاههای خود در قزوین و کرمانشاه ضمن متوقف کردن کار به ساخت دیواره سیل بند و احداث آبخوان جهت کنترل و مهار سیلاب با در نظر گرفتن ملاحظات زیست محیطی و اجتماعی اقدام کرد. این شرک همچنین به منظور جلوگیری از ورود سیلاب به مناطق مسکونی و حفاظت از تاسیسات صنعتی مجاور رودخانه‌ها و مسیل‌ها در محدوده‌های مسیل حسین آباد در کیلومتر ۵۰ جاده قدیم قزوین- بوئین‌زهر، مسیل سگرآباد در کیلومتر ۶۰ محور تاکستان- بوئین‌زهر، سد خاکی رودک در محور بوئین‌زهر- دانسفهان را تاسیس کرد. علاوه بر این جهت استقرار ماشین‌آلات و نیروی انسانی جهت رصد وضعیت عبور سیلاب و کمک به هدایت مسیر سیلاب در رودخانه پل شاه عباسی واقع در کیلومتر ۳۶ بزرگراه قزوین - بوئین‌زهر اقدام کرد.

از کارگاه کرمانشاه نیز دو دستگاه لودر HL۲۰۰D به همراه دو دستگاه تریلر

کمرشکن به مناطق سیل زده استان خوزستان (اهواز، شادگان) جهت بازگشایی راه های ارتباطی ارسال شد. اعزام دو دستگاه لوادر L۹۰ به همراه دو دستگیر تریلر کمرشکن به استان لرستان (پلدختر و معمولان) جهت ایجاد سیل بند و بازگشایی راههای ارتباطی اقدام دیگر بود. تعمیر و بازسازی ششصد متر مربع جاده و راه های استان کرمانشاه که در اثر رانش تخریب شده بود، اجرای کانال جهت هدایت آب های سطحی و خاکبرداری و خاکریزی دو دهانه پل موقت جهت بازگشایی محور معمولان به روستای افرینه، احداث سیل بند در محور قدیم پلدختر به خرم آباد، اجرای سیل بند در حاشیه رودخانه مسیر کیانشهر و کیانپارس محدوده باشگاه الغدیر اهواز، و اجرای سیل بند اطراف روستاهای توابع شهرستان شادگان از دیگر اقدامات این شرکت بوده است.

۳- شرکت آبادراهان پارس

بعد از بارندگی شدید و غیرمترقبه منطقه که منجر به جاری شدن سیلاب و تخریب های گسترده در اغلب محورهای مواصلاتی و نواحی مسکونی استان لرستان گردید، شرکت آبادراهان پارس با بسیج امکانات، تجهیزات، ماشین آلات و نیروی انسانی خود اقدام به برنامه ریزی و تقسیم وظایف با هماهنگی مراجع مربوطه جهت امر امداد به مناطق بحرانی زده نمود. عملیات امداد رسانی به مناطق سیل زده در قالب اکیپ های

تخصصی امدادی از ۵ فروردین آغاز گردید. گروه بین المللی آبادراهان پارس با نیروی انسانی و ماشین آلات خود در محور پاعلم- پل زال، محور خرم آباد- سپید دشت، محور خرم آباد- بروجرد محدوده تجربه، محور خرم آباد- بروجرد محدوده هولاندشت، راه ارتباطی روستای بلوند، و در شهر پلدختر به صورت گسترده اقدام به همیاری کرد. این اقدامات شامل جابجایی سنگ های ریزشی بسیار بزرگ، بازگشایی محوهای بسته شده به دلیل ریزش سنگ و طغیان رودخانه، لایروبی محور و انحراف مسیر سیلاب جهت جلوگیری از خسارات بیش تر، کمک به ساکنان روستاهای اطراف جهت خروج سیلاب از منازل مسکونی و تامین آب شرب با توجه به قطعی آب، جابه جایی نخاله ها و ضایعات به جا مانده از سیل در جاده ها و ایجاد راه دسترسی موقت جهت شروع امداد رسانی در مناطق دور از دسترس بوده است.

۴- شرکت سپهر بستر

شرکت سپهر بستر نیز در جریان سیل های استان لرستان اقداماتی را در راستای بازگشایی محورهای مسدود، احداث راه های جایگزین، پاکسازی و بازگشایی معابر شهری و نیز ایمن سازی و ریزش برداری مسیرهایی که در اثر سیل دچار مشکل گردیده اند انجام داد. این شرکت ۴۰ نفر از نیروهای انسانی خود را همراه ماشین آلات به مناطق آسیب دیده ارسال کرد. در جریان سیل اول (۵ الی ۹

فروردین) ریزش برداری محور افرینه به معمولان (محدوده تنگه گاوزرده)، مرمت راه ارتباطی و دسترسی دمرود افرینه به محور اصلی (طرفین پل روی رودخانه کشکان) توسط این شرکت انجام گرفت و در جریان سیل دوم (مورخ ۱۱ الی ۱۳ فروردین) عملیات بازگشایی مسیرهها توسط عوامل و ماشین آلات این شرکت در محورهای روستایی معمولان، محور معمولان به طرف خرم آباد در محدوده تونل ها، معمولان به سمت افرینه و علی الخصوص داخل شهر معمولان شروع و به صورت ۲۴ ساعته با اعزام اپراتورهای کمکی از طریق مسیر آزادراه، آزادراه تا روستای سرفراش و معمولان و مابقی مسیر به صورت پیاده روی شروع گردید.

همچنین این شرکت در اقدامی دیگر و با توجه به لزوم احداث جاده دسترسی نزدیک تر به شهر معمولان و روستاهای اطراف آن بلافاصله با دستور مدیرکل محترم راه و شهرسازی و هماهنگی ایجاد شده با استانداری توسط مشاور اقتصادی استاندار نسبت به احداث راه دسترسی از طریق آزادراه خرم- زال به روستای سرفراش اقدام نمود که در همین راستا و در طی روزهای اولیه بعد از سیل نسبت به بازسازی حدود ۵ کیلومتر از مسیر مربوطه که به صورت کامل تخریب شده بود اقدام و با پاکسازی کامل و انجام کلیه ریزش برداری ها شروع به احداث مابقی مسیر به طول حدود ۸ کیلومتر نمودند.

تامین داوطلبانه ماشین آلات توسط پیمانکاران بعد از وقوع سیل

در نشست جامعه مدنی و مدیریت بحران عنوان شد

در پی وقوع سیل در چند استان کشور و خسارات ناشی از آن، سازمانهای جامعه مدنی، دوازدهمین برنامه از مجموعه گفت و گوهای راهبردی خود را به موضوع «جامعه مدنی و مدیریت بحران» اختصاص داد که این نشست روز سه شنبه ۳ اردیبهشت با سخنرانی خانم زهرا رحیمی مدیرعامل جمعیت امام علی و آقای خسرو منصوریان مؤسس انجمن احیاء درسنديکای شرکتهاي ساختمانی ایران برگزار شد. در این نشست مهندس محمد عطاردیان عنوان کرد که پس از وقوع سیل در بسیاری از مناطق آسیب دیده ماشین آلات عمرانی به شکل داوطلبانه توسط پیمانکاران تامین شده است.

در این نشست خانم زهرا رحیمی، مدیر عامل و از اعضای هیات مؤسس جمعیت امام علی به لزوم توجه و استفاده از امکانات اصناف به عنوان بخش مهمی از پیکره جامعه مدنی اشاره کرد و خسرو منصوریان، مددکار اجتماعی، فعال سیاسی و یکی از پیشکسوتان حرکت های N.G.O ایی در ایران نیز به عنوان سخنران دیگر این نشست تصریح کرد جامعه مدنی که فقط NGO نیست و اصناف هم یک تکالیف و سهم پذیری اجتماعی دارند که باید از این پتانسیل استفاده کرد.

در بخشی از این نشست خانم رحیمی با اشاره به مکان برگزاری نشست عنوان کرد: متأسفانه بعد از بحرانها با توجه به این که کار ساخت و ساز کانالیزه شده، افراد آسیب دیده از حضور مشاوران و پیمانکاران قدرتمندی بهره مانده اند و جا دارد که حداقل به طور داوطلبانه جامعه مهندسی الگوهایی درست کنند تا حداقل خانه هایی که بدون مطالعه بازسازی می شوند از این الگوها استفاده کنند.

در پاسخ به این پیشنهاد مهندس عطاردیان به عنوان عضو هیات مدیره سنديکای شرکتهاي ساختمانی عنوان

مهندس عطاردیان:

با وجود این که در بسیاری جاها به ما اجازه ورود داده نمی شود ما اقداماتی را که لازم می دانیم انجام می دهیم. پس از وقوع سیل، در بسیاری از مناطق آسیب دیده ماشین آلات عمرانی به شکل داوطلبانه توسط پیمانکاران عضو ما تامین شده است. درباره الگوسازی نیز بسیاری از آیین نامه هایی که درباره زلزله، بتن، ایمنی و ... در دسترس عموم قرار دارد توسط تشکلهای ما تهیه و تدوین یا پیگیری شده است

کرد: تشکلهای صنفی از جمله جامعه مهندسی بخشی از جامعه مدنی هستند و تشکیل جلسه در سنديکای شرکتهاي ساختمانی نشان از این همبستگی دارد. با وجود این که در بسیاری جاها به ما اجازه ورود داده نمی شود ما اقداماتی را که لازم می دانیم انجام می دهیم. پس از وقوع سیل، در بسیاری از مناطق آسیب دیده ماشین آلات عمرانی به شکل داوطلبانه توسط پیمانکاران عضو ما تامین شده است. درباره الگوسازی نیز بسیاری از آیین نامه هایی که درباره زلزله، بتن، ایمنی و ... در دسترس عموم قرار دارد توسط تشکلهای ما تهیه و تدوین یا پیگیری شده است.

پیام آبادگران
فروردین و اردیبهشت
شماره ۳۳۷۸ و ۳۳۷۷

واکاوی علت خسارات سهمگین سیل اخیر به زیر
ساخت های عمرانی در گفت و گو با مهندس آزاد
دبیر انجمن راهسازی ایران:

تجاوز به حریم محیط زیست عامل اصلی تشدید خسارات

آزاد دبیر انجمن راهسازی ایران رفتیم. در این گفت گو که مهندس محمود مصطفی زاده سردبیر مجله و حسن وزینی مشاور کمیسیون انتشارات نیز حضور داشت به بررسی این موضوع پرداختیم.

مهندس مصطفی زاده: جناب آقای مهندس آزاد دبیر محترم انجمن راهسازی ضمن تشکر از فرصتی که به ما دادید اجازه می خواهم به بحث سیل، خسارات ناشی از آن و علل مرتبط با آن بپردازیم. بعد از سیل اخیر که هموطنانمان را در استانهای مختلف کشور درگیر کرد

برخی صاحب نظران و کارشناسان به واکاوی علت و ریشه های آن پرداختند. با توجه به اینکه خسارات سیل علاوه بر تلفات انسانی و آسیب به زندگی ساکنان این مناطق، ابنیه ها و به خصوص زیرساخت های عمرانی را نیز در بر گرفت و بسیاری از جاده ها، پل ها و تاسیسات راز بین برد، مجله آبادگران به عنوان تریبون ارگان سندیکای شرکت های ساختمانی بر آن شد که با پرس و جو از پیشکسوتان عمرانی به ریشه یابی خسارات سهمگین سیل بپردازد. از این رو در گام اول به سراغ مهندس علی

بارش های بهاری باران در اولین روزهای سال جاری گرچه می توانست در روزهای آغازین سال نو شادی و برکت را به ایرانیان هدیه کند اما در اثر عدم پیش بینی های لازم، نبود آمادگی کافی و غفلت های طولانی مدت نسبت به حقوق طبیعت، حوادث ناخوشایندی را رقم زد و علاوه بر داغدار کردن شمار زیادی از خانواده ها و ویرانی خانه و کاشانه آنها به زیرساخت های عمرانی چند استان آسیب های جدی وارد کرد. پیامد چنین خسارت های بی سابقه در اثر جاری شدن سیل در چند استان،

کمیسیون انتشارات تصمیم گرفت برای بررسی خسارات سیل اخیر از جمله خسارت به ابنیه‌های ساخته شده به خصوص در خوزستان و لرستان به منابع موثق مراجعه کند، و به این نتیجه رسید یکی از منابع موثق در این باره می‌تواند انجمن راهسازی باشد و شما به عنوان دبیر این انجمن می‌توانید درباره علل و در صورت امکان میزان خسارات وارده بر راههای مناطق آسیب‌دیده و عمده دلایل این اتفاقات ما را از نقطه نظرات خود بهره‌مند کنید. مجدداً از زمانی که در اختیار ما قرار دادید تشکر می‌نمایم. امیدوارم نشست حاضر به رهیافت‌های مثبتی منتهی گردد.

مهندس علی آزاد: برای بررسی علت خسارات عظیم سیل نباید به مسائل پیش‌پافتاده یا سطحی محدود بشویم. واقعیت این است که این سیل از ریشه بزرگی برخوردار است که نشأت گرفته از عملکرد جامعه و دولت در طول سالیان دراز است. برای بیان منظوم مایلم در ابتدای این مصاحبه به همایش آبادان اشاره کنم که سال ۱۳۷۵ با همت شادروان مهندس ادب، رئیس هیات مدیره سندیکا وقت سندیکا که با حضور نزدیک به ۱۰۰ نفر از نمایندگان مجلس، وزیر راه، مسئولان سازمان برنامه برگزار شد. در آن همایش شادروان زنده یاد دکتر حسین عظیمی درباره توسعه پایدار بحثی کلی مطرح کرد مبنی بر این که مقصود از توسعه پایدار این نیست که شما چند سال پشت سر هم توسعه پیدا کنید، توسعه پایدار باید در هماهنگی با محیط زیست آن کشور و در ارتباط با سایر کشورهای دنیا انجام شود یعنی برای این نوع توسعه باید در همه دنیا همصدایی وجود داشته باشد، به عبارتی همت جهانی در این زمینه لازم است. بحث توسعه پایدار باید در همه امور فنی و اجرایی و احداث زیرساخت‌های توسعه رعایت شود. هدفم از بیان اظهارات دکتر عظیمی آن است که نشان بدهم بر اساس نظریه کارشناسان توسعه اگر کشور به الزامات توسعه توجه نکند دچار

عواقب آن خواهد بود. در واقع نه تنها هر کشوری باید به این موضوع باید توجه کند بلکه لازم است همه کشورها چنین رویکردی داشته باشند. از جمله این الزامات نیز پایبندی به حفظ محیط زیست و احساس مسئولیت در قبال آن است که متأسفانه در سالیان و دهه‌های اخیر نه تنها توجه به آن کمتر شده بلکه این سیل با خسارات عظیمش نشان داد که مورد غفلت جدی واقع شده است. چه بسا اگر این همه تجاوز به محیط زیست صورت نمی‌گرفت بخش بزرگی از این خسارات رخ نمی‌داد و بیشتر برکات سیل به ساکنان این مناطق می‌رسید **آقای وزینی:** برآورد جنابعالی از خساراتی که سیل بر زیربنای عمرانی وارد کرده چیست و آنچه وسعت و دامنه خسارات سیل را تشدید کرد از منظر شما چیست؟ **مهندس علی آزاد:** به یاد دارم از دوره جوانی و در متون دوره دبیرستان یا در کتب درسی می‌خواندیم مصر دارای رودخانه‌ای به نام نیل است که برای مصریان مقدس است چرا که از دیرباز سیلابهای آن روی زمین‌های کشاورزی می‌نشست و باعث قوت و بهره‌وری زمین‌های می‌شد. در بررسی خسارات سیل نباید از این نکته غفلت کنیم که باران در واقع مواهب خداوندی بوده که به ما اعطا می‌شود، و علیرغم خسارات آن که ناشی از سهل‌نگاری ما بوده، باعث شده تراز آب

مهندس آزاد:

مقصود از توسعه پایدار این نیست که شما چند سال پشت سر هم توسعه پیدا کنید، توسعه پایدار باید در هماهنگی با محیط زیست آن کشور و در ارتباط با سایر کشورهای دنیا انجام شود یعنی برای این نوع توسعه باید در همه دنیا همصدایی وجود داشته باشد، به عبارتی همت جهانی در این زمینه لازم است

دریاچه‌های ما بالا بیاید. ما هنوز در دریاچه ارومیه نتوانسته‌ایم به تراز ایده‌آل برسیم و حدود ۲/۲۵ متر دیگر باید سطح آب بالا بیاید تا به تراز اکولوژیک خود برسد. متأسفانه هیرمند، هامون و بختگان خشک شده بودند، زاینده رود هم خشک شده تا حدی که ما بیست روز قبل از عید به خاطر آبی که در آن انداخته بودند جشن گرفتیم. بنابراین خسارات سیل نباید به تنهایی بررسی شود. ممکن است ۸۵۰ میلیارد تومان خسارات راههای ما در استانهای خوزستان و ایلام باشد اما لازم است به سایر برکات باران نیز توجه داشته باشیم.

نکته مهمی که من باید بر آن تاکید کنم این است که حوادث اخیر به ما نشان داد در رابطه با محیط زیست مردود شده ایم و برای جلوگیری از وقایع مجدد خسارت بار باید حریم محیط زیست را رعایت کنیم. به عنوان مثال باید به داستان محور خرم‌آباد- پلدختر به عنوان یکی از محورهای صدمه دیده اشاره کنم. ساخت این محور در سال ۱۳۴۰ با اصلاح جاده خاکی شنی قدیم در کنار رودخانه شروع شد و دو سال بعد به اتمام رسید و در نهایت یک جاده اصلی به عرض ۱۱ متر احداث شد. من از سال ۱۳۴۱ در آنجا و در شرکت «آرمه» کارآموز بودم. راه قبلی راه رضاشاهی بود و مسیری نبود که بر اساس امور مهندسی ساخته شده باشد در زمان ساخت این محور مهندسین مشاور آمریکایی با پیمانکار ایرانی راه را اصلاح مسیر کردند و اولین راه آسفالت در آنجا به وجود آمد. بعدها تصمیم بر این می‌شود که این راه را به بزرگراه تبدیل کنند و اما اشتباه بزرگشان این بوده که در آنجا برای ساخت یک بانده دیگر، با ساخت دیوار سنگی از عرض رودخانه کم کرده‌اند. در صورتی که اگر نظر فنی مطالعات دقیقی صورت می‌گرفت و ساخت بانده دوم و تبدیل جاده به بزرگراه را ضروری اعلام می‌کرد، تاکید می‌شد که بانده دوم نباید از حریم رودخانه کناری استحصال شود بلکه باید به صورت تونل احداث شود، اما بانده دوم از حق رودخانه اختصاص یافت و نتیجه آن شد که در این سیل

دیدیم و آب خروشان آمد آن جاده را برد. بنابراین وقتی ما در حریم رودخانه دیوار بسازیم باید بدانیم که حریم رودخانه یعنی خانه رود و اگر به خانه اش تجاوز کردی خانه اش را خراب می‌کند.

من در این ایام شنیدم که برخی ها در شبکه های اجتماعی یا گفت و گوهای محاوره های خلط بحث می کردند و می گفتند پلهای رضاشاهی و کریم خانی به خاطر کیفیت مصالح شان خراب نشده اند اما پلهای جدید ما خراب شده اند. در واقع این مسئله بیانگر آن است که در آن دوره کیفیت ساخت و ساز بهتر بوده اما اکنون به قدری ضعیف شده که با یک سیل همه چیز ویران می شود. اما لازم است تاکید کنم تمام پل ها چه از زمان رضاشاه ساخته شده مثل پل ورسک و چه پلهای بسیار زیبای امروزی

حال آنکه در سالهای اخیر طول پل ها و ارتفاع آنها کمتر و کمتر شده و اگر در کنار جاده ای رودی وجود دارد برای دوبانده یا توسعه آن جاده زمین لازم را از تجاوز به حریم رودخانه استحصال می کنند. درباره آق قلا نیز لازم است بگویم که اساسا خود این شهر در گودی قرار دارد. در گذشته مردم روی ارتفاعات خانه می ساختند و در آنجا زراعت می کردند. تا این که شهر صنعتی آق قلا را در کف گودی درست کردیم و کنار آن نیز خانه ساختیم. با این وجود هنوز هم آق قلا راهی داشته که اگر آب از سطحی بالاتر می آمده از طریق آن به رودخانه گمیشان می ریخته است که با ساخت راه آهن گنبد-اینچه برون آن راه را هم مسدود کردیم. یعنی اگر پلی مانند جاده رشت می ساختیم و محدوده ای که آب اجازه

عبور داشت را مسدود نمی کردیم به این بلیه دچار نمی شدیم.

من صبح روز ۵ فروردین خدمت وزیر راه بودم. وی از مناطق سیل زده آمده بود و عنوان می کرد که به معاونش آقای حسن نیا دستور داده تا جاده راه آهن آق قلا را خراب کرده و راه آب را باز کنند. اما وقتی راه آب را باز شد دیدیم که آب از اینور به آنور می رود و خسارت بیشتر می شود. چرا؟ چون ما راهی را که آب باید به تدریج از آن می رفت بسته ایم و وقتی آب به یکباره آن طرف می رود، سیلابی می شود مانند سیلاب شیراز یا سیلاب ناشی از آبهای جمع شده در آق قلا که به سمت گنبد راه افتاد. باید کار مهندسی و کارشناسی صورت بگیرد و از مدیران متخصص با تجربه و پیمانکاران خوب این کشور که عمر خود را در این کار گذرانده اند حمایت شود، تجربه و مدیریت آنها را قدر بدانیم تا به این مسائل دچار نشویم.

همانطور که گفتم پل های رضاشاهی از ابتدای رودخانه تا آخر رودخانه دهانه دارند. پل شاه عباس، پل سی و سه پل، و پل دختر آمل هم از اول تا آخر رودخانه دهانه دارند. وقتی ما در رودخانه ای با عرض ۳۰۰ متر ۳ دهانه ۸ متر می سازیم دو حالت ممکن است اتفاق بیفتد. یا در این پل کار مهندسی با کیفیت بالایی صورت گرفته و آب از کنارهای پل سر ریز می شود و جاده را می برد، یا اصول مهندسی به حد کافی رعایت نشده - مثلاً پایه ها بر شمع استوار نشده اند- آب پل را می برد. در زاینده رود پل با دهانه ۷۵ متر ساخته شده یعنی از اول تا آخر پل دهانه برای عبور آب باز است، خوب معلوم است هر میزان سیل هم بیاید به این پل آسیب جدی وارد نمی شود. اما اگر این دهانه به حدود ۱۰-۱۲ متر محدود می شد با اولین سیل قابل توجه دچار آسیب جدی می شد.

با توجه به حضور میدانی جناب عالی در حوزه عمرانی کشور و به عنوان یک پیشکسوت در این عرصه فکری کنید که چه اشتباهات مهلکی موجب فرو ریختن برخی پل ها در اثر سیل شده است؟

مهندس آزاد:

در هر انبیه ای که حق محیط زیست حفظ نشود چه امروزی باشد چه قدیمی باشد آن سازه در برابر سیل های اخیر بی بنیان است اما مسئله اینجاست که تجاوز به حریم رودخانه ها در سالهای اخیر عادی شده در حالی که در گذشته چنین نبود و برای ساخت یک پل، طول آنرا کوتاه نمی کردند

مثل پل شاهرود که بر روی راه آهن قزوین-رشت یا پل گهکم فورک با همه زیبایی خود غیرممکن است در اثر سیل خراب شوند برای این که از اول رودخانه تا آن سر رودخانه و با پایه های بلند ساخته شده اند. بنابراین در هر انبیه ای که حق محیط زیست حفظ نشود چه امروزی باشد چه قدیمی باشد آن سازه در برابر سیل های اخیر بی بنیان است اما مسئله اینجاست که تجاوز به حریم رودخانه ها در سالهای اخیر عادی شده در حالی که در گذشته چنین نبود و برای ساخت یک پل، طول آنرا کوتاه نمی کردند بلکه از ابتدای رود تا انتهای رود را در بر می گرفت

مهندس آزاد: متاسفانه ما بعضی وقتها کارهای خلاف مهندسی انجام می‌دهیم. مثلاً یک بار جاده قدیم را خاکریزی کرده و باند دیگری بغل آن ساخته‌ایم و ۱۵ متر داخل رودخانه آمده‌ایم. بعداً که خواسته‌ایم برای ساخت یک راه فرعی به ده یا روستای دیگر در آنسوی رودخانه پل بسازیم، باز دیوار ساخته‌ایم و به داخل رودخانه رفته تجاوز کرده و از آنور خاکریز درست کرده‌ایم و ۲ دهنه ۸ متری برای رودخانه‌ای ساخته‌ایم که که ۲۵۰ متر عرض دارد. مسلم است که آب می‌آید و آن پل را می‌شوید و می‌برد. من اگر بخواهم نظر خودم را بگویم که البته ما حاصل دیدگاه انجمن راهسازی نیز محسوب می‌شود، باید در پاسخ به سوال به موارد ذیل اشاره کنم:

۱- تجاوز به حریم رودخانه
 ۲- از بین بردن جنگلها (ساعتی ۳۵۰ مترمربع از جنگل‌های ما از بین می‌روند)
 ۳- عدم لایروبی رودخانه و تنقیه پل‌ها؛ این بحث بسیار مهم است که کمتر به آن توجه می‌شود؛ ما پل می‌سازیم که آب کوه در کانالها بریزد و از پل رد شود ولی چون زهکشی و تنقیه پلها صورت نمی‌گیرد گل و لای و آب می‌آید و روی سطح جاده را می‌گیرد و چنین آب‌هایی به خودی خود باعث خرابی آسفالت می‌شود. متاسفانه برخلاف گذشته، امروزه به تمیز کردن کانال‌های کنار راه توجه نمی‌شود. در گذشته دستورالعملی داشت که تاکید می‌کرد بیشترین آبی که در کانال می‌رود باید ۴۰ تا ۵۰ سانت از زیر آسفالت پایین‌تر باشد. اما امروزه همه کانالها پر است و به جای زهکشی و گرفتن رطوبت از جسم جاده، آب را زیر جاده می‌بندیم. نگهداری راه‌ها بسیار مهم است.

۴- در مسیر سیلاب‌ها نباید موانع خاکی احداث شود. شما توجه کنید که امسال بارندگی‌های زیادی در شمیران صورت گرفت اما به سیل منجر نشد درحالی که سه دهه قبل در اثر یک بارندگی کوچک سیل آمد و تعدادی از شهروندان تهرانی را با خود برد. که این امر ناشی از یک عمل خلاف انجام شده به دست مهندس‌نماها بود که فکر می‌کردند با

یک خاکریزی ساده می‌توانند سدی در سیل ایجاد کنند که با اصلاح صورت گرفته پس از آن سیل مهیب سال ۱۳۶۷ دیگر شاهد چنین سیلی در تهران نبودیم و امسال نیز خطری ایجاد نشد.

۵- احداث پلهای بزرگ در مسیر راه و راه آهن خصوصاً محل عبور سیلابها یا در تمامی مقطع عبور آب در رودخانه‌های بزرگ

۶- عدم توجه به انتخاب مشاورین و پیمانکاران با سابقه و با تجربه

۷- عدم کیفیت مناسب بعضی از ابنیه‌ها

۸- عدم مسئولیت پذیری مهندسین مشاور در مطالعات طرح‌ها و تهیه نقشه‌ها و امور اجرایی آنها

۹- عدم تخصیص بودجه لازم برای طرح‌های زیربنایی توسعه کشور

۱۰- واگذاری انتخاب مهندسین مشاور، تهیه طرح برگزاری مناقصه و تعیین پیمانکار به ادارات کل راه و شهرسازی استانها

۱۱- فشار نمایندگان مجلس به مدیران اجرایی کشور در تهیه و اجرای طرح‌های کارشناسی نشده و غیرضروری برای جلب نظر مردم حوزه انتخابیه خود و تخصیص اعتبارهای بسیار کم در مجلس شورای اسلامی به منظور شروع آنها

وزینی: شما به چند عامل اشاره کردید که در هنگام سیل به ویرانی منجر می‌شوند. در استانهای سیل‌زده به ویژه در استانهای لرستان و خوزستان عامل اصلی تاثیرگذار در تخریب‌ها کدام بودند؟

در تخریب مناطق سیل زده همه عوامل دست به دست هم دادند. در مملکت ما همه کسانی که کار کردند نیت خدمت داشتند اما امکانات مالی برای کارها کافی نبوده است. بزرگترین ظلمی که امروز به جامعه ما می‌شود تقلیل هر ساله بودجه عمرانی و افزایش بودجه جاری است که به مسائل کنونی دامن زده است. ۲۵ درصد کل بودجه در سال ۱۳۱۹ برای راهسازی در نظر گرفته شده بود و بودجه نیروهای مسلح در آن دوران ۱۲/۵ درصد بوده است. امروزه ما به بودجه‌های عمرانی

بی‌توجهی می‌کنیم. پیمانکاران ما با همین شرایط ۲۵۰۰ کیلومتر آزادراه، ۲۵۰۰۰ کیلومتر بزرگراه، ۵۰ هزار کیلومتر راه اصلی، ۱۲ هزار کیلومتر راه آهن، ۲۵۰ کیلومتر مترو، ۷۰ فرودگاه، ۴۰ هزار کیلومتر راه فرعی و ۹۰ هزار کیلومتر راه روستایی ساخته‌اند که اینها بسیار ارزشمند هستند و ثروت ملی به شمار می‌آیند. ما باید به حفظ این ثروت و احداث زیربنای توسعه متناسب با برنامه‌های آینده کشور توجه کنیم. ساخت زیربنای توسعه ضروری است چرا که اگر این زیربنا نباشد ممکن نیست در برنامه‌ها موفق شویم.

وزینی: موانع و مشکلاتی که در ارتقای جایگاه واقعی پیمانکاران می‌بینید کدام موضوعات هستند؟

ما به پیمانکاران و مهندسان خوبمان که جوانی و عمر خود را برای خدمت به کشور گذاشته‌اند جفا کردیم و به هر غیرمتخصصی اجازه دادیم در حوزه تخصصی آنها وارد شوند. قبل از انقلاب ۴۰۰ پیمانکار داشتیم که از رتبه ۳ تا ۲۳ درجه بندی شده بودند، امروز ۳۰ هزار پیمانکار داریم که تنها با شنیده‌های خود درباره پیمانکاری، قدم به عرصه گذاشته‌اند، از حقیقت کار غافل بوده‌اند و به ما صدمه زده‌اند.

در کنار این مسائل، مشکلی که امروز در کار پیمانکاری با آن مواجه‌ایم این است که طبق شرایط عمومی پیمان در کار عمرانی هر اتفاقی بیفتد پیمانکار مسئول است و حتی اگر نقشه مشاور اشتباه باشد پیمانکار مقصر است. به عبارتی دست آخر هر چه خراب شود پیمانکار مسئول است. باید تدبیری اندیشید که مهندسان مشاور نیز به تناسب ظرفیت کاری که می‌کنند ضامن پایداری طرح‌هایی که ارائه می‌دهند باشند.

چندین سال است در این مملکت به فکر فدراتیو عمل کردن هستیم که بدون آماده کردن بسترهای لازم کار اشتباهی است. بعد از انقلاب پیمانکاران بخش خصوصی مغضوب شدند و گفته شد تعاونی‌ها بیایند و کار کنند، بدین ترتیب بود که تعاونی‌هایی با افراد غیرمتخصص

شکل گرفتند. بعد از مدتی مشخص شد این شیوه درستی برای کار کردن نیست و باید کار را به متخصصان بسپارند. متاسفانه در برابر رویدادهای نوین و تغییر سرعت زندگی در ایران برنامه‌ریزی صورت نگرفته و از این رو چنین مواردی بیشتر آسیب‌رسان بوده است.

مهندس مصطفی زاده: لزوم توجه به دو نکته در سیل‌های اخیر ضروری است. سیلی که امسال آمد در ۲۰۰ سال گذشته سابقه نداشته و کسی آمادگی آن را نداشته است. از طرفی، قرار بود سدها بخشی از مشکل سیل را به دوش بکشند که به دلیل برخی مشکلاتی که سازمان آب و برق خوزستان داشت به موقع اقدام

دلیل کمبود بارندگی در ۳۰ سال اخیر ذهن همه را به این سمت برده بود که ایران کشور خشکی خواهد بود و ما دیگر بارندگی نخواهیم داشت. نهایتاً تعداد آبروها بسیار کاهش یافت مخصوصاً پلهای رودخانه‌ای. از همه اینها مهمتر شهرداری‌ها هستند که در ورودی شهرها بستر رودخانه را کوچک کردند و در آنجا خانه، سینما و بازار ساختند. همه اینها دست به دست هم دادند از جمله محیط زیست که به آبخیزداری بی‌توجهی کرد. آبخیزداری می‌توانست جلوی بسیاری از سیل‌ها را بگیرد که از بعد از انقلاب آبخیزداری تقریباً تعطیل و به سدسازی تبدیل شد در حالی که هر کدام از اینها کارویژه خود را دارند.

مهندس آزاد: در تایید فرمایش آقای مهندس که به شهرداری و کارفرمایان اشاره کردند، به یاد دارم وقتی آقای بهبهانی وزیر راه شده بود بخشنامه‌ای صادر کرده بود که در دشتها نباید جاده بیش از ۳۰ سانت خاکریز شود در حالی که در مجموع جاده در دشت باید ۶۰ سانت ارتفاع داشته باشد. یعنی فردی بخشنامه صادر کرده بود که راه نساخته بود و فکر نکرده بود برای جاده چگونه می‌توان پل و آب رو ساخت.

متاسفانه نمونه‌های زیادی از پروژه‌های عمرانی بدون فکر به ابعاد مختلف آن ساخته شده است. از مثالهایی که می‌توان در این باره به آن اشاره کرد و در حیطه تجاوز به حریم رودخانه می‌گنجد شاهکاری در شهر خرم‌آباد است. در شهر خرم‌آباد، لوله سیمانی را کف رودخانه گذاشته‌اند و تمام سطح رودخانه را بتن ریخته‌اند و ۲ کیلومتر پارکینگ ساخته‌اند که باعث شد سطح آب بالا بیاید و وارد شهر شود. یا در همین تهران اگر به یاد داشته باشید رادیو و تلویزیون صبح تا شب اختار می‌داد مردم به پارک نهج‌البلاغه نروند، متاسفانه در همه جای ایران پارکها در حریم رودخانه‌ها ساخته شده و دهانه پل‌ها کم شده است.

وزینی: یعنی آنچه موجب تشدید خسارتها شد نه کیفیت ساخت و سازها و ابنیه‌ها بلکه تصمیم و سیاست تجاوز به حقوق محیط زیست بوده است؟ این غفلت از حق محیط زیست کجا اتفاق می‌افتد. نقش سه ضلعی پیمانکار کارفرما و مشاور در این مسئله چیست؟

مهندس آزاد: همه این مسائل ناشی از تجاوز به حریم محیط زیست است. در تلویزیون خانه‌های خراب شده در سیل گلستان را نشان می‌داد که ما می‌دیدیم چگونه پایه‌های خانه وسط رودخانه بود. ما حق محیط زیست را فراموش کرده‌ایم و در این باره انتقادهایی بر سازمان محیط زیست وارد است. یکی از مسائلی که باید مطرح شود اثرگذاری نمایندگان مجلس بر وزرا و کارفرمایان به عنوان بزرگترین آفت سازندگی است. آنها را مجبور می‌کنند طرح‌های غیرضروری را با بودجه کم

نکردند که این بحث در حیطه موضوع ما یعنی «راه» نیست. اما در مورد ساختن راه سه موضوع دست به دست هم دادند و مشکلات حاضر را به وجود آوردند. اولی تنگ‌نظری در سیستم کارفرمایی بود که مرتب به مشاوران فشار می‌آوردند که هزینه طرح‌ها را کاهش و ارتفاع پروژه را پایین بیاورند که متاسفانه این پایین آوردن هزینه‌ها بیشتر مربوط به ساخت ابنیه بوده چون در سایر عملیات خاکی چندان نمی‌توان هزینه را پایین آورد. دومین موضوع برمی‌گردد به این که جایی که باید تونل بسازند تونل نمی‌سازند و از بستر رودخانه استحصال زمین می‌کنند. موضوع بعدی مسئله مطالعات هیدرولوژی پروژه است که به

مهندس آزاد:

نکته مهمی که من باید بر آن تاکید کنم این است که حوادث اخیر به ما نشان داد در رابطه با محیط زیست مردود شده ایم و برای جلوگیری از وقایع مجدد خسارت بار باید حریم محیط زیست را رعایت کنیم

بساژند و پشت سر هم مشکلاتی برای کشور ایجاد می‌کنند. گروهها و افرادی هم هستند که از وزرا سهم خواهی می‌کنند. متاسفانه پیمانکاری که ۴۰ سال کار کرده به وزارت راه و شهرسازی می‌رود ناچار است ۱۰ روز در صف بایستد تا با مسئولان دیدار کند. در کشور ما کار فنی و اصولی فراموش شده و حتی دولتمردان و مسئولان ما به ضرر و زیان مهندسان و مشاوران با تجربه و قدیمی بی‌تفاوت‌اند در حالی که کارهایی که با پیمانکاران قدیمی و سازمان برنامه انجام می‌شود به مراتب با کیفیت‌تر از کارهای استانی است. متاسفانه شرایط بر ما تحمیل می‌شود و همه چیز دست به دست هم داده‌اند تا شرایط را بدتر کنند. برای پاسخ به این سوال که کدام عامل در به وجود آمدن خسارتها نقش بیشتری داشته مطالعه موردی لازم است.

مهندس مصطفی زاده: پیدا کردن مقصر و قضاوت کار دشواری است. همه اینها در وهله اول به سیاستگذاری برمی‌گردد. در قدم بعدی بودجه مورد نیاز و چگونه هزینه کردن آن اهمیت داد. ما در بدو امر یک کاسه پول به عنوان بودجه عمرانی داریم که وقتی به مجلس می‌رود مانند گوشت قربانی تقسیم می‌شود و به نوعی از آن باج خواهی می‌شود. علاوه بر این برای این که بتوانند طرحها را جمع کنند از سر و ته آنها می‌زنند و ماست مالی می‌کنند. پیمانکار و مشاور توان ایستادن در برابر این مسئله را ندارند چون برای امرار معاش به کارفرما محتاج‌اند. کارفرماها هم توان ایستادگی در برابر این مسئله را ندارند چون به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و نمایندگان مجلس محتاج‌اند هستند. نمایندگان مجلس هم چندان احساس مسئولیتی ندارند و بیشتر فکر آغاز یک پروژه جهت جلب نظر مردم هستند. بنابراین یافتن مقصر بسیار دشوار است. مسئولیت طراحی با مشاور است اما گاهی وقت ها خود کارفرماها در طراحی دخالت می‌کنند. بعضی مشاوران توان مخالفت با دخالت نادرست کارفرما را ندارند و بعضی دیگر این توان را ندارند. مشاور می‌گوید لازم است یک پل ۵ دهنه

۳۰ متری ساخته شود، کارفرما می‌گوید «زیاد است و سه دهنه اش کن»، مشاور یا می‌پذیرد یا نمی‌پذیرد. می‌خواهم بگویم پیمانکار با دو نوع مشاور طرف است و پیمانکار با تجربه به کمک مشاور می‌رود که خواهان اجرای طرح بر اساس مطالعات فنی صورت گرفته است. نهایتاً شعار ما این است اگر هر کسی در جای خود بنشیند و کار خود را به درستی انجام دهد بیشتر مشکلات حل می‌شود. همانگونه که پیمانکار ۱۰ درصد حسن انجام تعهد، و سایر تعهدات را دارد مشاوران هم باید مسئولیت‌های ناشی از طراحی خود را بپذیرند.

وزینی: به عنوان پیشکسوت صنعت احداث و دبیر انجمن راهسازی ایران، برای تجربه بعد از سیل و بازسازی

پیدا می‌کنند که زمان پهلوی اول برای زهکشی آب کوه و هدایت آن به رودخانه انجام شده بود.

مهندس مصطفی زاده: ما به کارهای خود اهمیت طراحی و مهندسی لازم را نمی‌دهیم. هر چقدر برای انجام کار غلط تلاش کنیم آن کار درست از آب در نمی‌آید. باید به این نتیجه برسیم همین‌طور که در کار پزشکی یک آدم غیر پزشک دخالت نمی‌کند در کار مهندسی نیز فرد غیر مهندس نباید دخالت کند، و مهندسی هم که دخالت می‌کند باید صلاحیت این کار را داشته باشد. درباره بازسازی هم باید راههای قدیمی را فراموش کنیم و راههای جدید با استاندارد جدید و بنا به نیاز باید ساخته شود. در بازسازی ابنیه با توجه به حضور

مناسب مناطق آسیب دیده چه مدلی پیشنهاد می‌کنید. برای نمونه درباره مطالعات و اصلاح سیستم ساخت چه باید کرد.

مهندس آزاد: یک زمانی پیمانکار و کارفرما و مشاور در ارتباط با هم و با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کار می‌کردند، امروز مشاور و کارفرما یکی شده‌اند. برای اصلاح مدل سازندگی باید به کار درست اهمیت داده شود. اگر بخواهم به نمونه یک کار درست اشاره کنم باید به آنچه امروز در مورد راه‌آهن شمال شنیدم اشاره کنم که گویا در کندن راه آهن که با حضور آقای خادمی بوده است حفره‌ای زهکشی شده

نهادهای مختلف و فشار آنها، بخش خصوصی چه نقشی می‌تواند داشته باشد؟

مهندس آزاد: زیرساختها در هر کشوری باید توسط بخش خصوصی ساخته شود اما عملاً در مملکت ما بخش خصوصی وجود ندارد. و دخالت شرکت‌های شبه دولتی مشکلات زیادی را دامن زده است. چنان که فردوسی پاک نهاد نیز عنوان کرد:

**سپاهی نباید که به پیشه‌ور
به یک روی جویند هر دو هنر
یکی کارورز و یکی گرزدار
سزاوار هر کس پدیدست کار
چو این کار آن جوید آن کار این
پراشوب گردد سراسر زمین**

بررسی شرایط اقتصادی کشور با حضور مدیرعامل بانک خاورمیانه

در جلسه هیات مدیره سندیکا صورت گرفت

هزینه شود. در روشی که مدنظر ما است نقدینگی پرداخت نمی شود و تورم ایجاد نمی گردد یعنی با محوریت منافع ملی و حفظ شرکتها قدم برمی داریم. این طرح به نوعی نظیر اعتبار اسنادی بود ولی با تغییراتی، البته اعتبار اسنادی نیز آیین نامه محکمی داشت که به جز چند طرح موفق توسط بانک مرکزی اجرا نشد.

وی افزود: ما میخواستیم چیزی آماده شود که با توجه به امکانات مملکت و شرایط موجود اقتصادی کشور قابلیت عملیاتی شدن داشته باشد، و برای ارائه

اشاره به شرایط اقتصادی موجود در کشور و لزوم توجه به توان بخش خصوصی در ایجاد اشتغال، به تشریح موانع و مشکلات موجود بر سر راه شرکتهای فعال در صنعت احداث پرداخت و با اشاره به مسئله بدهی دولت به این شرکتها عنوان کرد: پیشنهاد ما این بود که درباره میزان طلب مسجل شده شرکتها، بانکهای عاملی در دستگاههای مختلف تعریف شود. پیمانکارها در جمع وسیع تر تشکیل شرکت داده، پروژه تعریف کنند و این پروژه ها از محل اعتبار تعریف شده موجود در بانکهای عامل تامین

در نشست هیات مدیره سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران که روز دوشنبه ۱۴ اردیبهشت با حضور دکتر پرویز عقیلی مدیرعامل بانک خاورمیانه برگزار شد شرایط اقتصادی فعلی کشور، راه حل های پیشنهادی سندیکا برای گذر از رکود ایجاد شده در صنعت احداث و نحوه همکاری بانکهای بخش خصوصی با این صنعت بررسی شد. نشست دوم با مدیرعامل بانک خاورمیانه و همکاران ایشان روز پنجشنبه ۱۹ برگزار شد. در آغاز این نشست مهندس منوچهر ملکبانی فرد عضو هیات مدیره سندیکا با

آن به مدیران سطح بالای کشور باید این پیشنهاد بررسی شود که همه چیز به طور جامع در آن گنجانده شده باشد. برای نگاه اولیه به این طرح و داشتن تصویری روشن از شرایط کنونی اقتصادی کشور دکتر عقیلی گزینه مناسبی بودند که ضمن تشکر از ایشان برای صرف وقت و حضور در این جلسه، امیدوارم از منظر خود به شرایط اقتصادی کشور نیز بپردازند.

تا زمانی که جایگزینی

برای نفت نیایم آسیب پذیر هستیم

دکتر پرویز عقیلی کرمانی موسس بانک خاورمیانه نیز در بخش آغازین این نشست عنوان کرد: وضعیت اقتصادی کشور خوب نیست. متاسفانه در طی ۴۰ سال گذشته هر دولتی آمده برای این که خدمتی کند یک سری اقدامات را با بی فکری انجام داده است، کسری بودجه دولت نیز بر ماحصل این اقدامات دامن زده است. دولت به جای این که به ترتیب صحیحی کسری بودجه را تامین کند از بانک مرکزی و بانکها قرض گرفته که همین امر پایه پولی و نقدینگی را در بازار بالا برده است. در سالیان گذشته حجم پول در بازار زیاد شد، فعالیت خوبی برای بالا بردن تولید ملی نشد، منابع ثروت ملی رفته رفته از بین رفت یا از کشور خارج شد و به آبادانی جاهایی مانند دویی و ترکیه منجر شد.

وی افزود: سیاستهای اقتصادی بدون توجه و نادرستی در سالهای گذشته اعمال شده که ارزش پول ملی را پایین آورده است. بسیاری مسائل ما مربوط به اشکالات داخلی است و اگر ما درست عمل می کردیم امروز تا این حد گرفتار نبودیم که دیگران بتوانند با جلوگیری از فروش نفت، ما را خفه کنند. هیچ کشوری نیست که بی نیاز از منابع ارزی باشد و تا ما فکری درباره این موضوع نکنیم و تا زمانی که جایگزینی برای نفت نیایم آسیب پذیر هستیم و با جلوگیری از فروش نفت گرفتار خواهیم شد. وی افزود: در سال ۱۳۵۶ دو شرکت ایران-زاین و ایران- نیپون ۲۳ پروژه پتروشیمی

داشتند که اگر این کارخانه ها طبق برنامه تمام شده بود ایران می توانست نقطه مرکزی محصولات پتروشیمی باشد و ما دیگر نیازی به نفت نداشتیم. به نظر من وضعیت فعلی خوب نیست و ما چاره ای نداریم جز این که دیر یا زود درباره روابط خود با آمریکا تصمیم بگیریم و منتظر رفتن آقای ترامپ نباشیم. معمولا در آمریکا مردم به خاطر مسائل اقتصادی رای می دهند و روی امکان این که ترامپ انتخاب نشود نمی توان حساب کرد. نرخ بیکاری در آمریکا ۳/۶ درصد شده است در حالی که در دروس دانشگاهی کمتر از ۴ درصد را برای نرخ بیکاری در نظر نمی گیرند. البته احتمال دارد اظهارنامه های رونشده خود آقای ترامپ وضعیت را از این رو به آن رو کند. به هر حال، ما باید زودتر از این به فکر اقتصاد داخلی خود بودیم، و نمی گذاشتیم کار به جایی برسد که خوش بینی به وضعیت اقتصادی را منوط به مصالحه بدانیم.

وی درباره مطالبات پرداخت نشده و پروژه های نیمه تمام نیز عنوان کرد: پرداخت مطالبات امکان پذیر است، صحبت از این است که عدم پرداخت آن برای جلوگیری از افزایش نقدینگی است. به نظر من اگر بدهی ها تبدیل به اوراق ۴-۵ ساله شود و در سالهای اول قابل نقد شدن نباشد این کار امکان پذیر است، گفتم اوراق ۴-۵ ساله چون در نهایت

دکتر عقیلی:

سیاستهای اقتصادی بدون توجه و نادرستی در سالهای گذشته اعمال شده که ارزش پول ملی را پایین آورده است. بسیاری مسائل ما مربوط به اشکالات داخلی است و اگر ما درست عمل می کردیم امروز تا این حد گرفتار نبودیم که دیگران بتوانند با جلوگیری از فروش نفت، ما را خفه کنند

هدف اول ما راه افتادن چرخ اقتصاد است. در دهه اول سال ۲۰۰۰ یک سری بانک سرمایه گذاری به بانکهای تجاری مشاوره دادند که تسهیلات مسکن یا وامهای رهنی که داده بودند، اوراق آن را در یک کاسه نزد وکیلی بگذارد و با همین وثیقه در بازار اوراق بفروشند، و از محل فروش آن مجددا تسهیلات ارائه دهند. ما هم قادر به انجام چنین کاری هستیم. یعنی طرحهایی را تعریف کنیم که صد درصد متکی به پرداخت دولت نباشد و بتوانیم درباره آنها اقدام کنیم.

وی افزود: ۳ استان کشور از سیل صدمه زیادی دیده و اگر سندیکا پیش قدم باشد کارهای زیادی می توان انجام داد. متاسفانه رقم ویرانی ها سرسام آور است در عین حال که این رقم پتانسیل آن را دارد که تحولی مثبت ایجاد کند. شعبه مونیخ ما کار می کند و من از بانک KBC بروکسل درخواست کرده ام که ملاقاتی با اتحادیه اروپا ترتیب دهد تا از آنها نیز کمک بگیریم. در نهایت امیدواریم بتوانیم اوراق ۵۰۰-۱۰۰۰ ریال برای ساخت و ساز ساختمان در مناطق سیل زده منتشر کنیم و خانه مردم سیل زده را درست کنیم. این خود مردم هستند که باید ۱۰ درصد منابع را تامین کنند. سعی می کنیم ۲۰-۳۰ درصد آن را نیز با سعی و تلاش از نهادهای بین المللی از جمله صلیب سرخ و هلال احمر بگیریم. برای تامین ۶۰ درصد باقی مانده هم با بانکهای مسکن و رفاه تعامل خواهیم کرد تا به مردم وام مسکن پرداخت کنند. اگر در این راستا حرکت کنیم و از دولت اسناد اوراق قرضه را به عنوان پشتوانه بگیریم، و منابعی که استفاده خواهد شد نیز هدفمند استفاده شود و با گرفتن ابزاری که بیشتر قابل نقد شوندگی دارد، تا در آخر دوره در ساخت و ساز مناطق آسیب دیده به نتیجه می رسیم ضمن این که پول خود را هم می گیریم.

نمی توان روی درآمد دولت حساب کرد

عقیلی افزود: ما منابعی را برای اهداف مشخص شده تجهیز می کنیم و اینگونه

استقراض از بانک مرکزی است. به هر حال این ظرفیت در قانون گنجانده شده است.

مهندس سیامک مسعودی عضو دیگر هیات مدیره نیز عنوان کرد حجم بدهی دولت به پیمانکاران نسبت به پتانسیل پیمانکاری قابل توجه بوده و تحمل آن برای پیمانکاران دشوار است، اما نسبت به حجم پروژه‌های روی زمین مانده چندان قابل توجه نیست. به اذعان دولت ما نزدیک ۵۰۰-۶۰۰ هزار میلیارد تومان پروژه روی زمین داریم که دولت برای آن برنامه‌ای ندارد و بودجه عمرانی موجود تا ۴۰ سال آینده هم از پس آنها برنخواهد آمد.

وی افزود: دولت عملاً دست خود را بالا گرفته و عنوان می‌کند برای پروژه‌ها پول ندارند و اگر پیمانکاران می‌توانند منابعی را همراه خود بیاورند می‌توان برای آنها تعیین تکلیف کرد. حال سوال این است که آیا می‌توان ظرفیت بانک و ظرفیت بخش فنی و مهندسی را با هم عین کرد و اجرای این پروژه‌ها را بر عهده گرفت. همه این پروژه‌ها یا بازدهی و خروجی ملموس و قابل اندازه‌گیری دارند و یا در قالب اهداف کشور تعریف می‌شوند و بازدهی غیر مستقیم دارند.

وی افزود: شما چند سال قبل در جلسه‌ای عنوان کردید اگر بانکها وارد عرصه این پروژه‌ها شوند نه در قالب پذیرش ریسک آنها بلکه در قالب ارائه تسهیلات خواهد بود. حال سوال این است که اگر پذیرش ریسک عملیاتی و اجرایی با پیمانکار باشد، پذیرش ریسک

پروژه‌ای را تعریف کنید ما با تمام وجود آماده همکاری با شما و گرفتن پشتیبانی و تضمین لازم از دولت خواهیم بود تا آن را در بودجه سالانه خود بیاورند. این امر می‌تواند به صورت وجوه امانی یا تسهیلات باشد. وجوه امانی را باید از طریق اعانه و پول مردم جمع کنیم. بی‌شک مردم هم اگر بدانند ساختار ما ساختار شفاف‌تری هست در این کار مشارکت خواهند کرد.

رئیس بانک خاورمیانه افزود: الزامی نیست که فقط روی خانه، مدرسه و درمانگاه تمرکز کنیم بلکه همه پروژه‌های قابل دفاع را که تعریف شده‌اند می‌توان در منطقه سیل‌زده اجرا کرد. در این باره نمی‌توان روی درآمد دولت حساب کرد چرا که با فروش نفت در شرایط کنونی تنها هزینه‌های خود را تامین خواهد کرد. دولت برنامه‌ای برای پروژه‌های روی زمین مانده ندارد.

مهندس بهمن دادمان رئیس هیات مدیره سندیکا نیز درباره تهاثر بدهی با بانکها عنوان کرد: امسال ظرفیت بزرگی در قانون بودجه گنجانده شده که شامل تهاثر بدهی دولت با بدهی بانکها به بانک مرکزی است که بعضی وزارتخانه‌ها روی این امر برنامه‌ریزی خوبی کرده‌اند از جمله وزارت اطلاعات. نحوه کار هم به این صورت است که شما طلبی از دولت دارید و با طرف مقابل قرارداد می‌بندید، ایشان قرارداد را به بانک عامل که عموماً دولتی است می‌برد و به این روش مرتب بدهی بالا می‌آورد و آن را تهاثر می‌کند که این کار به نوعی روش پنهان کردن

نیست که پول نقد پرداخت شود. این پول با نظارت هزینه خواهد شد تا در مناطق آسیب دیده برای ساخت مدرسه، بیمارستان، خانه و... هزینه شود. برای کمک به آسیب‌دیدگان آن مناطق نیز افراد بسیاری از داخل و خارج کشور آمادگی دارند. ما در نظر داریم با حضور سفیر آلمان، سوئیس یا بلژیک هیات امنایی درست کنیم تا حسابرسی منابع را بر عهده بگیرند، اگر در این مسیر درست عمل کنیم اقدامی اساسی صورت گرفته که می‌تواند بخش خصوصی را زنده کند و گرنه روی دولت نمی‌توان حساب کرد چرا که دولت فقط با پول نفت قدرتمند است. در دوران آقای خاتمی دیدیم که ایشان قبل از انتخابات از توانمندسازی بخش خصوصی صحبت می‌کرد اما به محض انتخاب شدن و همزمانی این امر با گران شدن نفت، بخش خصوصی را فراموش کرد. تعداد شرکت‌هایی که در دوران آقای خاتمی ساخته شد غیرقابل تصور است، بدتر از همه اینکه این شرکتها نه مقررات دولتی را داشتند نه نظارت بخش خصوصی را و بیشترین آسیب را به کشور زده‌اند.

وی تصریح کرد: این یک موقعیت استثنایی است و ما باید با در نظر گرفتن شفافیت و گزارش‌دهی در هزینه‌ها از این فرصت استفاده کنیم تا در بخش خصوصی کار ایجاد شود، این پروژه‌های ساده شروع عظیمی است و با آغاز آن هم می‌توان به داد هموطنانمان رسید و هم با فعال کردن بخش خصوصی اقتصاد را رونق داد. اگر شما در سندیکا

فاینانس که مستقیماً با دولت طرف است توسط بانک امکان پذیر است یا باید بر عهده پیمانکار باشد؟

دکتر عقیلی در پاسخ به این سوال عنوان کرد: دلیلی که امروز وضع بانک ما روبراه است این است که ما کار بانکی می‌کنیم و با کسی شراکت نمی‌کنیم. اگر پروژه‌ای درست تعریف شده باشد سود آن متعلق به پیمانکار است. ما تسهیلات اعطا می‌کنیم که پروژه تمام شود و در پایان منابع ما پرداخت گردد. برای ما مهم است که منبع بازپرداخت تسهیلات بانک در پروژه مشخص باشد چرا که اجرائیه صادر کردن و ... در دسرساز است و جزو رویکردهای مورد پسند ما نیست. بنابراین هر پروژه‌ای را که شما فکر کنید با اتمام آن وجوهی ایجاد می‌شود که شما را قادر می‌کند تسهیلات بانک را بازپرداخت کنید مورد قبول بانک است. وی تصریح کرد: خوشبختانه رابطه بانک خاورمیانه با سایر بانکها بسیار خوب است و با کمک آنها امکان تامین منابع با ارقام بالا را دارد بنابراین برای پروژه سقف مالی در نظر بگیرید.

پروژه باید تکه تکه شود

مهندس سالار علیاری عضو دیگر هیات مدیره نیز پیشنهاد داد یک مدل مالی برای پروژه‌های زیرساختی طراحی شود که طی آن هسته‌های پیمانکاری تشکیل شوند و به دنبال پروژه‌های عمرانی بروند، دکتر عقیلی در واکنش به این پیشنهاد عنوان کرد: سازمان برنامه عنوان کرده آمادگی دارد تا ۵۰ درصد پروژه‌های عمرانی را پرداخت کند و در اختیار بانکهایی که وارد این کار می‌شوند قرار دهد. درباره ۵۰ درصد بقیه هم می‌توان با ترتیب مشخص و معین و با اوراق پرداخت شود. در این باره چه شرکتها تک تک اقدام کنند چه به شکل گروهی این کار قابلیت اجرایی دارد. بنابراین ضروری است شرکتها تلاش کنند طلب خود را به شکل اوراق مدت‌دار بگیرند، و به مسئولان بفهمانند که قصد نقد کردن اوراق را ندارند و می‌خواهند با آن کار کنند. یعنی باید بحث طلب پیمانکاران همزمان با

بحث پروژه‌ای که انجام دادن آن را مدنظر دارند مطرح شود.

در این بخش مهندس دادمان پیشنهاد داد کارگروهی بین سندیکا و بانک خاورمیانه تشکیل شود تا مسائل اجرایی و عملیاتی این طرح را ساماندهی کند که دکتر عقیلی از این پیشنهاد استقبال کرد.

در بانکها منابع کوتاه مدت است

مهندس مجید شیخ بهائی عضو دیگر هیات مدیره نیز عنوان کرد: اوراق اسناد خزانه را به پیمانکاران می‌دهند که سررسید آن دو سال و نیم بعد است، این اوراق را چگونه می‌توان به نقدینگی تبدیل کرد و با آن کار کرد. اگر بخواهیم اوراق را در بازار فرابورس تبدیل به پول کنیم ۴۷ درصد آن تنزیل می‌شود اما اگر به عنوان پشتوانه تسهیلات در نظر گرفته شود می‌توان تسهیلات خوبی گرفت و به موقع آن را نقد کرد. اما متأسفانه سیستم بانکی علیرغم دستور رئیس بانک مرکزی و قید در بودجه زیر بار این قضیه نرفت چون اوراق در اختیار فرابورس است. اقدام در این باره اهمیت دارد چرا که در سال ۱۳۹۸ حدود ۹۵۰۰ میلیارد تومان اوراق پرداخت خواهد شد و همه پیمانکاران برای خود اوراق خواهند گرفت.

وی افزود: در مورد پروژه‌های نیمه تمام نیز علاوه بر سودآوری چنین پروژه‌هایی کاملاً آشکار است که بانکها علاقه‌ای به

مهندس شیخ بهائی:

اوراق اسناد خزانه را به پیمانکاران می‌دهند که سررسید آن دو سال و نیم بعد است، این اوراق را چگونه می‌توان به نقدینگی تبدیل کرد و با آن کار کرد. اگر بخواهیم اوراق را در بازار فرابورس تبدیل به پول کنیم ۴۷ درصد آن تنزیل می‌شود اما اگر به عنوان پشتوانه تسهیلات در نظر گرفته شود می‌توان تسهیلات خوبی گرفت و به موقع آن را نقد کرد

آن ندارند چرا که دوره بازپرداخت پروژه‌ها ۱۰ تا ۱۵ سال است و بانکها به درآمد کوتاه و متقن گرایش دارند.

دکتر عقیلی در پاسخ به این سوال عنوان کرد: در بانکهای تجاری منابع کوتاه مدت است چرا که سپرده‌ها حداکثر یک ساله هستند. بانک با منابع مردم که یک ساله نزد آن گذاشته‌اند نمی‌تواند پروژه ۱۵ ساله انجام دهد و در این باره سود پروژه اولویت اول نیست. دین اول بانک به سپرده‌گذاران خود است و اول باید پول آنها را پرداخت کند، در بانک خود ما حدود ۳۰-۴۰ درصد پول به شکل اوراق قرضه قابل نقد شدن نگهداری می‌شود حتی وجه نقد در بانک موجود است که اگر کسی پولش را خواست فوری به او پرداخت کنیم. بنابراین شما انتظار نداشته باشید پروژه ۱۰-۱۵ ساله را بانک تامین مالی کند و به فکر یافتن راه حل دیگری باشید.

وی گفت: پروژه باید تکه تکه شود و هر قسمت آن در پایان ۲ سال تمام شود تا بانک در پایان این مدت ابزار دیگری پیدا کند که از محل آن بتواند منابع را تامین کند. وقتی می‌گوییم بهتر است مردم وام مسکن بگیرند برای این است که در پایان دو سال بانکها پول خود را گرفته باشند. برای نمونه در مورد بیمارستان، اگر بخش خصوصی آن را انجام دهد می‌توان فهرست ۱۰۰ نفره‌ای از پزشکان آن تهیه کرد که در پایان دو سال تسهیلات به ۱۰۰ وام تبدیل شود.

ارز باید به گونه‌ای باشد که

عرضه و تقاضا بدون درآمد نفت

همدیگر را پوشش دهند

سوال دیگر که توسط مهندس پرهام موحد عضو دیگر هیات مدیره سندیکا مطرح شد این بود که به فرض برداشتن تحریم‌ها و صدور ۴ میلیون بشکه نفت، ارزیابی شما از نوسانات نرخ ارز چیست که دکتر عقیلی عنوان کرد: باید دید تعریف ما از پول نفت چیست. قبل از انقلاب آقای ابتهاج که رئیس سازمان برنامه بود با شاه اختلاف پیدا کرد چرا که شاه پول نفت را از سازمان برنامه به دولت منتقل کرد. بنابراین بستگی به این دارد که شما

بعدها ۱ دلار به ۱/۵ میلیون لیر رسید، ما هنوز به آن وضع نرسیده‌ایم و حذف ۴ صفر زیاد توجیه ندارد. البته اگر این اتفاق بیفتد بازار و مردم می‌توانند خود را انطباق دهند و با اصطلاحاتی مانند لیر قدیم و لیر جدید مشکل را حل می‌کنند. وی افزود: در مورد محدودیت زمانی در ارائه تسهیلات بانکی هم کشور ما با بقیه کشورها فرقی ندارد و در همه جای دنیا ترتیب عملکرد یکسان است. در واقع به نظر می‌رسد در ایران نقص یک واحد مثل دولت مشکل ساز شده است. در سایر کشورها ریسک اوراق یا بدهی دولت را صفر می‌دانند. در هیچ کجای دنیا دولت حق ندارد از بانکها پول بگیرد. خزانه‌داری باید اوراق منتشر کند و از یک ماه قبل وجه سررسید را از مالیات نفت یا اوراق جدید تامین کند. یعنی پول در حساب دولت باشد تا دین خود را به پیمانکارها بدهد. پرداخت نکردن پول مردم باعث از بین بردن اعتبار دولت می‌رود که رویه بسیار اشتباهی است. دولت باید به هر نحو ممکن پول مردم را پرداخت کند چرا که اگر دولتها اعتبار داشته باشند، افراد جامعه به طلب خود از دولت افتخار می‌کنند.

دولت جلوی بخش خصوصی را می‌گیرد

مهندس محمدعلی پورشیرازی عضو دیگر هیات مدیره نیز عنوان کرد اگر ما پروژه قطعی داشته باشیم و ذی‌حسابی تایید کند که فلان مقدار بدهی قطعی داریم آیا می‌توان با این تأییدیه به پیمانکاران کمک کرد، که دکتر عقیلی در پاسخ به این پیشنهاد عنوان کرد: از نظر شرعی دین، دین است و لازم نیست در قبال آن

خود محدودیت زمانی دارند در حالی که در شرایط اقتصادی و اجرایی موجود در کشور کار کردن با این شرایط برای ما ممکن نیست. دولتمردان ما آنقدر در مقام اجرا از تعهدات خود سرباز زده‌اند که اخیراً زمانی که مطالبات خود را پیگیری می‌کنیم آنها خود را از ما پنهان می‌کنند و حاضر نیستند با ما صحبت کنند و جواب ما را بدهند. ما ناچار شده‌ایم همین مقدار اوراقی که با ضرر زیاد به ما داده شده نگاه داریم تا ببینیم اوضاع چه خواهد شد. واقعا بخش خصوصی را در کارهای اجرایی گرفتار کرده‌اند و این بخش از نارسایی کار دولت صدمه می‌بیند.

در این بخش دکتر عقیلی درباره حذف صفر عنوان کرد: علی‌الاصول فرقی نخواهد کرد همانگونه که ترکیه ۶ صفر را برداشت اما تفاوتی ایجاد نشد. البته هنوز پول ما آنقدر بی‌ارزش نشده که ۴ صفر آن را بردارند. سال ۱۹۸۲ بود که من در ترکیه ۳۶ لیر در قبال ۱۰۰ دلار گرفتم اما

مهندس خوانساری:

مشکل ما این است که بانکها در ارائه تسهیلات خود محدودیت زمانی دارند در حالی که در شرایط اقتصادی و اجرایی موجود در کشور کار کردن با این شرایط برای ما ممکن نیست. دولتمردان ما آنقدر در مقام اجرا از تعهدات خود سرباز زده‌اند که اخیراً زمانی که مطالبات خود را پیگیری می‌کنیم آنها خود را از ما پنهان می‌کنند

پول نفت را درآمد حساب می‌کنید یا ثروت. اگر ثروت به شمار می‌آید ارز باید ۲۵ الی ۳۰ هزار تومان باشد و نرخ موجود نزدیک‌تر به واقع است.

وی گفت: حدود ۷-۸ سال آقای بهمنی از من و چند نفر دیگر سوال کرد که به نظر شما ارز چقدر باشد که بنده گفتم اگر می‌خواهید صادرات داشته باشیم ۱۵ هزار تومان. بنابراین اگر پول نفت در معادله گنجانده نشود باید ارز به گونه‌ای باشد که عرصه و تقاضا بدون درآمد نفت هم‌دیگر را پوشش دهند یعنی به قدری صادرات داشته باشیم که بتوانیم با آن واردات کنیم. من فکر می‌کنم اگر روز اول این کار را کرده بوییم تا این حد صدمه نمی‌دیدیم. وقتی دلار را ۴۲۰۰ تعیین کردند بنده به آقای رئیس‌جمهور گفتم پس لااقل بگذارید فروش ارز بر اساس نرخ بازار باشد تا صادرکنندگان پولهای خود را بیاورند. خود آقای دکتر همتی به من می‌گفت که در ۵ ماه اول سال گذشته حدود ۱۷ میلیارد دلار از پتروشیمی پول گرفتیم و امسال این رقم ۲/۵ میلیارد دلار شده است، یعنی اگر نرخ بازار را در نظر می‌گرفتیم تا پولها برگردند وضع ما اینقدر به فلاکت کشیده نمی‌شد که امروز ارز نداشته باشیم. ۲۲ میلیارد دلار به اسم خرید دارو و لوازم آرایشی، موبایل و ... به هدر رفت.

بخش خصوصی از نارسایی دولت صدمه می‌بیند

مهندس جواد خوانساری عضو پیشکسوت هیات مدیره سندیکا نیز با اشاره به حذف صفر از پول ملی و تاثیر آن در اقتصاد و صنعت عنوان کرد: مشکل ما این است که بانکها در ارائه تسهیلات

چک و اوراق داده شود. اگر امضای مجاز وزارتخانه روی دین باشد قابل قبول است منتهمی باید دقت کرد که مدت دین چقدر است و آیا در بودجه دولت سهمی برای پرداخت آن در نظر گرفته شده است.

مهندس محمد عطاردیان عضو دیگر هیات مدیره و از پیشکسوتان سندیکا نیز عنوان کرد: آیا دولت از راه اندازی کار گسترده توسط بخش خصوصی حمایت می‌کند، من عضو شورای عالی اشتغال هستم و بارها دیده‌ام که علیرغم به‌به و چه‌چه اولیه به طرح‌های عمرانی بی‌توجهی می‌شود. خیلی وقتها دولت همین که می‌بیند بخش خصوصی راه افتاده و در حال ایجاد اشتغال است جلوی آن را می‌گیرد که این یک مسئله بسیار خطرناک است. متأسفانه راه اشتباهی اتخاذ شده و با آن به گداپروزی دامن زده‌اند.

وی افزود: بر فرض که ما با کمک بانک بازسازی مناطق زلزله زده و سیل زده را بر عهده بگیریم مطمئن باشید که جلوی آن را می‌گیرند. توقع ما از دولت بستر سازی و برداشتن موانع بوده که طی سالهای اخیر برآورده نشده است. سندیکا آماده است با همکاری بانک این کار را بر عهده بگیرد و پیمانکاران خود را در سراسر کشور برای این کار بسیج کند اما بیم آن می‌رود که به مجرد این که این حرکت شکل بگیرد با آن مخالفت شود و همین نکته لزوم تلاش چند برابر را یادآوری می‌کند.

دکتر عقیلی در پاسخ به این بیانات عنوان کرد: زمانی که بنده برای ایجاد بانک به ایران آمدم بسیاری گفتند این مرد دیوانه است ولی ما این کار را شروع کردیم و عملی شد، تعداد بانکهای خصوصی نیز گواه این مدعاست. خود من برای گرفتن مجوز راه اندازی بانک کارآفرین ۶ سال دوندگی کردم. بنابراین یک موقع هست که می‌توانیم دست روی دست بگذاریم و کاری نکنیم اما اگر قرار است کاری کنیم باید جلو برویم و منفعت شخصی را نادیده بگیریم، کار را انجام دهیم و اگر از یک راه ممکن نبود راههای دیگر را امتحان کنیم. پول بخش خصوصی را به تاریخ

روز بدهید.

مهندس علیرضا ناصرمدلی عضو شورای عالی سندیکا نیز در بخش دیگری از این نشست عنوان کرد: ما یک سندیکای ۷۰ ساله از بخش خصوصی هستیم. آیه قرآن تاکید دارد که آنهایی که می‌فهمند با آنهایی که نمی‌فهمند فرق دارند. کسانی که ۷۰ سال کار ساختمانی کرده‌اند و در این کار سابقه دارند در صورت رخ دادن اشتباه بیشترین تقصیر را دارند چون عنوان می‌شود آنها که فهمیدند چرا اقدام نکردند.

وی افزود: کشورهای اروپایی را بخش خصوصی ساخته و برای این کار رفته و از دولت خواسته که مشارکت کند. مدتی قبل از دفتر مقام معظم رهبری به کانون کارآفرینان توسعه‌گرا مراجعه شده که برنامه خود را برای این دفتر توضیح دهیم. البته ما حدود یک سال قبل برای تشریح اهداف و برنامه کانون نزد آقای ولایتی رفته بودیم و اگر ایشان توجهی به مسئله نشان ندادند و خطا کردند، ما نیز خطا کردیم و این خطا را هر هفته تکرار کردیم چرا باید هر هفته موضوع را پیگیری می‌کردیم و نکردیم. ناصرمدلی با بیان این که اقتصاد در کشور ما تا حدود ۸۰ درصد دولتی است و بیشتر مشکلات مربوط به همین مسئله است عنوان کرد: اگر ما از دولت انتقاد کنیم اولین سوالی که از ما می‌شود این

مهندس عطاردیان:

سندیکا آماده است با همکاری بانک بازسازی مناطق سیل زده را بر عهده بگیرد و پیمانکاران خود را در سراسر کشور برای این کار بسیج کند اما بیم آن می‌رود که به مجرد این که این حرکت شکل بگیرد با آن مخالفت شود و همین نکته لزوم تلاش چند برابر را یادآوری می‌کند

است که شما که سابقه ۷۰ سال کار اجرایی دارید چه کردید و چه طرحی دارید. کانون کارآفرینان توسعه‌گرا نامه‌ای به نمایندگان دفتر رهبری نوشته است و در این نامه اشاره شده که به بخش خصوصی که رکن اصلی آبادانی کشورها است ظلم شده است. پیمانکار این بخش ۸ سال قبل تونل ساخته و به جای پول روز، امسال به او کاغذی داده می‌شود و می‌گویند سه سال بعد برو بگیر. اگر اعتقاد دارید بخش خصوصی باید کار کند حتما باید پول آن را به تاریخ روز بدهید. بخش خصوصی هم نمی‌خواهد این پول را در جیبش بگذارد و قصد دارد با آن کار عمرانی انجام دهد، نظارت بر این امر هم ممکن است.

وی تصریح کرد: دولتی‌ها در سخنرانی‌های خود عنوان می‌کنند بخش خصوصی در عرصه کار حاضر نبوده که ما جای آن را گرفته-ایم، ما می‌گوییم بهترین شرکتها اگر دولتی شوند فاسد می‌شوند، راه حل نجات این شرکتها خصوصی کردن سهام آنها است. نیروهای فداکار و توانمندی در شرکتهای دولتی هستند و باید در مسیر درست از ظرفیت آنها استفاده شود.

وی افزود: پروژه‌های امکان‌سنجی شده (FEASIBLE) در عرض سه سال قادرند هزینه خود را برگردانند. این در حالی است که تا کنون هیچ پروژه‌ای که اتمام آن به نام جمهوری اسلامی ایران باشد به نتیجه نرسیده است، یک جاده تهران- شمال ساخته شده که ۵ سال است موجب سرافکنندگی کشور شده است. به نظر من دولتی بودن به شرکتهای دولتی تحمیل شده و آنها را باید نجات داد، برای این کار هم باید با مشارکت شرکتهای دولتی و بخش خصوصی پروژه‌های FEASIBLE اجرا شود.

ناصرمدلی عنوان کرد: در این سندیکا که ۷۰ سال قدمت دارد بزرگانی نشسته‌اند که باید از توانایی خود بهره بگیرند و طرحی برای حل مشکلات مالی صنعت احداث ارائه دهند، طرحی که به سرانجام رسیدن آن اقتصاد را از این وضع نابسامان نجات می‌دهد. بانکها هم باید برای تامین مالی این طرح قدم بردارند.

دکتر عقیلی نیز در بخش پایانی این نشست عنوان کرد: تا زمانی که دولت به موقع تعهدات خود را پرداخت نکند مسائل ما حل نخواهد شد. شما درست می‌فرمایید، پیگیری بسیار اهمیت دارد. من مجله اقتصاد ایران را راه انداختم که به دیگران بفهمانم در دنیای کنونی اقتصاد دولتی پاسخگو نیست. این مجله تا ۵ سال به طور رایگان به جاهای مختلف ارسال شد تا اهمیت بخش خصوصی جا بیفتد. در پایان باید تاکید کنم به عنوان یک راه حل و با وجود شرایط موجود باید نهایت تلاش خود را به کار بندیم تا اقتصاد داخلی را درست کنیم.

در نشست دوم با مدیرعامل بانک خاورمیانه بررسی شد

پیمانکاران میزان مطالبات خود را اعلام کنند

در پی نشست هیات مدیره سندیکا شرکت‌های ساختمانی ایران با دکتر عقیلی مدیرعامل بانک خاورمیانه که روز دوشنبه ۱۴ اردیبهشت در سندیکا برگزار شد، روز ۱۹ اردیبهشت نیز نشستی در بانک خاورمیانه برگزار شد که در آن اعضای هیات مدیره سندیکا، دکتر عقیلی و جمعی از مدیران بانک از جمله آقایان جواد، توکلی، علیزاده، بوشهری حاضر بودند. موضوع مورد مذاکره در این دیدار بررسی راه‌های همکاری بین سندیکا و بانک به منظور بهبود شرایط اقتصادی و ایجاد فضا برای کسب و کار شرکت‌های پیمانکاری و مهندسی مشاور بود. نمایندگان سندیکا در این دیدار به بحث

اجرای پروژه‌های توسعه‌ای پرداختند و عنوان کردند: فکر اولیه و خام ما این است که معادل طلب هر پیمانکار، در بانک اعتبار ایجاد شود و منابع حاصل از این اعتبارات صرف ساختن پروژه‌ای که پیمانکار تعیین و معرفی می‌کند، بشود. این کار می‌تواند با محوریت و تولی‌گری سندیکا، با تجمیع چند شرکت و ایجاد شرکت‌های بزرگتر برای اجرای پروژه و طرح‌های با مقیاس بزرگ صورت گیرد، به نحوی که سهم هر شرکت عضو در آن، معادل مطالبات وی از دولت باشد. دکتر عقیلی در واکنش به این پیشنهاد عنوان کرد: بانک پروژه‌های کوتاه مدت را برای ارائه تسهیلات می‌پذیرد. در صورتیکه مطالبات پیمانکاران به صورت اوراق مشارکت ۳ و ۴ ساله باشد و اوراق مذکور طی سالهای اول و دوم قابل نقد شدن نباشند، بانک این اوراق را به عنوان تضمین برای ارائه تسهیلات قبول می‌کند. از مالک طرح (دستگاه اجرایی) نیز تضمین لازم اخذ خواهد شد. پروژه باید سودآور باشد و منابع حاصله از آن اصل و سود تسهیلات را بازپرداخت کند. وی تصریح کرد: سندیکا طرحها و پروژه‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی را معرفی کند. پیمانکاران نیز میزان مطالبات خود را جمع‌آوری و به سندیکا ارائه نمایند تا در اختیار بانک قرار گیرد. (نکته: پیمانکاران باید بدانند چنانچه در پاسخ به استعلام مطالبات، پاسخ غیرواقعی ارائه کنند، به همه لطمه خواهند زد. اعلام میزان مطالبات نباید بیش از ۱۰٪ با واقعیت فاصله داشته باشد.)

در بخش دوم این نشست اجرای پروژه در مناطق آسیب دیده ناشی از سیل فروردین بررسی شد. دکتر عقیلی اعلام کرد بر اساس مذاکراتی که با بانک KBC داشته و مراجعاتی بانک مذکور به اتحادیه اروپا نموده، امکان جمع‌آوری کمک‌های اعانه‌ای از هلال‌احمر و صلیب سرخ جهانی وجود دارد. این منابع ارزی از طریق شعبه مونیخ بانک خاورمیانه قابل انتقال به داخل کشور است و رایزنی‌های لازم با وکلای برای اطمینان از این امر انجام گرفته است. به طور مثال می‌توان طرحی را مشتمل بر ۵۰۰ واحد مسکونی تعریف کرد که در مناطق مختلف سیل زده به اجرا درآید و از پیمانکاران محلی نیز در اجرا بهره برد. تامین منابع از طریق ۱۰٪ مردم، ۳۰٪ منابع هلال‌احمر و صلیب سرخ، ۶۰٪ بانک‌های مسکن و رفاه تامین می‌گردد. در مذاکره با وزیر کشور، آقای رحمانی فضلی اعلام کرده است که ۱۰٪ سهم مردم را دولت متعهد می‌شود. پس از ساخت و واگذاری واحدها به مردم، از محل درآمد حاصل از فروش، بازپرداخت اصل و سود تسهیلات انجام خواهد پذیرفت. در پایان جلسه، پیشنهاد سندیکا جهت تشکیل کارگروه مشترک مورد موافقت قرار گرفت و از هیات مدیره سندیکا مهندس خوانساری، مهندس ملکینی‌فر، مهندس سعیدآبادی و مهندس به عنوان نمایندگان سندیکا به بانک خاورمیانه معرفی شدند.

یکم.

سازمان برنامه و بوجه کشور در بخشنامه شماره ۱۰۰/۶۴۰۵ مورخ ۱۳۸۹/۲/۲ نوعی از پیمانهای را پیش‌بینی کرده که به جای مبلغ آحاد بها از مبلغ سرجمع استفاده می‌شود. چنین پیمانهایی برگرفته از مدل‌های خارجی است که مبلغ پیمان به صورت سرجمع (LUMP SUM) پرداخت می‌شود. موضوع این تیپ از قراردادهای صرفاً در کارهای ساختمانی کاربرد دارد و در سایر موضوعات پیمانی قابل استفاده نیست.

پیمان‌های مذكور «موافقتنامه» جداگانه‌ای دارد که مفاد آن قدری با مفاد موافقتنامه پیمان موضوع نشریه ۴۳۱۱ سازمان برنامه و بوجه متفاوت است. با این وجود، طبق بند (د) ماده ۲ موافقتنامه پیمان سرجمع، شرایط عمومی پیمان منتشر شده از سوی سازمان برنامه و بوجه ضمیمه پیمان مورد بحث و در واقع از اسناد و مدارک آن تلقی می‌گردد.

سازمان، اخیراً در بخشنامه‌ای که در سال ۹۶ صادر نمود اصلاحاتی بر آن بخشنامه اعمال کرد که یکی از آنها اضافه کردن نحوه حل اختلاف این نوع پیمانها در ماده ۱۷ بود که این مقال متکفل تحلیل آن است.

دوم.

مدتی است رویکرد متعاقبین قراردادهای اعم از داخلی یا خارجی در مورد حل اختلافات قراردادی از دادگاههای دولتی به سوی نهادها و سازمانهای غیردولتی تغییر جهت یافته. اثر این رویکرد در قراردادهایی که دو طرف آن وابسته به بخش خصوصی است بسیار برجسته ولی در قراردادهایی که حداقل یک طرف آن وابسته به بخش عمومی به ویژه بخش دولتی است بسته به نوع کشورها متفاوت است. در کشور ما نزدیک به دو دهه است که رویکرد به حل اختلاف قراردادی از طریق مراجعه به داوری آن چنان شتاب قابل توجهی به خود گرفته که تشکیل موسسات داوری در قانون برنامه‌های پنج ساله توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی از سوی قوه تقنینی به قوه قضائیه تکلیف شده است. با این حال، حل اختلاف قراردادی در

شیوه‌های حل اختلاف در پیمان‌های سرجمع

ابراهیم اسماعیلی هریسی

کشورهای پیشرفته مدتی است از روش داوری عبور و روشهای جایگزین نوینی پیدا کرده و حقوقدانان تمهیداتی فراتر از داوری پیش روی طرفین قرارداد نهاده اند. روشهای نوین حل اختلاف (A.D.R) اخیراً به قراردادهای انعقادی در کشور ما نیز راه یافته چندان که سازمان برنامه و بوجه کشور از این روشها متأثر و تلاش دارد در پیمانهای تنظیمی خود از آن شیوه‌های نوین بهره‌مند شود.

ماده ۱۷ اصلاحیه «بخشنامه پیمان اجرای کارهای ساختمانی به روش سرجمع» این تحول جدید را به عینه نشان می‌دهد ولیکن معاذیر موجود در برخی از قوانین بالادستی، دست سازمان را در ایجاد شیوه‌های نوین جایگزین حل اختلاف چنان بسته که سازمان نمی‌تواند به درستی و در حد مطلوب از این روشها استفاده نماید. شیوه‌های جایگزین حل اختلاف در سه دسته شناسایی شده اند:

۱) روش غیر الزام‌آور

۲) روش نیمه الزام‌آور

۳) روش الزام‌آور

۱- روش غیر الزام‌آور

این روش پیش از آنکه متکی و مبتنی بر قواعد یا قانون باشد در قراردادهای خاصی مبتنی به اصول اخلاق حرفه‌ای است. مانند مذاکره، سازش و رسیدگی اختصاری

۲- روش غیر الزام‌آور

این روش به شیوه‌هایی محدود می‌شود که پیش از روش الزام‌آور مهلتی برای طرفین مقرر می‌گردد. تا در صورت اعلام نارضایتی از نتیجه تصمیم حل اختلاف، موضوع به شیوه‌های الزام‌آور ارجاع و گرنه در صورت رضایت یا مضي مدت مخالفت، همان تصمیم اعلام شده برای دو طرف الزام‌آور می‌شود.

۳- روش الزام‌آور

این روش سوای آنچه در دادگاههای دولتی به صورت الزام‌آور به حل اختلاف مبادرت می‌ورزند، با توافق طرفین حاصل می‌شود. روشی که پس از حل اختلاف، اجرای مفاد رأی برای دو طرف الزام‌آور و در صورت اجرا نشدن در نهایت از طریق قوه قهریه عمومی (دادگاه)، ممتنع اجبار به تمکین خواهد شد، نظیر توافق به حل اختلاف از طریق کارشناسی به صورت قاطع دعوا، یا داوری توسط شخص ثالث.

سوم.

در ماده ۱۷ اصلاحیه بخشنامه پیمان اجرای کارهای ساختمانی به روش سرجمع، حل اختلاف در سه سطح پیش‌بینی شده است:

۱) تفسیر و رفع ابهام

۲) مذاکره و کارشناسی

۳) داوری

توضیح هر یک از سطوح فوق را ذیلاً می‌بینیم:

الف) تفسیر و رفع ابهام

بند (۱) ماده ۱۷ در این باره می‌گوید: «چنانچه موضوع مورد اختلاف مربوط به تفسیر متفاوت از ضوابط، مقررات، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی در چارچوب نظام فنی و اجرایی کشور باشد، هریک از دو طرف می‌تواند موضوع را از سازمان برنامه و بوجه کشور استفسار

کند. پاسخ سازمان برای دو طرف ملاک عمل است». این بند از ماده ۱۷ با تغییر برخی از جملات و عبارات، مضموناً همان است که در بند (الف) ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان (نشریه ۴۳۱۱) سازمان برنامه و بودجه کشور درج شده است. اگر سازمان در درون خود واحد و مرجعی مرکب از حقوقدانان و مهندسان اهل فن و بصیر در امور پیمان را برای تفسیر ضوابط، مقررات، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های خود تشکیل دهد که همچون مرجعی عالی به پرسشها و ابهامات استفسارکنندگان پاسخ دقیق و حقوقی (و نه دو پهلو و ابهام‌آلود) دهد و استفسارهای دریافتی مبنایی برای اصلاح تدریجی شرایط عمومی پیمان قرار گیرد بی‌تردید چنین مرجعی می‌تواند برای طرفهای پیمان راهگشای خوبی بشمار آید. زیرا، علاوه بر رفع نیازهای استفسارکنندگان، بازخورد اشکالات ناشی از نواقص پیمان می‌تواند برای اصلاح شرایط عمومی پیمان در این مرجع بازنگری شود.

ب) مذاکره و کارشناسی

حل اختلاف تنها محدود به تفسیر مقررات نظام فنی و اجرایی نمی‌شود و همچنین تفسیر مقررات نظام فنی و اجرایی مندرج در بند (۱) ماده ۱۷ را نمی‌توان به تنهایی حل اختلاف به معنای متعارف موسوم آن قلمداد کرد. به همین سبب در بند (۲) ماده ۱۷ نخستین گام برای حل اختلاف آغاز می‌شود. بند مزبور می‌گوید: «در اختلاف نظرهایی که خارج از شمول بند (۱-۱۷) باشد، برای حل سریع موضوع قبل از درخواست ارجاع به داوری، دو طرف می‌توانند به شرح زیر اقدام کنند:» سپس روش‌های اعمال این بند در چهار جزء جداگانه بیان شده است. به موجب بند حاضر هرگاه اختلاف یا ابهامی در متون ضوابط و مقررات نظام فنی و اجرایی کشور وجود نداشته باشد مراجلی باید جهت حل اختلاف طی شود که ذیل آن بند آمده است. بند (۲) ماده ۱۷ فلسفه وجودی مذاکره و کارشناسی را در جهت سرعت رسیدگی به حل اختلاف ذکر کرده و در ثانی طرفین را پیش از ارجاع حل اختلاف به داوری

به پیمودن طرق مندرج در ذیل بند (۲) مخیر دانسته است. طرق پیش‌بینی شده در جزء‌های یک تا چهار بند (۲) ماده ۱۷ فی‌الواقع همان روشهای نوین جایگزین حل اختلاف (A.D.R) هستند که به صورت ناقص و ناشیانه در ذیل بند یاد شده قید شده است. علت این است که با وجود اصل ۱۳۹ قانون اساسی و ماده ۴۵۷ قانون آیین داورى دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور مدنی) سازمان برنامه و بودجه ناگزیر است تغییراتی در آن روش‌ها ایجاد کند تا شاید بتواند به نوعی روشهای مورد بحث را تلطیف و پیش از داوری به کار گیرد. ولی این ناتوانی باعث می‌شود که روشهای مزبور به صورت ابرو و ناقص نتواند نقش موثر خود را به طور باید و شاید ایفا کند.

در اینجا پرسشی که ذهن را به خود مشغول می‌کند این است که واژه «می‌تواند» در بند (۲) ماده ۱۷ چه بار حقوقی برای طرفین پیمان دارد؟ آیا پیش از داوری استفاده از روشهای جایگزین حل اختلاف مندرج در جزء‌های یک تا چهار بند مزبور برای دو طرف پیمان ایجاد تخیر می‌کند یا الزام؟ در پاسخ باید دو امر زیر را از هم متمایز کرد:

- ۱- استفاده از روشهای مذکور در بند یاد شده الزامی است
 - ۲- تمکین از نتیجه روشهای جایگزین حل اختلاف اجباری نیست
- به بیان دیگر طرفین پیش از درخواست داوری باید روشهای ذکر شده در جزءهای یک تا چهار بند (۲) ماده ۱۷ را طی کنند

حل اختلاف قراردادی در کشورهای پیشرفته مدتی است از روش داوری عبور و روشهای جایگزین نوینی پیدا کرده و حقوقدانان تمهیداتی فراتر از داوری پیش روی طرفین قرارداد نهاده اند. روشهای نوین حل اختلاف (A.D.R) اخیراً به قراردادهای انعقادی در کشور ما نیز راه یافته چندان که سازمان برنامه و بودجه کشور از این روشها متأثر و تلاش دارد در پیمانهای تنظیمی خود از آن شیوه‌های نوین بهره‌مند شود

و هرگاه در استفاده از آنها به حل و فصل اختلاف نایل نشدند آنگاه ناچار از ارجاع امر به داوری خواهند بود. پس پیمودن روش‌های حل اختلاف برای دو طرف پیمان الزامی است اما قبول نتیجه آن روشها اختیاری است.

با وجود این در ابتدای بند (۳) ماده ۱۷ که مربوط به انتخاب روش داوری است، آغاز داوری را تنها محدود به توافق نرسیدن طرفین در انتخاب کارشناس یا هیات کارشناسی یا در صورت انتخاب، مخالفت با نظر کارشناسی محدود و منوط کرده است. البته استفاده از روش‌های جایگزین حل اختلاف به ویژه از نوع نیمه الزام‌آور آنها باید به گونه‌ای طراحی و تنظیم شود که خروجی آن روشها، در صورت مخالفت هریک از دو طرف در فرجه زمانی معین برای طرف محکوم علیه الزام‌آور و در صورت مخالفت محکوم علیه بی‌اثر و سپس به مرحله داوری برسد. همان طوری که پیش‌تر گفتیم معادیر قانونی به ویژه اصل ۱۳۹ قانون اساسی و ماده ۴۵۷ ق.آ.د.م. مانع از تحقق روشهای جایگزین حل اختلاف در پیمانهای دولتی است.

گفتیم بند (۲) ماده ۱۷ از چهار جزء متفاوت تشکیل شده که انواع راههای استفاده از روشهای جایگزین حل اختلاف را برای طرفین پیمان پیش‌بینی کرده است. هریک از جزءهای مورد بحث را ذیلاً مطالعه می‌کنیم:

یک) حل اختلاف

با حضور مهندس مشاور

جزء (۱) بند (۲) ماده ۱۷ مقرر می‌دارد: «موضوع [اختلاف] توسط هریک از دو طرف به صورت کتبی به طرف دیگر اعلام می‌شود، سپس در جلسه‌ای با هماهنگی و حضور مهندس مشاور ظرف دو هفته یا مدت مورد توافق (از تاریخ اعلام کتبی اختلاف نظر) تشکیل می‌شود، دو طرف موارد اختلاف را بررسی می‌کنند. صورتجلسه حاوی توافق پس از امضا در اختیار دو طرف قرار می‌گیرد و طبق آن عمل می‌شود». در این جزء ظاهراً دو طرف رأساً و شخصاً باید اختلاف خود را حل و فصل کنند و مهندس مشاور صرفاً باید حضور داشته باشد. معلوم نیست نقش مهندس مشاور در این روش حل

اختلاف چیست. آیا مهندس مشاور در جلسه حل اختلاف به عنوان میانجی، سازش دهنده یا ناظر و شاهد بی طرف ایفای نقش می‌کند یا حضور او هیچ اثری در حل اختلاف طرفهای پیمان ندارد. جزء (۱) بند (۲) در این باره ساکت است فقط اشعار می‌دارد که جلسه حل اختلاف مزبور با هماهنگی و حضور مهندس مشاور تشکیل می‌شود و از نقش او در این میان غافل است. حتی دو طرف موضوع اختلاف خود را به مهندس مشاور اعلام نمی‌کنند بل که هر یک به طرف دیگر اعلام می‌کند. در این صورت مهندس مشاور چگونه باید از اختلاف طرفین پیمان آگاه شود که بتواند برای هماهنگی و تشکیل جلسه اقدام کند. لایحه باید در چنین مواردی رونوشتی از مکاتبات طرفین به مهندس مشاور نیز ارسال شود تا او بتواند به هماهنگی و تشکیل جلسه همت گمارد. همچنین جزء (۱) بند (۲) معلوم نمی‌دارد که رعایت کردن یا نکردن دو هفته یا مدت مورد توافق از تاریخ اولین مکاتبه جهت تشکیل جلسه، برای طرفین چه آثاری می‌تواند داشته باشد. آیا اگر مدت مذکور رعایت نشود صورت جلسه حل اختلاف بی اعتبار است یا معتبر؟ ظاهراً به نظر می‌رسد رعایت مدت فوق برای طرفین و نیز مهندس مشاور الزامی است و تشکیل جلسه در خارج از مهلت مقرر موجب بی اعتباری حل اختلاف به روش بالا خواهد بود. ولی آیا برای حل و فصل اختلاف می‌توان مدت را از موارد وحدت مطلوب طرفین دانست؟ به نظر راقم این سطور، دخالت مهندس مشاور بدون ذکر نقش او در حل اختلاف طرفین پیمان گزته برداری ناشیانه از تیپ قرارداد نسخه قدیمی فدراسیون بین المللی مهندسان مشاور (فیدیک) است که متأسفانه استفاده از چنین روش حل اختلافی در جزء (۱) بند (۲) ماده ۱۷ فاقد هرگونه خاصیت و ضمانت اجرایی لازم در امر بهبود و رفع اختلافات طرفین پیمان تلقی می‌شود. در ویرایش‌های قبلی در ماده ۶۷ قرارداد فیدیک پیش بینی شده بود که هرگونه دعوا یا اختلاف میان کارفرما یا پیمانکار باید ابتدا به منظور تصمیم‌گیری به مهندس مشاور ارجاع شود، اگر تصمیم

او یکی از طرفین را قانع نسازد، طرف ناراضی می‌بایست ظرف مهلت معین طی خطاری به طرف دیگر، ارجاع اختلاف به داوری بین المللی را اعلام کند. مگر آن که در قرارداد به گونه‌ای دیگر توافق شده باشد. چنانچه ظرف مدت زمان معینی و مورد توافق نسبت به تصمیم مهندس مشاور اعتراضی نشود، تصمیم اتخاذ شده، نهایی و لازم‌الاجرا می‌گردد. ملاحظه می‌شود که فیدیک در ویرایش‌های سابق چگونه به مهندس مشاور چنین نقشی عطا کرده اما در جزء (۱) بند (۲) ماده ۱۷ اصلاحیه بخشنامه پیمانهای سرجمع مهندس مشاور یک نقش کاملاً بی تفاوت و خنثا در حل اختلاف میان طرفین پیمان دارد. طبق ویرایش چهارم نمونه قرارداد فیدیک، «در صورت بروز هرگونه اختلاف از هر نوع بین پیمانکار و کارفرما در مورد قرارداد یا نتیجه آن، خواه در مدت اجرای قرارداد باشد یا پس از آن و یا قبل و بعد از فسخ یا توقف قرارداد رخ دهد، از جمله اختلاف راجع به نظر، دستور، اقدام، تصمیم، تأییدیه یا ارزیابی مهندس، باید در وهله نخست به مهندس مشاور ارجاع شود (۱-۶۷) و سپس طرفین متعهد خواهند شد قبل از ارجاع امر به داوری موضوع را به طور مسالمت‌آمیز حل و فصل کنند (۲-۶۷) و در صورت عدم موفقیت در حل اختلاف از این طریق، می‌توانند در دیوان داوری اتاق بازرگانی بین المللی به تصمیمات مهندس مشاور اعتراض کنند (۳-۶۷) البته مرحله دوم جنبه اختیاری دارد و تصمیم مهندس پس از ۵۶ روز از تاریخ اعتراض به آن قابل رسیدگی در دیوان داوری است.» بنابراین ملاحظه می‌شود که محتوای ماده ۶۷ در ویرایش‌های مختلف نمونه قرارداد مورد بحث جز در موارد خاص، تفاوت اساسی با یکدیگر ندارند. وجه مشترک ماده ۶۷ هر دو ویرایش فوق‌الذکر در این است که در هر دو، ارجاع به مهندس مشاور اولین مرحله از مکانیزم حل اختلاف است و پیش شرط ارجاع به داوری به حساب می‌آید. اهمیت رعایت این پیش شرط تا بدانجاست که در بسیاری از آرای داوری دیوان داوری

اتاق بازرگانی بین المللی، به دلیل عدم رعایت این مقرره، دیوان خود را صالح به رسیدگی ندانسته است. همین حکم از لحاظ شکلی در مورد جزء (۱) بند (۲) ماده ۱۷ نیز صادق است منتها اهمیت محتوایی آنها با یکدیگر قابل مقایسه نیست. با این حال، ارجاع اختلاف به مهندس مشاور موضوع ماده ۶۷ نمونه قراردادها قبل از سال ۱۹۹۹ فیدیک، به دلیل وابستگی مهندس مشاور به کارفرما، رضایت بخش نبود چرا که همواره امکان تضییع حق پیمانکار وجود داشت، لذا فدراسیون بین المللی مهندسان مشاور (فیدیک)، استفاده از نهادی به نام «کمیته حل اختلاف» را به عنوان یک ایده ابتکاری و جدید در قراردادهای سال ۱۹۹۹ (کتاب قرمز، زرد و نقره‌ای) پیش بینی کرد و ماحصل سالها تلاش این فدراسیون در زمینه تدوین قراردادهای جدید از این حیث، در ماده ۲۰ قراردادهای سال ۱۹۹۹ تجلی یافت. به طور خلاصه می‌توان گفت، طبق ماده ۲۰ قراردادهای جدید فیدیک، طرفین مکلفند هرگونه اختلاف به وجود آمده را بدو به کمیته حل اختلاف ارجاع دهند، کمیته مزبور ۲۸ روز فرصت تصمیم‌گیری دارد. چنانچه کمیته حل اختلاف در مهلت مقرر تصمیم‌گیری کرده و تصمیم وی ظرف مدت ۲۸ روز از زمان ابلاغ به طرفین، مورد اعتراض هیچ یک از آنها واقع نشود، تصمیم، نهایی و لازم‌الاجرا می‌شود. لیکن چنانچه مورد اعتراض احد از طرفین قرار گرفت، هر یک از آنها ۵۶ روز (یعنی ۸ هفته) فرصت دارند تا موضوع را به شیوه مسالمت‌آمیز دیگری حل و فصل نمایند. در صورت بی نتیجه ماندن، اختلاف از طریق دیوان داوری اتاق بازرگانی بین المللی حل و فصل خواهد شد. در قراردادهای قبل از سال ۱۹۹۹ فیدیک فرایند رسیدگی به ادعاها و اختلافات حول محور مهندس مشاور دور می‌زد. مهندس مشاور مکلف بود منصفانه تصمیم‌گیری کند و تصمیم وی مادام که مورد اعتراض یکی از طرفین واقع نشده و معترض تقاضای رسیدگی داوری نکرده باشد، برای طرفین نهایی و لازم‌الاجراست.

سالها شیوه فوق در این قالب در نمونه قراردادهای قدیم فیدیک مورد استفاده طرفین قرار می‌گرفت تا بدانجا که جامعه حقوقدانان و برخی نهادهای بین‌المللی به ویژه بانک جهانی به تدریج این شیوه را مورد انتقاد قرار داد و با این ذهن که رابطه استخدامی مهندس مشاور با کارفرما به عنوان یکی از طرفین دعوا، مانع استقلال مهندس مشاور است، او نمی‌تواند تصمیمی منصفانه اتخاذ کند، به تدریج تصمیم‌گیری منصفانه و دور از جانبداری از سوی وی در منظر طرفین مورد تردید قرار گرفت. به همین دلیل، فیدیک در دهه ۱۹۹۰ کار گروهی را برای بررسی ماده ۶۷ نمونه قراردادهای قدیمی تشکیل داد که امروزه تجلی نتیجه تلاش این گروه را در جایگزینی کامل کمیته مستقل حل اختلاف به جای مهندس مشاور در ماده ۲۰ نمونه قراردادهای جدید فیدیک می‌توان دید.

از آنجا که کمیته حل اختلاف فیدیک چه در نحوه انتخاب اعضا و تشکیل کمیته از حیث خصوصیات اعضای منتخب و حتا فرایند رسیدگی به اختلافات و... به نهاد داوری شباهت بسیار دارد تا جایی که در اغلب موارد این امر به ذهن خطور می‌کند که در واقع کمیته حل اختلاف فیدیک یک کمیته داوری تخصصی در زمینه قراردادهای خاص پیمانکاری است. (۱)

دو کارشناسی

در جزء (۱) بند (۲) ماده ۱۷ موصوف، فرض تهیه کنندگان بخشنامه این است که طرفین به توافق می‌رسند چراکه مقرر می‌دارد: «صورتجلسه حاوی توافق پس از امضا در اختیار دو طرف قرار می‌گیرد و طبق آن عمل می‌شود». ولیکن در جزء (۲) بند (۲) نشان می‌دهد که وافق با حضور مهندس مشاور به روش مندرج در جزء (۱) ممکن است

حاصل نشود. زیرا در جزء اخیرالذکر می‌گوید: «اختلاف نظرهایی که پس از اجرای بند (۱۷-۲-۱) رفع نشود، پس از توافق دو طرف به کارشناسی یا هیات کارشناسی ارجاع می‌شود».

بنابراین، هرگاه طرفین پیمان در جلسه ای که با حضور مهندس مشاور تشکیل می‌شود نتوانند حل اختلاف نمایند می‌توانند برای ارجاع موضوع به کارشناس یا هیات کارشناسی، توافق کنند. پس، نخستین گام در حل اختلاف از طریق کارشناسی توافق طرفین بر ارجاع اختلاف به کارشناس یا هیات کارشناسی است. مفهوم مخالف آن این است که چنانچه در ارجاع اختلاف به کارشناسی بین طرفین توافقی حاصل نشود این مرحله نیز منتفی است. ولی در صورتی که راجع به اصل ارجاع امر به کارشناسی به توافق برسند زمانی اختلاف آنان حل و فصل خواهد شد که پس از صدور نظریه کارشناسی آن دو، نظر ابرازی کارشناسی را بپذیرند و صورتجلسه کنند تا مبنای حل اختلاف طرفین قرار گیرد. اگر هریک از طرفین علی‌رغم توافق بر ارجاع اختلاف به کارشناسی، نظریه کارشناسی یا هیات کارشناسی را قبول نداشته باشد این مرحله از حل اختلاف نیز بی‌نتیجه به پایان می‌رسد.

بر طبق جزء (۳) بند (۲) همان ماده، «کارشناس یا هیات کارشناسی ممکن است قبل یا پس از بروز اختلاف، با توافق دو طرف انتخاب شود. در هر صورت، انتخاب کارشناس یا هیات کارشناسی پس از انعقاد پیمان انجام می‌شود». فلذا پیش از انعقاد پیمان -مثلاً در اسناد مناقصه- نمی‌توان کارشناس یا هیات کارشناسی را تعیین و پس از مناقصه همان کارشناس یا هیات کارشناسی را به عنوان کارشناسان منتخب قبل از بروز اختلاف قلمداد کرد. روش حل اختلاف از طریق کارشناسی مضموناً شبیه جزء (۲) بند (الف) و بند

(ب) ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان نشریه ۴۳۱۱ سازمان است که با جملات و عبارات دیگری بیان شده است. تجربه ثابت کرده که توافق بر امر کارشناسی به روش مزبور به ویژه از طرف کارفرما ممکن نبوده است. پس، این روش عملاً عبث و بی‌فایده است.

با این حال قصه حل اختلاف تنها به کارشناسی ختم نمی‌شود و در جزء (۴) بند (۲) ماده ۱۷ موصوف، مقرر گردیده: «در پروژه‌های عمرانی استانی و ملی استانی شده در صورت توافق دو طرف، شورای فنی استان می‌تواند جایگزین هیات کارشناسی شود».

پس، طرفهای پیمان می‌توانند در پروژه‌هایی که محل تأمین اعتبار آنها از ردیف بودجه عمرانی استانی یا ملی استانی شده، باشد به جای ارجاع موضوع اختلاف به کارشناس یا هیات کارشناسی به شورای فنی استان واگذار کنند. در این صورت، شورای مزبور رسیدگی و حل اختلاف خواهد کرد و باید طبق آن عمل شود.

شورای فنی استان به موجب مصوبه شماره د-۲۶۵۳ مورخ ۱۳۵۸/۱۲/۱ شورای انقلاب اسلامی که هنوز مصوبات آن به اعتبار خود باقی است، پس از پیروزی انقلاب اسلامی در خلاء مجلس شورا ایجاد شد. در ماده واحده شورای انقلاب آمده است:

به منظور تسریع در اجرای طرحها و عملیات عمرانی در استانها و افزایش کارایی دستگاهها و عوامل اجرایی مستقر در مناطق مختلف کشور مقرر می‌گردد: از تاریخ تصویب این قانون شورایی در مرکز هر استان به نام شورای فنی استان زیر نظر استاندار و با اعضای زیر تشکیل می‌شود:

- معاون فنی یا معاون عمران
- رییس دفتر برنامه و بودجه استان
- مدیر کل مسکن و شهرسازی

موضوع جدید عبارت است از این که: «نحوه درخواست ارجاع حل اختلاف به مرجع داوری توسط خواهان، پاسخ خواننده، خواسته (مبلغ مورد ادعا از طرف خواهان)، امضای قرارنامه، مدت داوری، نحوه ابلاغ رأی و سایر ترتیبات مربوط، بر اساس دستورالعمل شورای عالی فنی انجام می‌شود».

افزودن این جزء به داوری شورای عالی فنی یکی از خلاء های مرجع داوری شورای عالی فنی را که بارها توسط راقم این سطور مورد نقد قرار گرفته بود، پرمی‌کند اما از آنجا که دستورالعمل شورای عالی فنی منتشر و در معرض مطالعه و ملاحظه عموم مردم و طرفین پیمان قرار نگرفته، هنوز خلاء مذکور را به طور کامل پرنکرده و دستورالعمل یاد شده به مثابه قواعد و آیین داوری باید به آگاهی طرفهای پیمان برسد. در صورت انتشار دستورالعمل پیشگفته می‌توان نقاط قوت و ضعف آن را مورد مطالعه و بررسی قرار داد.

در پایان یک پرسش باقی می‌ماند و آن این است که: چون شرایط عمومی پیمان یکی از اسناد پیمانهای سرجمع است و ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان مکانیزم دیگری در حل اختلاف طرفهای پیمان مقرر داشته است، پس با وجود بخشنامه حاضر و تمهید جدیدی از حل اختلاف در ماده ۱۷ آن، کدام یک از روشهای حل اختلاف برای طرفین پیمان حاکم است؟ در پاسخ باید گفت: از آنجا که بخشنامه اصلاحی سال ۹۶ مؤخر بر بخشنامه اصلی شماره ۱۰۰/۶۴۰۵ مورخ ۱۳۸۹/۲/۲ و نیز مؤخر بر بخشنامه مربوط به ابلاغ شرایط عمومی پیمان (نشریه ۴۳۱۱) است لذا مکانیزم جدید مندرج در ماده ۱۷ بخشنامه اصلاحی بر ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان ارجحیت دارد

۱- حل و فصل اختلافات در قراردادهای پیمانکاری بین المللی، الهام امینی، چاپ اول، ۱۳۹۰، ص ۳۰ و ۳۱ و ۶۳ و ۶۴

در آیین نامه روش کار شورای فنی استان آمده است «... برای بررسی دقیق مطالب مربوط و دستیابی به راه حلهای مناسب» از کمیته های فرعی متشکل از گروههای کارشناسی استفاده نماید. تصمیمات کمیته های فرعی پس از تأیید شورا نافذ است.

در کمیته های فرعی شورا، می‌توان از کمیته پیمان نام برد که به موجب بند (۲-۲) آیین نامه، متشکل از کارشناسان منتخب استانداری، سازمان برنامه و بودجه، سازمان مسکن و شهرسازی و اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس و شرکت آب منطقه ای بوده و وظایف متعددی را به عهده دارد. یکی از آن وظایف بررسی اختلافات میان دستگاههای اجرایی استان و عوامل اجرایی در چارچوب فنی و ارائه پیشنهاد لازم به شورا برای تصمیم گیری است. این شورا تا زمان دولت نهم مغفول و متروک بود و لیکن در زمان روی کار آمدن دولت نهم، شورای فنی استان و کمیته پیمان در استانداریها فعال شد و به اختلافات کارفرمایان و پیمانکاران علی رغم وجود شرط داوری در ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان رسیدگی و حتمارأی یا نظریه هم صادر می‌کرد!

سه داوری

در بخشنامه مورد بحث در بند (۳) ماده ۱۷ آن، نهایتاً مرجع حل اختلاف، داوری شورای عالی فنی پذیرفته شده است. همان مرجعی که در ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان آمده و جزهای ۱ و ۲ بند (۳) ماده ۱۷ عیناً همان است که در بند (ج) ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان ذکر شده است. اما جزء (۳) بند (۳) ماده مرقوم (۱۷-۳-۳) مطالب جدیدی است که تاکنون در هیچ یک از ماده های حل اختلاف پیمانهای سازمان برنامه و بودجه وجود نداشته و در داوری شورای عالی فنی بدان افزوده شده است. این

[مسکن و راه سازی فعلی]

- مدیر کل راه و ترابری [مسکن و راه سازی فعلی]
- مدیر کل کشاورزی و عمرانی روستایی
- دبیر کمیته جهاد سازندگی
- رییس گروه نوسازی و توسعه و تجهیزات مدارس
- مدیر عامل سازمان منطقه ای بهداشتی و بهزیستی استان
- مدیر یا مدیران عامل سازمانهای آب و برق استان

● ذی حسابی طرح های عمرانی استان به موجب تبصره ماده واحده فوق الذکر دبیری شورای فنی استان نیز بر عهده رییس دفتر برنامه و بودجه استان بود. البته با توجه به گذشت زمان قطعاً ترکیب شورای فنی استان در حال حاضر تغییرات اساسی یافته است.

محدوده عمل شورای فنی استان شامل کلیه طرح ها و عملیات عمرانی است که تمام یا قسمتی از اعتبارات آنها از محل درآمد عمومی و بودجه استان تأمین می‌گردد. طبق ماده ۴ مصوبه بالا، شورای فنی استان دارای اختیارات متعددی است. از قبیل تعیین ضوابط تشخیص صلاحیت و رتبه بندی پیمانکاران و معماران محلی، تعیین نوع و میزان ضمانت نامه در موارد مختلف، تدوین ضوابط ارجاع کار و غیره یکی از اختیارات شورای فنی استان در ماده واحده فوق الاشعار بدین شرح بیان شده است:

«حل اختلافات میان دستگاههای اجرایی استان و عوامل اجرایی در چارچوب وظایف و مقررات موضوعه شورای فنی استان با خود شورا خواهد بود. شورا می‌تواند با طرف قرارداد توافق کند. این توافق برای طرفین قابل اجرا و نیز قابل اعتراض است و در صورت عدم حصول توافق مدعی می‌تواند به دادگاه صلاحیتدار دادگستری مراجعه نماید».

بودجه کل کشور برنامه مالی دولت است که برای یک سال مالی تهیه و حاوی پیش بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد هزینه‌ها برای انجام عملیاتی که منجر به نیل سیاست‌ها و هدف‌های قانونی می‌شود و متشکل از سه بخش به شرح زیر است: ۱. بودجه عمومی دولت که شامل اجزای زیر است:

الف) پیش بینی دریافت‌ها و منابع تأمین اعتبار که مستقیم و غیرمستقیم در سال مالی قانون بودجه به وسیله دستگاه‌ها از طریق حساب‌های خزانه داری کل گرفته می‌شود.

ب) پیش بینی پرداخت‌هایی که از محل درآمد عمومی یا اختصاصی برای اعتبارات جاری و عمرانی و اختصاصی دستگاه‌های اجرایی، می‌تواند در سال مربوط انجام دهد.

۲. بودجه شرکت‌های دولتی و بانک‌ها شامل پیش‌بینی درآمد و دیگر منابع تأمین اعتبار.

۳. بودجه مؤسساتی که تحت عنوان غیر از عناوین فوق در بودجه کشور منظور می‌شود».

یکی از عوامل فلسفه وجودی بودجه که در ایجاد بودجه بندی و بودجه نویسی نقش داشته است منابع و امکانات

نگاهی به مفاد قانون بودجه سال ۱۳۹۸ مرتبط با منعت احداث کشور

اعتبار احکام

سالیانه ای بودجه

محمد تکلی

مطلب به این اصل ختم می‌گردد. یکی از نتایج مهم اصل سالانه بودن بودجه این است که ارزش و اعتبار حقوقی احکام مقرر در قانون بودجه موقتی و یک ساله است.

ماده واحده ای با ۲۱ تبصره با رقم ۰۰۰/۰۰۰/۲۳۰/۱۶۰/۴۴۳/۱۷ ریال (هفده میلیون و چهارصد و چهل و سه هزار و یکصد و شصت میلیارد و دو بیست و سی میلیون ریال) از حیث منابع و مصارف در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ بیست و یکم اسفند ماه ۱۳۹۷ مجلس شورای اسلامی تصویب شد و برای اجرا با نام قانون بودجه سال ۱۳۹۸ ابلاغ گردید.

با توجه به اهمیت قانون برای صنعت احداث کشور و با عنایت به اینکه اعتبار احکام مقرر در قانون بودجه سالیانه می‌باشد و ضرورت اطلاع اعضای صنف، فارغ از هرگونه نقد و اظهار نظر در خصوص نحوه تخصیص و بودجه بندی و نحوه تحقق بودجه‌های عمرانی که تحقق این بخش از بودجه از مهم‌ترین خواسته‌های صنف می‌باشد به جهت سهولت بررسی و آگاهی از مفاد مرتبط در جدولی به شرح ذیل برای صنف و صنعت احداث احصا گردیده است که جهت استحضار و مطالعه تقدیم می‌گردد.

محدود است که دولتها و حتی شرکتها و موسسات خصوصی را هم نیازمند به تعریف بودجه می‌نماید.

بودجه علاوه بر مفاهیم و موضوعات فوق دارای اصولی است من الجمله:

اصل تعادل بودجه، اصل تقدم درآمد بر هزینه، اصل وحدت بودجه و اصل سالانه بودن بودجه که منظور ما در این

شماره تبصره	بند	موضوع	شرح بند
۱	الف	سهام صندوق توسعه ملی از ارزش فروش نفت و ...	سهام صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت (نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز) بیست درصد (۲۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع، بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴/۵) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت خام و میعانات گازی (معاف از تقسیم سود سهام دولت) و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴/۵) شرکت ملی گاز ایران از محل خالص صادرات گاز (معاف از تقسیم سود سهام دولت و مالیات با نرخ صفر) و همچنین سهم سه درصد (۳٪) موضوع ردیف درآمدی ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون اقدام نماید. مبالغ مذکور به‌صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود.
۱	ب	سقف منابع صندوق از سهم فوق ...	سقف منابع حاصل از ارزش صادرات نفت، (نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز) مندرج در ردیف ۲۱۰۱۰۱ جدول شماره (۵) این قانون معادل یک میلیون و سیصد و هفتاد هزار و سیصد و شصت و دو میلیارد (۱,۳۷۰,۳۶۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و منابع مربوط به سه درصد (۳٪) مندرج در ردیف ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون پنجاه و پنج هزار و بیست میلیارد (۵۵,۰۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود.
۲	الف	مصارف واگذاریهای دولتی	۱- به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۸، مصارف مربوط به واگذاری بنگاههای دولتی موضوع جزء (۲) بند (د) سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۴/۳/۱ را از طریق جدول شماره (۱۳) این قانون پرداخت نماید. ۲- بدهی دولت به بخشهای خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی از محل واگذاری اموال و دارایی‌های متعلق به دولت و مؤسسات و شرکتهای دولتی به استثنای موارد مصادیق مندرج در اصل هشتماد و سوم (۸۳) قانون اساسی و غیرمشمول واگذاری موضوع قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵ از طریق جدول شماره (۱۸) این قانون قابل پرداخت است.

شماره تبصره	بند	موضوع	شرح بند
۳	الف	تسهیلات مالی خارجی (فاینانس)	الف- در سال ۱۳۹۸ سقف تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) برای طرحها علاوه بر باقی مانده سهمیه سال قبل، معادل ریالی سی میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار تعیین می شود. در مواردی که استفاده از تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) با مجوز قانونی منوط به تضمین دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر بازپرداخت اصل و هزینه های تسهیلات مالی اخذ شده از منابع بانکهای کارگزار خارجی و بانکها و مؤسسات توسعه ای بین المللی باشد، وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است پس از تصویب هیأت وزیران به نمایندگی از طرف دولت ضمانت نامه های کلی و یا اختصاصی مورد نیاز برای طرحهای مذکور را حداکثر ظرف مدت یک ماه صادر و یا اختیار امضای آن را با تصویب هیأت وزیران به مقام مسؤل ذی ربط تفویض نماید. طرحهای بخشهای خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکتهای دانش بنیان نیز با سپردن تضمین های لازم به بانکهای عامل می توانند از تسهیلات مذکور استفاده کنند و بازپرداخت اصل و سود هر یک از طرحهای مذکور از محل عایدات طرح تأمین و پرداخت خواهد
۴	الف	اعطای تسهیلات ارزی	الف- به بانکهای عامل اجازه داده می شود در سال ۱۳۹۸ از محل منابع در اختیار نسبت به اعطای تسهیلات ارزی به موارد زیر اقدام کنند: ۱- سرمایه گذاران بخشهای خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی برای طرحهای توسعه ای بالادستی نفت و گاز با اولویت میادین مشترک و جمع آوری گازهای همراه در راستای افزایش ضریب باز یافت مخازن و احیای چاههای قدیمی با داشتن ذخایر نفتی درجا و بدون انتقال مالکیت نفت و گاز موجود در مخازن و تولیدی از آنها. ۲- طرحهای توسعه ای و زیربنایی سازمان های توسعه ای بخش صنعت و معدن با مشارکت حداقل پنجاه و یک درصدی (۵۱٪) بخش خصوصی و تعاونی با اولویت مناطق محروم و کمتر توسعه یافته براساس مزیت های منطقه ای
۵	الف	مجوز انتشار اوراق مالی اسلامی ریالی	اجازه داده می شود در سال ۱۳۹۸ با رعایت قوانین و مقررات: شرکتهای دولتی تا سقف چهل و پنج هزار میلیارد (۴۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی ریالی برای اجرای طرحهای دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست محیطی خود که به تصویب شورای اقتصاد می رسد، با تضمین و بازپرداخت اصل و سود توسط خود، منتشر کنند.
۵	ب	محل هزینه اوراق مالی اسلامی	دولت اوراق مالی اسلامی (ریالی- ارزی) منتشر و منابع حاصل را به ردیف شماره ۳۱۰۱۰۸ جدول شماره (۵) این قانون واریز کند. منابع واریزی به طرحهای تملک دارایی های سرمایه ای نیمه تمام و طرحهای ساماندهی دانشگاهها مندرج در پیوست شماره (۱)، اعتبارات طرحهای تملک دارایی های سرمایه ای استانی و ردیفهای متفرقه و همچنین تعهدات پرداخت نشده طرحهای تملک دارایی های سرمایه ای خاتمه یافته این قانون اختصاص می یابد تا براساس موافقتنامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور هزینه شود. سود و هزینه های مربوط به انتشار اوراق مذکور در جدول شماره (۹) این قانون پیش بینی و قابل پرداخت می باشد. سقف مجاز اوراق منتشره تسویه نشده از محل این بند تا پایان سال مبلغ دویست و نود هزار میلیارد (۲۹۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال می باشد
۵	ج	اوراق فروش نرفته	اوراق فروش نرفته طرحهای بندهای (الف) و (ب) این تبصره برای مطالبات معوق در سقف اعتبار همان طرح با تأیید رئیس دستگاه اجرایی و ذی حساب/ مدیر امور مالی ذی ربط و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به تمامی طلبکاران طرح مذکور (اعم از پیمانکاران، مشاوران، تأمین کنندگان تجهیزات و همچنین سایر هزینه های طرحها و پروژهها از جمله تملک اراضی و تأدیه بدهی طرحهای ساماندهی دانشگاهها) است.
۵	د	مجوز انتشار اوراق مشارکت و سکوک برای شهرداری ها	شهرداری های کشور و سازمان های وابسته به آنها با تأیید وزارت کشور (سازمان امور شهرداری ها و دهیاری های کشور) تا سقف هشتاد هزار میلیارد (۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی ریالی با تضمین خود و با بازپرداخت اصل و سود آن توسط همان شهرداری ها منتشر کنند. حداقل شصت درصد (۶۰٪) از سقف اوراق موضوع این بند به طرحهای قطار شهری و حمل و نقل شهری اختصاص می یابد. تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق برای اجرای طرحهای قطار شهری و حمل و نقل شهری به نسبت پنجاه درصد (۵۰٪) دولت و پنجاه درصد (۵۰٪) شهرداری ها است و تضمین پنجاه درصد (۵۰٪) سهم دولت برعهده سازمان برنامه و بودجه کشور می باشد. اوراق فروش نرفته این بند در سقف مطالبات معوق طرح با تأیید شهرداری مربوطه و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به طلبکاران طرح می باشد.
۵	هـ	اسناد خزانه اسلامی	دولت، اسناد خزانه اسلامی موضوع ردیف درآمدی ۳۱۰۱۰۳ جدول شماره (۵) این قانون را با حفظ قدرت خرید و با سررسید تا سه سال را صادر و به طلبکاران تا سقف یکصد و سی هزار میلیارد (۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال واگذار کند. بازپرداخت اصل این اسناد در قوانین بودجه های سنواتی کل کشور پیش بینی می شود و خزانه داری کل کشور موظف است از محل اعتبارات ردیفهای فصل مربوطه و جدول (۸) این قانون نسبت به تسویه آن اقدام نماید. این اسناد برای تأدیه طلب طلبکاران بوده و صرفاً براساس ابلاغ اعتبار و تخصیص های صادره توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و از محل اعتبارات هزینه ای و تملک دارایی های سرمایه ای مندرج در این قانون صادر می شود.

شماره تبصره	بند	موضوع	شرح بند
۵	و	اوراق تسویه خزانه	۱- دولت از طریق اسناد تسویه خزانه، بدهیهای قطعی خود به اشخاص حقیقی و حقوقی (تعاونی و خصوصی و مؤسسات عمومی غیر دولتی (شهرداری ها)) که در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۷ ایجاد شده، با مطالبات قطعی معوق دولت از اشخاص مزبور، مشروط به پرداخت بیست و پنج درصد ۲۵٪ بدهیها بصورت نقدی تا مبلغ پنجاه هزار میلیارد (۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال (موضوع ردیف درآمدی ۳۱۰۱۰۶ جدول شماره ۵) و ردیف ۴۸-۵۳۰۰۰۰۰۰ جدول شماره ۹ بصورت جمعی - خرجی تسویه کند. مطالبات قطعی دولت از اشخاص فوق الذکر که در اجرای بند(پ) ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور به شرکتهای دولتی منتقل شده با بدهی دولت به شرکتهای مذکور و مطالبات اشخاص حقیقی و حقوقی (تعاونی و خصوصی) از دولت بابت طرحهای تملک داراییهای سرمایه ای با بدهی اشخاص یادشده به بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی از طریق تسویه بدهیهای بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به دولت به وسیله این اسناد قابل تسویه است.
۵	ز	اسناد خزانه اسلامی	۲- به دولت اجازه داده می شود در صورت درخواست متقاضیان، مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی (خصوصی و تعاونی)، نهادهای عمومی غیردولتی، شرکتهای دولتی، بانکها، اتحادیه ها و آستان های مقدسه بابت تکلیفی که در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۶ ایجاد شده است با بدهی اشخاص یادشده به بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی از طریق تسویه بدهیهای بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به بانک مرکزی که در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۶ ایجاد شده، تا میزان ظرفیت استفاده نشده جزء (۱) بند (و) تبصره (۵) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور به صورت جمعی - خرجی از طریق انتشار اسناد تسویه خزانه، به شرح زیر تسویه نماید.
۵	ح	اوراق بهادار اسلامی	دولت به منظور استمرار جریان پرداخت های خزانه داری کل کشور، تا مبلغ یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اسناد خزانه اسلامی با سررسید کمتر از یک سال منتشر و اسناد مزبور را صرف تخصیص های ابلاغی از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور (با اولویت اعتبارات استانی) موضوع این قانون نماید. تسویه این اسناد در سررسید، مقدم بر تمامی پرداخت های خزانه داری کل کشور می باشد. انتقال تعهدات مربوط به اسناد منتشره به سال بعد، ممنوع است.
۵	ط	مجوز انتشار اوراق مالی اسلامی طرحهای زیر بنائی - وزارتخانه نفت، صمت و...	دولت برای بازپرداخت اصل و سود اوراق سررسیدشده در سال ۱۳۹۸ تا معادل پنجاه هزار میلیارد (۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی ریالی منتشر نماید. اصل و سود و هزینه های مرتبط بر انتشار این اوراق در بودجه های سنواتی کل کشور پیش بینی می شود.
۵	ی	مجوز انتشار اوراق مالی اسلامی ارزی وزارت نفت	به منظور سرمایه گذاری در طرحهای نفت و گاز با اولویت میداین مشترک وزارت نفت و طرحهای زیربنایی و توسعه ای وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارتخانه های مذکور از طریق شرکتهای تابعه ذی ربط و با تصویب شورای اقتصاد، اوراق مالی اسلامی (ریالی یا ارزی) در سقف سی و پنج هزار میلیارد (۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال منتشر و بازپرداخت اصل و سود این اوراق توسط شرکتهای مذکور از محل افزایش تولید همان میداین (برای طرحهای وزارت نفت) و عایدات طرح (برای طرحهای وزارت صنعت، معدن و تجارت) تضمین نمایند.
۵	ک	نظارت بر تبعات انتشار اوراق مالی اسلامی	وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی ربط برای بازپرداخت اصل و سود اوراق ارزی - ریالی سررسیدشده، تسهیلات بانکی و تضمین سررسیدشده و همچنین بازپرداخت بدهیهای سررسیدشده به پیمانکاران قراردادهای بیع متقابل طرحهای بالادستی نفت و گاز تا سقف معادل سه میلیارد (۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار اوراق مالی اسلامی (ریالی یا ارزی) با تصویب هیات وزیران منتشر نماید. شرکتهای مذکور موظفند اصل و سود اوراق منتشرشده را حداکثر تا پنج سال از محل منابع داخلی خود تسویه نمایند. اوراق فروش نرفته این بند با تأیید وزارت نفت و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به پیمانکاران / طلبکاران طرحها می باشد.
۵	ل	عدم شمول مالیات	۱- به منظور مدیریت تبعات احتمالی انتشار اوراق مالی اسلامی در بازارهای پول و سرمایه کشور، کمیته ای متشکل از رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر نحوه انتشار اوراق موضوع این قانون نظارت خواهند کرد. نرخ های سود اسمی اوراق منتشره توسط این کمیته تعیین می شود.
۵	م	اقدام بانک مرکزی برای مدیریت اوراق مالی اسلامی	۲- اوراق و اسناد منتشره جهت تسویه بدهی دولت موضوع بندهای (و)، (ز) و (ح) این تبصره از هرگونه بررسی در کمیته مذکور مستثنی است.
۵	الف	سقف معافیت مالیاتی	۳- نحوه صدور انتشار اوراق مربوط به شرکتهای و دستگاههایی که بدون تضمین دولت منتشر می شود نیز مشمول جزء (۱) این بند می باشد.
۵	م	اقدام بانک مرکزی برای مدیریت اوراق مالی اسلامی	۴- وزارت امور اقتصادی و دارایی به نیابت از دولت مسئول انتشار اوراق مالی مربوط به دولت است.
۵	الف	سقف معافیت مالیاتی	اوراق و اسناد تبصره مشمول مالیات نمی شود.
۵	م	اقدام بانک مرکزی برای مدیریت اوراق مالی اسلامی	م - به منظور اجرای سیاست پولی و مدیریت نرخهای سود و کنترل تورم، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران انجام عملیات بازار باز و خرید و فروش اوراق مالی اسلامی منتشره دولت و وثیقه گیری اوراق مذکور در ازای اضافه برداشت بانکها و یا اعطای خط اعتباری را انجام می دهد.
۶	الف	سقف معافیت مالیاتی	الف - سقف معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۴ و اصلاحات بعدی آن در سال ۱۳۹۸ سالانه مبلغ سیصد و سی میلیون (۳۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می شود. نرخ مالیات بر کل درآمد کارکنان دولتی و غیردولتی اعم از حقوق و مزایای فوق العاده (به استثنای تبصره های (۱) و (۲) ماده (۸۶) قانون مالیات های مستقیم و اصلاحات بعدی آن و با رعایت ماده (۵) قانون اصلاح پاره ای از مقررات مربوط به اعضای هیأت علمی مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی) و کارانه مازاد بر مبلغ مذکور تا یک و نیم برابر آن مشمول مالیات سالانه ده درصد (۱۰٪) و نسبت به مازاد یک و نیم برابر آن مشمول مالیات سالانه پانزده درصد (۱۵٪) است. و نسبت به مازاد دو نیم برابر تا چهار برابر آن مشمول مالیات سالانه بیست درصد (۲۰٪) و نسبت به مازاد چهار تا شش برابر مشمول مالیات بیست و پنج درصد (۲۵٪) و نسبت به مازاد شش برابر سی و پنج درصد (۳۵٪) می باشد. میزان معافیت مالیاتی اشخاص موضوع مواد (۵۷) و (۱۰۱) قانون مالیات های مستقیم سالانه مبلغ دویست و پنجاه و هشت میلیون ۲۵۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال تعیین می شود.

شماره تبصره	بند	موضوع	شرح بند
۷	د	تسویه بدهی طرح تملک دارایی های سرمایه ای با قیمت تمام شده فروش آب	به دولت اجازه داده می شود مابه التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت تمام شده فروش هر متر مکعب آب را (پس از تأیید سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان و سازمان حسابرسی به عنوان بازرس قانونی) با بدهی طرحهای تملک دارایی های سرمایه ای به بهره برداری رسیده بخش آب وزارت نیرو موضوع ماده (۲۲) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰ را از محل ردیف درآمدی ۳۱۰۴۰۴ و ردیف هزینه های ۳۸-۵۳۰۰۰۰ به صورت جمعی - خرجی تسویه نماید. شرکتهای دولتی ذی ربط مکلفند تسویه حساب را در صورتهای مالی خود اعمال نمایند. وزارت نیرو نیز گزارش عملکرد این بند را به تفصیل تا شهر یورماه به کمیسیون های برنامه و بودجه و محاسبات و انرژی مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارائه می نماید.
۸	ج	نحوه محاسبه و شمول نرخ صفر مالیاتی برای صادر کنندگان غیر نفتی	هر گونه نرخ صفر و معافیت های مالیاتی برای درآمدهای حاصل از صادرات کالا و خدمات از جمله کالاهای غیر نفتی، محصولات بخش کشاورزی و مواد خام و همچنین استرداد مالیات و عوارض موضوع ماده (۱۳) قانون مالیات بر ارزش افزوده، در مواردی که ارزش حاصل از صادرات طبق مقررات اعلامی بانک مرکزی به چرخه اقتصادی کشور برگردانده نشود، برای عملکرد سال های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ قابل اعمال نخواهد بود. مدت زمان استرداد مالیات و عوارض ارزش افزوده موضوع ماده (۳۴) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴، از طرف سازمان امور مالیاتی کشور یک ماه از تاریخ ورود ارز به چرخه اقتصادی کشور مطابق مقررات یاد شده می باشد.
۸	د	تمدید قانون مالیات بر ارزش افزوده	مدت اجرای آزمایشی قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۱۷ و اصلاحات بعدی آن تا زمان لازم الاجراء شدن قانون جدید در سال ۱۳۹۸ تمدید می شود.
۸	ز	تاریخ تعلق مالیات بر ارزش افزوده	در معاملات پیمانکاری که کارفرما یکی از دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری است کارفرما موظف است همزمان با هر پرداخت، مالیات ارزش افزوده متناسب با آن را به پیمانکار پرداخت کند. تا زمانی که کارفرما مالیات بر ارزش افزوده را به پیمانکار پرداخت نکرده باشد، سازمان امور مالیاتی کشور حق مطالبه آن را از پیمانکار یا اخذ جریمه دیرکرد از وی نخواهد داشت.
			در مواردی که بدهی کارفرما به پیمانکار به صورت اسناد خزانه پرداخت می شود در صورت درخواست پیمانکار، کارفرما موظف است این اوراق را عیناً به سازمان امور مالیاتی کشور تحویل دهد. سازمان امور مالیاتی معادل مبلغ اسمی اوراق تحویلی را از بدهی مالیاتی پیمانکار کسر و اسناد مذکور را به خزانه داری کل کشور ارائه می کند. خزانه داری کل کشور موظف است معادل مبلغ اسمی اسناد خزانه تحویلی را به عنوان وصولی مالیات منظور کن
۱۸	الف	تثبیت اشتغال موجود با استفاده از یارانه سود و کمک بلا عوض.	الف-۱- به دولت اجازه داده می شود اعتبارات ردیف ۲۸-۵۵۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون، بخشی از اعتبارات مندرج در جدول تبصره (۱۴) این قانون را در قالب وجوه اداره شده، یارانه سود، کمک بلاعوض با منابع موضوع ماده (۵۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) در چارچوب مصوبات هیات امناء، ضوابط، مقررات و اساسنامه صندوق توسعه ملی و همچنین تسهیلات بانکی ترکیب و برای اجرای برنامه های ایجاد اشتغال مولد، تثبیت اشتغال موجود، اجرای سیاست های بازار کار و تکمیل اجرای برنامه های بند (الف) تبصره (۱۸) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور هزینه نماید.
۱۹		تکمیل طرح های نیمه تمام	به منظور اجرایی نمودن ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، دستگاه های اجرایی مکلفند از محل منابع بودجه کل کشور تمهیدات لازم برای اجرای طرح جدید، نیمه تمام و آماده بهره برداری و در حال بهره برداری از طریق انعقاد قرارداد و واگذاری و یا مشارکت با بخش های خصوصی، تعاونی و شهرداری ها و دهیاری ها فراهم کنند.
ص			۱- به دولت اجازه داده می شود تا ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای این قانون را کسر و به ردیف شماره ۴۱-۵۵۰۰۰۰ واریز نماید تا با اعتبار مصوب طرح ها و پروژه های مندرج در قسمت دوم پیوست شماره (۱) این قانون، در قالب یارانه سود، وجوه اداره شده و یا کمک بلاعوض، برای قراردادهای مذکور اختصاص دهد. سهم اعتبارات استانی هر استان و شهرستان به همان استان و شهرستان اختصاص می یابد. بخش های خصوصی، تعاونی و شهرداری ها و دهیاری ها می توانند تامین مالی را از طریق روش هایی چون تأمین مالی خارجی (موضوع بند (الف) تبصره (۳) این قانون)، منابع بانکی، بازار سرمایه و تسهیلات ربالی و ارزی صندوق توسعه ملی (با رعایت و مقررات موضوعه) انجام دهند. ۲- اجرای بندهای (۳)، (۴)، (۵)، (۶)، (۸)، (۹)، (۱۰)، (۱۱) تبصره (۱۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور با رعایت و استفاده از ظرفیت این تبصره تنفیذ می شود. ۳- دولت می تواند در احداث، توسعه و بهره برداری از حوزه های سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ موضوع تبصره (۲) بند (ج) ماده (۳) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و همچنین در اجرای طرح های بنگاه ها و فعالیت های گروه سه ماده (۲) قانون اجرای سیاست های اصل (۴۴) با استفاده از روش مشارکت عمومی - خصوصی از ظرفیت این تبصره با رعایت قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) استفاده نماید. ۴- شورای برنامه ریزی و توسعه استان تا سقف ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای استان را برای پروژه های جدید استانی اختصاص دهد و برای پروژه های جدید بیش از سقف تعیین شده صرفاً از طریق سازوکار مشارکت عمومی - خصوصی مجاز می باشد. خرید محصول پروژه های مشارکتی از محل اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای و هزینه های استان برای پروژه های استانی مصوب شورای برنامه ریزی و توسعه استان امکان پذیر می باشد. ۵- بهای محصول پروژه در قراردادهای مشارکت از شمول تعرفه گذاری مندرج در قوانین و مقررات مستثنی است. در صورت تعیین قیمت تکلیفی برای بهای محصول پروژه، دولت مابه التفاوت قیمت محصول محاسبه شده بر مبنای مدل مالی منضم به قرارداد و قیمت تکلیفی را از محل منابع پیش بینی شده در قانون بودجه پرداخت می نماید. مدل مالی فوق الذکر باید به تصویب کارگروه های تعریف شده در دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) برسد. آیین نامه اجرایی این تبصره توسط سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

روند رو به رشد ظهور تکنولوژی‌های نوین در قرن حاضر و توسعه سریع دانش، علوم و فن‌آوری‌ها در عرصه جهانی، بقاء و توسعه سازمان‌ها را تحت تأثیر خود قرار داده و آنها را با تغییرات بسیار شگرفی روبرو کرده است. کلید اصلی و مهم‌ترین مؤلفه سازمانی که در سازگاری، ارتقاء و توسعه سازمان‌ها با توجه به این تغییرات وجود دارد، سرمایه دانشی یا سرمایه انسانی آن‌ها می‌باشد. امروزه سازمان‌هایی پیشرو محسوب می‌شوند که به امر توسعه و آموزش منابع انسانی تاکید و اهتمام دارند و در فعالیتهای آموزشی به دو اصل ارتقاء اثربخشی و کارایی آموزش توجه دارند. با اتخاذ این رویکرد استراتژیک در حوزه آموزش، تحقق چشم‌انداز، مأموریت‌ها و اهداف سازمانی برای سازمان‌ها تسهیل خواهد شد، از این رو سازمان‌ها، در پی توسعه فرآیند

کارگاه‌های آموزشی اهمیت و لزوم آن

محمد تکللی

و نوع آوری است.

با توجه به رشد سریع تکنولوژی، تغییرات قوانین و مقررات و تأثیرات عمیق آنها در پایداری سازمان‌ها و آگاهی افراد، اتخاذ روش‌هایی که هماهنگ کننده برنامه‌های آموزشی با توسعه تکنولوژی و تحول و متضمن تأمین نیروی انسانی ماهر و متخصص مورد نیاز آن باشد، اجتناب‌ناپذیر است. تجربه و مطالعه نشان داده است که یکی از مناسب‌ترین روش‌های آموزشی که

جوابگوی امر مزبور می‌باشد «دوره‌های آموزشی تخصصی کوتاه مدت» است. این روش بدین لحاظ حائز اهمیت است که در ماهیت برنامه‌ها، مطالب و محتوای درسی فراگیران ویژگیهای زیر مشاهده می‌شود:

● ملاک و معیار برای انتخاب موضوعات دوره‌های آموزشی کوتاه مدت (نیاز اعضای صنف و آشنایی با قوانین و مقررات جدید)، ایجاد مهارت‌ها برای جوابگویی به نیازهای متنوع مشاغل و روشهای جدید نوین کار و آماده ساختن افراد برای احراز شغلی مفید و انجام کار مناسب

● محتوای برنامه‌های آموزشی، سازگاری انسانها در برابر مسائل علمی و شایستگی آنان برای سازندگی کشور را، تضمین می‌نماید.

● ایجاد مهارت‌های تخصصی از طریق شرکت در دوره‌های تخصصی کوتاه مدت

در زمره اهداف این دوره‌ها می‌باشد.

- برنامه‌های آموزشی دوره‌های کوتاه مدت در دو جهت یادگیری مهارت‌های علمی و فنی و تغییر رفتار سازمانی طراحی و اجرا می‌شود و یادگیری را در جهت تغییر رفتار مطلوب سازمانی، مهیا می‌سازد.
- محتوای عمومی دوره‌ها، نه تنها کارآموزان را با یافته‌های جدید علمی آشنا می‌نماید، بلکه آنان را قادر می‌سازد تا خلاقیت و ابتکار تازه‌ای پدید آورند.

افزایش میزان کمی و کیفی تولید و امور محوله، بهبود روابط کار و ایجاد روحیه همکاری بین کارکنان، هموار شدن راه رشد شغلی کارکنان و قبول مسئولیت‌های بیشتر از طرف آنان، از بین رفتن تعارض بین اهداف سازمانی و خواسته‌های کارکنان، ایجاد همبستگی بیشتر کارکنان با سازمان و واحدهای تولیدی و ایجاد رضایت شغلی در آنها به لحاظ ارتقاء علمی کسب کرده و هموار شدن راه رشد شغلی کارکنان و قبول مسئولیت‌های بیشتر از طرف آنان از مهم‌ترین اهداف دوره‌های آموزشی است.

کارگاه‌های آموزشی سندیکا که در سطوح مدیریتی و کارشناسی برگزار می‌گردد به عنوان یک مبنای زیربنایی در اجرای آموزش حین خدمت کارشناسان شرکت‌های عضو به اجرا درآمده است. سندیکا با بهره‌مندی از اساتید و مشاوران با تجربه و در اختیار داشتن مجموعه سخت افزاری و نرم افزاری و امکانات آموزشی مطلوب، تلاش و همت خود را بر ارتقاء کیفیت و ثمربخشی آموزش‌ها، بر اساس نیاز اعضا و انتظارات صنف فراهم نموده و با تجدید ساختارها و بازنگری فرآیندهای بکار رفته در آموزش‌های تخصصی، خود را برای پاسخگویی به نیازهای آموزشی صنعت احداث و شرکت‌های عضو و اعضای دیگر تشکلهای همسو با ارائه آموزشهای پویاتر و منسجم‌تر و با کارآمدی بیشتر مهیا می‌سازد. امید است شرکت‌های عضو با استقبال بیش از پیش با شرکت در کارگاه‌های آموزشی از برنامه‌های آموزشی سندیکا بهره‌مند شوند برنامه آموزشی سندیکا و کارگاه‌های آموزشی از طریق از طریق نشریه و برنامه نشریه و کانالهای ارتباطی سندیکا اطلاع‌رسانی می‌گردد.

دولت اسلامی ایران
سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۱۳۹۸/۱۲/۲۱
شماره: ۹۸
موضوع: احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸

بخشنامه

مخاطبان: امیر مالیاتی و امور مالیاتی استان تهران
دستگاه: ادارات کل امور مالیاتی
موضوع: احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸

احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور مصوب ۱۳۹۷/۱۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی، جهت اطلاع و بهره برداری ارسال می گردد:

تصویب ۱-
الف- مستوفی تسریع عملی از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز بیست درصد (۲۰٪) تعیین می شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع، بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴٫۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت خام و میعانات گازی (معاف از تقسیم سود سهام دولت) و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴٫۵٪) شرکت دولتی تهیه و وزارت نفت از سهم خالص صادرات گاز طبیعی (معاف از تقسیم سود سهام دولت) و مالیات با نرخ صفر و همچنین سهم سه درصد (۳٪) موضوع ردیف درآمدی ۲۱۰۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون اقدام کند. مبالغ مذکور به صورت ماهانه واریز و از ماه پانزدهم سال محاسبه و تسویه می شود. مابه اختلافات سهم بیست درصد (۲۰٪) تعیین شده تا سهم قانونی سی و چهار درصد (۳۴٪) مستوفی تسریع عملی به عنوان بدهی دولت به این صندوق تلقی می شود. گزارش هزینه کرد وجوه سهم چهارده و نیم درصد (۱۴٫۵٪) مربوط به سهم شرکت ملی نفت ایران هر سه ماه یکبار یکبار توسط وزارت نفت به مجلس شورای اسلامی و کمیسیون های برنامه و بودجه و محاسبات و، انرژی، مجلس شورای اسلامی و سازمان برنامه و بودجه کشور ارائه می شود.

تصویب ۲-
ب- شرکتهای در حال واگذاری در سال ۱۳۹۸ محکم حدود ماده (۹) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) می باشد.

تصویب ۳-
۵- اجاره داده می شود در سال ۱۳۹۸ با رعایت قوانین و مقررات:

ل- اوراق و اسناد این تبصره مشمول مالیات نمی شود.

تصویب ۴-
الف- سقف معافیت مالیاتی موضوع ماده (۱۴) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۹۹/۱۲/۴ و اصلاحات بعدی آن در سال ۱۳۹۸ سالانه مبلغ سیصد و سی میلیون (۳۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تعیین می شود. نرخ مالیات بر کل درآمد کارکنان دولتی و غیر دولتی اعم از حقوق و مزایای فوق العاده یا استثنای تبصره های (۱) و (۲) ماده ۸۶ قانون مالیاتهای مستقیم و اصلاحات بعدی آن و با رعایت ماده (۵) قانون مالیات پایه ای از مقررات مربوط به افضای حیات علمی مصوب ۱۳۹۸/۱۲/۲۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی) و کارانه مزاد بر مبلغ مذکور تا سقف و نیم برابر آن مشمول مالیات سالانه ده درصد (۱۰٪) نسبت به مزاد یکبارگی و نیم برابر تا دو برابر آن مشمول مالیات سالانه پانزده درصد (۱۵٪) نسبت به مزاد دو و نیم برابر تا چهار برابر آن مشمول مالیات سالانه بیست درصد (۲۰٪) نسبت به مزاد چهار برابر تا شش برابر مشمول مالیات بیست و پنج درصد (۲۵٪) و نسبت به مزاد شش برابر سی و پنج درصد (۳۵٪) می باشد. میزان معافیت مالیاتی اشخاص موضوع ماده (۱۰۱) قانون مالیاتهای مستقیم سالانه مبلغ دو صد و پنجاه و هشت میلیون (۲۵۸/۰۰۰/۰۰۰) ریال تعیین می شود.

ب- وزارت نیرو از طریق شرکتهای آبهای شهری سرانگشت کشور مکلف است علاوه بر دریافت نرخ آب بهای شهری، به ازای هر متر مکعب فروش آب شرب، مبلغ دو صد (۲۰۰) ریال از مشترکان آب دریافت و به خزانه داری کل کشور واریز کند. صدر درصد (۱۰۰) وجوه دریافتی تا سقف نهصد و شصت و پنج میلیون (۹۵۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال در محل حساب مذکور در ردیف معین در بودجه شرکت مزبور

دولت اسلامی ایران
سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۱۳۹۸/۱۲/۲۱
شماره: ۹۸
موضوع: احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸

بخشنامه

مخاطبان: امیر مالیاتی و امور مالیاتی استان تهران
دستگاه: ادارات کل امور مالیاتی
موضوع: احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸

احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور مصوب ۱۳۹۷/۱۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی، جهت اطلاع و بهره برداری ارسال می گردد:

تصویب ۱-
۱- متن زیر به جز (۱) بندبده ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور اصلاح می شود:

شخصهای منطبق و شهرستان های غیر برخوردار از اشتغال موضوع این جز، با پیششمار سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیات وزیران می رسد.

۲- محل احداث مالیات و عوارض ارزش افزوده واحد های تولیدی محل استقرار واحد تولیدی است.

۳- سازمان امور مالیاتی کشور می تواند مالیات بر ارزش افزوده گروههای زیر در موارد مشمول قانون مالیات بر ارزش افزوده را با اعمال ضریب کاهش ارزش افزوده فعالیت آن بخش تعیین کند. مقررات این بند در خصوص دوره هایی که مالیات آنها قطعی نشده است، جاری خواهد بود. ضریب ارزش افزوده هر فعالیت با پیششمار سازمان امور مالیاتی کشور به تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی می رسد.

۴- مطابق ماده (۱۱۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به هر یک از وزارتخانه های نفت و نیرو از طریق شرکتهای تهیه ذی ربط اجازه داده می شود ماهانه از هر واحد مسکونی مشترکان گاز مبلغ دو هزار (۲۰۰۰) ریال، از هر واحد مسکونی مشترکان برق یک هزار (۱۰۰۰) ریال و از هر یک از واحد های تجاری مشترکان گاز و برق مبلغ دو هزار (۲۰۰۰) ریال اخذ و به حساب درآمد عمومی موضوع ردیفهای ۱۶۰۱۸۶ و ۱۶۰۱۸۷ جدول شماره (۵) این قانون نزد خزانه داری کل کشور واریز کنند. برای مشترکان روستایی، مبالغ فوق الفذکر معادل پنجاه درصد (۵۰٪) می باشد. وجوه فوق مشمول مالیات به نرخ صفر است. مبالغ حاصله برای موارد مندرج در ماده مذکور به مصرف می رسد. آیین نامه اجرایی این بند متنفس سف و نحوه برگزاری مانعها، تعهدات شرکتهای بیمه گر و پرداخت خسارت به پیششمار مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیات وزیران می رسد.

ط- در اجراء این بند، ماده (۵) ماده (۳۸) قانون برنامه توسعه و به منظور کاهش اثرات مخرب پسماند، سازمان امور مالیاتی کشور موظف است از فروش کالاهایی که مصرف آنها منجر به تولید پسماند مخرب محیط زیست می شود عوارضی را که توسط دولت تعیین می شود دریافت و به ردیف درآمدی شماره ۱۸۹-۱۹۰ وریز کند. مبالغ وصولی تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از محل ردیف ۵۳۰۰۰۰۴۵ جدول شماره (۹) این قانون در اختیار وزارت امور اقتصادی و دارایی می آید تا با نظارت سازمان حفاظت محیط زیست پس از مشاهده موافقتنامه با سازمان برنامه و بودجه کشور برای بازتاب پسماند آبی کالاهای مزبور (مانند کلاه های پلی استایرن) به تولید پسماند به مواد و انرژی) با اولویت مشارکت بخش خصوصی مصرف شود. آیین نامه اجرایی این بند مشتمل بر میزان عوارض هر کالا، فهرست کالاهای مشمول، نرخ هزینه مدیریت پسماند کالاها و فرآیند اجرائی به پیششمار مشترک سازمان حفاظت محیط زیست، وزارتخانه های کشور، صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور تدوین می شود و به تصویب هیات وزیران می رسد.

ط- کلیه صاحبان حرف و مشاغل پزشکی، پرستاری، دامپزشکی، دامپزشکی که مجوز فعالیت آنها توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان نظام پزشکی ایران و یا سازمان نظام دامپزشکی و سازمان دامپزشکی ایران صادر می شود، مجاز خواهد بود

دولت اسلامی ایران
سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۱۳۹۸/۱۲/۲۱
شماره: ۹۸
موضوع: احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸

بخشنامه

مخاطبان: امیر مالیاتی و امور مالیاتی استان تهران
دستگاه: ادارات کل امور مالیاتی
موضوع: احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸

احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور مصوب ۱۳۹۷/۱۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی، جهت اطلاع و بهره برداری ارسال می گردد:

تصویب ۱-
آیین نامه تبصره (۱) ماده (۱۹۴) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۹۹/۱۲/۴ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن از ابتدای سال ۱۳۹۸ از پایه فرستگاهی استفاده کند.

۲- کلیه مراکز درمانی اعم از دولتی، خصوصی، وابسته به نهادهای عمومی غیر دولتی، نیروهای مسلح، خیریه ها و شرکتهای دولتی مکلفند که در حدود (۱۰٪) از حق الزحمه یا حق العمل پزشکی پزشکان را که به موجب دریافت وجه صورتحسابهای ارسالی به بیمه ها یا تلقفاً از طرف بیمه پرداخت می شود به عنوان علی الحساب مالیات کشور و به نام پزشک مربوط تا پایان ماه بعد از وصول مبلغ صورتحساب از حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز کنند. مالیات علی الحساب این بند شامل کلیه پرداختیهایی که به عنوان درآمد حقوق و کارانه مطابق بند هفده این تبصره پرداخت و مالیات آن کسر می شود، نخواهد بود.

ل- سازمان امور مالیاتی مکلف است در سال ۱۳۹۸ با استفاده از بانکهای اطلاعاتی موضوع ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیاتهای مستقیم نسبت به تعیین تکلیف معافیت تا پایان سال ۱۳۹۷ مالیات دولت از اشخاص حقیقی و حقوقی اقدام کرده و حداقل سی درصد (۳۰٪) مطالبات را وصول و به ردیف درآمدی ۱۱۰۱۱۲ جدول شماره (۱۱) این قانون واریز کند.

بانکها و موسسات مالی و اعتباری در صورت عدم رعایت تکلیف فوق و سایر تکلیف مقرر در ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و آیین نامه اجرایی آن علاوه بر جریمه های مزبور در قانون مالیاتهای مستقیم مشمول جریمه ای معادل دو درصد (۲٪) حجم سپرده های اشخاص بانک و موسسه مالی و اعتباری در هر سال می شوند. این جریمه ها از طریق مقررات قانون مزبور قابل مطالبه و وصول خواهد بود.

شرکتهای بیمه مکلفند اطلاعات هویتی، مالی و اقتصادی اشخاص حقیقی و حقوقی درخواست شده را به ترتیب که سازمان امور مالیاتی مقرر می کند در اختیار آن سازمان قرار دهند. شرکتهای بیمه در صورت عدم رعایت این بند علاوه بر جریمه های مزبور در قانون مالیاتهای مستقیم مشمول جریمه ای معادل پنج درصد (۵٪) حق بیمه دریافتی در پایان سال ۱۳۹۷ خواهند بود.

تصویب ۷-
ه- به دولت اجازه داده می شود مطالبات قبل از سال ۱۳۹۷ سازمان های گردشگری و تفریحی صنایع ایران (اداره و توسعه و توحاری مدائن و صنایع معدنی ایران (پسماند) بابت مشارکت در تأمین سرمایه بانک تخصصی صنعت و معدن و همچنین مطالبات سازمان های مذکور و وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تهیه نفت سهم متعلق به آنها از واگذاری سهام مطابق قوانین مربوط را با بدهی آنها به دولت بابت مطالبات و سود سهام تا سقف هزار میلیارد (۱۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به صورت جمعی طرحی از طریق گردش خزانه نهارت و با سقف بند هفده تبصره (۳) این قانون نسبت به اعطای خطوط اعتباری تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) با تضمین برای طرحهای اشتراکی با اولویت منطبق تسریع تسویه یافته و معوم اقدام کند.

تصویب ۸-
ج- هرگز نرخ صفر و معافیت های مالیاتی برای درآمدهای حاصل از صادرات کالا و خدمات از جمله کالاهای غیرنفتی، محصولات بخش کشاورزی و مواد خام و همچنین استرداد مالیات و عوارض موضوع ماده (۱۳) قانون مالیات بر ارزش افزوده، در مواردی که فرز حاصل از صادرات شرکت دولتی تابعه بابت سهم متعلق به آنها از واگذاری سهام مطابق قوانین مربوط را با بدهی آنها به دولت بابت مطالبات نخواهد بود. مدت زمان استرداد مالیات و عوارض ارزش افزوده موضوع ماده (۳۳) قانون فوق معاف خواهد بود. رعایت سایر مقررات پذیر و فرزهای نظام مالی کشور از طرف سازمان امور مالیاتی کشور یک ماه از تاریخ ورود از به چرخه اقتصادی کشور مطابق مقررات پانزدهم می باشد.

۹- پرداخت هرگونه جرایم و منویق سداداتی برای سدادکنان منوط به وصول تضمینات از برگشت ارز حاصل از صادرات کالا و خدمات به چرخه اقتصاد کشور براساس دستورالعمل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می باشد.

۱۰- مدت اجرائی آزمایشی قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۹۷/۱۲/۲۱ و اصلاحات بعدی آن در سال ۱۳۹۸ تمدید می شود.

۱۱- حیات بد- برپایه در متن تبصره ماده (۱۰۰) قانون مالیاتهای مستقیم با اصلاحات و الحاقات بعدی آن برای عملکرد سالهای ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ به عبارتی سی و سی و سه درصد (۳۳٪) سهم متعلق به دولت تعیین می شود.

۱۲- در معاملات پیمانکاری که کارفرما یکی از دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری است، کارفرما موظف

دولت اسلامی ایران
سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۱۳۹۸/۱۲/۲۱
شماره: ۹۸
موضوع: احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸

بخشنامه

مخاطبان: امیر مالیاتی و امور مالیاتی استان تهران
دستگاه: ادارات کل امور مالیاتی
موضوع: احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸

احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور مصوب ۱۳۹۷/۱۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی، جهت اطلاع و بهره برداری ارسال می گردد:

تصویب ۱-
است موزمان یا هر پرداخته مالیات ارزش افزوده متناسب با آن را به پیمانکار پرداخت کند. تا زمانی که کارفرما مالیات بر ارزش افزوده را به پیمانکار پرداخت نکرده باشد، سازمان امور مالیاتی کشور حق مطالبه آن را از پیمانکار یا اخذ جریمه دیگر در وی نخواهد داشت.

۲- در مواردی که بدهی کارفرما به پیمانکار به صورت اسناد خزانه اسلامی پرداخت می شود در صورت درخواست پیمانکار، کارفرما موظف است این اوراق را عیناً به سازمان امور مالیاتی تحویل دهد. سازمان امور مالیاتی معادل مبلغ اسی اوراق تحویلی را با بدهی مالیاتی پیمانکار کسر و اسناد مذکور را به خزانه داری کل کشور ارائه می کند. خزانه داری کل کشور موظف است معادل مبلغ اسی اسناد خزانه تحویلی را به عنوان وصولی مالیات منظور کند.

۳- مهلت برگشت ارز حاصل از صادرات خدمات فنی و مهندسی براساس طرح نرخ توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در ماه پس از ابراج این قانون تعیین و اعلام می شود.

تصویب ۴-
۱- در راستای تنظیم ماده (۷۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و در جهت اجرائی اصل سی ام (۳۰) قانون اساسی، آستان قدس رضوی و آن دسته از موسسات و دستگاههای اقتصادی زیر مجموعه نیروهای مسلح و اسناد اجرائی فرمان حضرت امام (ره) به استثنای مواردی که از صرح ولی فقیه منبئ بر عدم پرداخت مالیات و یا نحوه تسویه آن را دارند، موظفند نسبت به واریز مالیات خود به خزانه موضوع ردیف ۱۱۰۱۱۲ اقدام کنند. معادل درآمد واریزی از محل ردیفهای هزینه ای مربوط، صرف توسعه عدالت آموزشی، توسیعی، مقام سازی و خرید تجهیزات برای مدارس روستایی و مناطق محروم می شود.

تصویب ۱۰-
الف- شرکتهای بیمه ای مکلفند مبلغ سه هزار میلیارد (۳/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از اصل حق بیمه شخص ثالث دریافتی تا طی جدولی که براساس فرم بیمه (فرم) به هر یک از شرکتهای تعیین و به تصویب شورای عالی بیمه می رسد به صورت هفتگی به درآمد عمومی ردیف ۱۶۰۱۱۱۱ جدول شماره (۵) این قانون نزد خزانه داری کل کشور واریز کنند. وجوه واریزی شرکتهای بیمه موضوع این بند به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی محسوب می شود. مبالغ حاصله در اختیار سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای کشور، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سازمان اورژانس کشور قرار می گیرد تا در ردیفهای مربوط به این دستگاهها در جدول شماره (۷) این قانون در امور منجر به کاهش تصادفات و مرگ و میره هزینه شود. بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف به نظارت بر اجرائی این بند است. سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای کشور، نیروی انتظامی و سازمان اورژانس کشور موظفند گزارش عملکرد خود را هر سه ماه یکبار از نحوه هزینه وجوه مذکور به بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران گزارش کنند.

ب- وجوه هزینه هایی که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی به منظور احداث، تکمیل، تجهیز فضاهای، حفاظت، مرمت و نگهداری از بناهای تاریخی، فرهنگی، مساجد و حوزه های علمیه پرداخت می شود، با تأیید سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، سازمان اوقاف و امور خیریه و شورای عالی حوزه های علمیه (حسب مورد) به عنوان هزینه ای قابل قبول مالیاتی تلقی می شود.

تصویب ۱۱-
۱- در سال ۱۳۹۸، عوارض خروج از کشور موضوع ماده (۳۵) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۹۷/۱۲/۲۱ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن برای زائران حیات و مرزنتیاز برای یکبار در طول سال براساس قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن اخذ می شود.

۲- فرآیند مرزنتیاز موضوع این بند به کسلی اطلاق می شود که ساکن در روستاها و شهرهای مرزی هستند؛ بررسی و تأیید این موضوع با فرماندار شهرستان های مرزی است.

۳- زائران ایرانی که در تاریخ بیست و چهارم شهریور ماه سال ۱۳۹۸ تا دوازدهم آبان ماه سال ۱۳۹۸ از مرزهای زمینی به مقصد کشور عراق از کشور عراق می شوند از پرداخت عوارض خروج معاف می باشند.

پایام آبادگران
فروردین و دیهیشت
شماره ۳۷۸ و ۳۷۷

 وزارت امور اقتصادی و دارایی
 سازمان امور مالیاتی کشور

تیمبره ۱۴ - الف

۲- منظور تحقق کامل ردیف (۳) دریافتی های (منابع) جدول فوق، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است به استناد ماده (۳۸) قانون محاسبات عمومی و با اعلام شرکت دولتی تابعه وزارت نفت، نسبت به وصول مطالبات سنوات قبل شرکت مذکور از مشترکان اقدام کند. منابع وصولی به خزانه داری کل کشور واریز می شود و پس از تسویه سود سهام معوقه و مالیات های معوقه شرکتهای تابعه وزارت نفت، باقیمانده آن به حساب سازمان هدفمند سازی یارانه ها نزد خزانه داری کل کشور واریز می شود.

۴- عوارض شهرداری ها و دهیاری ها از فروش فرآورده های نفتی موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده پس از وصوله طرف مدت یک ماه به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور واریز می شود تا به شهرداری ها و دهیاری ها پرداخت شود.

ب- آیین نامه اجرایی این تیمبره به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و با همکاری وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی، نفت، نیرو و تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه می شود و به تصویب هیات وزیران می رسد.

تیمبره ۱۶ - ب

۵- دولت از طریق خزانه داری کل کشور مکلف است مبالغه معادل یک درصد (۱٪) از یک دوازدهم هزینه شرکتهای دولتی، بانکها و موسسات انتفاعی سودده وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون را به استثنای هزینه های استهلاک به مبلغ هفتاد و پنج هزار و دویست میلیارد (۷۵۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از حسابهای آنها برداشت و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه داری کل کشور موضوع ردیف ۱۳۰۴۲۵ جدول شماره (۵) این قانون واریز کند.

ح- به منظور افزایش شفافیت تراکنش های بانکی، مبارزه با پولشویی و جلوگیری از فرار مالیاتی:

۲- کلیه بانکها و موسسات مالی و اعتباری موظفند براساس درخواست سازمان امور مالیاتی فهرست حسابهای بانکی و اطلاعات مربوط به کلیه تراکنش های بانکی (درون بانکی و بین بانکی) مودیان رایج صورت مبالغه در اختیار سازمان امور مالیاتی قرار دهند.

تیمبره ۱۹ - ج

۲- اجرای بندهای (۳)، (۴)، (۵)، (۶)، (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰)، (۱۱) و (۱۲) تیمبره (۱۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور با رعایت و استفاده از ظرفیت این تیمبره تنبیه می شود.

تیمبره ۲۱ - د

و- اجرای احکام مندرج در این قانون مربوط به سال ۱۳۹۸ است. ۱/۱-۱/۱

 محمدعلی نامینی
 سرپرست سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ اجراء: ۱۳۹۸/۱۱/۱۱	مدت اجراء: ۹۰ روزه پس از سال ۱۳۹۸	موضوع: رفع تعارضات قانونی مالیاتی	نوع و ی تاریخ اثر: غیر قابل سلبی
-------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------

تهران - خیابان داور - سازمان امور مالیاتی کشور - صندوق پستی: ۱۱۱۱۵-۱۶۵۱
www.intamedia.ir Eita.com/dotac

H K

موسسه حسابداری و خدمات مدیریت حساب و کتاب
با فکری آسوده حساب و کتاب خود را به ما بسپارید

- ارائه و نصب نرم افزارهای یکپارچه مالی**
« مشاور مالی و مالیاتی انجمن شرکت های ساختمانی »
مشاوره رایگان در محل انجمن از ساعت ۱۱ تا ۱۶
برای اطلاع بیشتر با تلفن ۰۲۱۶۶۴۴۲۶۱ داخلی ۱۰۸ تماس حاصل نمایید.
دفتر مرکزی: کوی نصر (کیشا) - خ پیروزی غربی (علیایی) - پلاک ۵۹ - واحد ۸
تلفن: ۴-۸۸۲۴۸۸۵۳ فاکس: ۸۸۲۴۳۳۲۰ کدپستی: ۳۶۷۷-۱۴۴۷۷۸
www.hesabvaketab.com info@hesabvaketab.com

- ارائه کلیه خدمات حسابرسی صورتهای مالی، حسابرسی مالیاتی (در اجرای ماده ۲۷۲ ق.م.م) و حسابرسی ویژه**
 - تامین نیروی انسانی متخصص حسابداری در رده های مختلف با سوابق حرفه ای و نظارت مستمر بر واحد مالی**
 - ارائه کلیه خدمات حسابداری شرکت ها به صورت پیمانی**
 - ارائه خدمات مشاوره تخصصی در امور مالی و مالیاتی**
 - تهیه آئین نامه ها و دستورالعمل های اجرایی شرکت ها**

اشاره: در شماره ۳۷۶ ماهنامه پیام آبادگران قسمت اول مقاله ارزشمند «تأثیر فرهنگ و هنجار بر مدیریت ابر پروژه‌ها» به قلم محمدرضا حاج علیخانی منتشر شد، در این شماره نیز قسمت پایانی منتشر می‌شود:

پژوهشی در اجرای تعریض کانال پاناما که توسط کنسرسیومی از شرکت‌های بلژیکی، اسپانیایی، ایتالیایی و پانامایی اجرا شد، اختلاف فرهنگی بین ملیت‌ها را بررسی نمود. بلژیکی‌ها ساده و سراسر بودند و به سلسله مراتب اهمیت نمی‌دادند. اسپانیایی‌ها غیرقابل پیش‌بینی، بسته و از خود متشکر بوده، ایتالیایی‌ها زرنگ و هر دو گروه احساسی و اهل گپ و گفت بودند و سلسله مراتب بین آنها مهم بود. پانامایی‌ها هم در کار ضعیف بودند. این تفاوت‌ها باعث شد دسته‌بندی شکل گرفت که بلژیکی‌ها شمالی، و بقیه جنوبی نامیده می‌شدند [۳].

پژوهش دیگری در سال ۱۹۸۳ در خصوص تنوع فرهنگ مدیریتی بین کشورهای اروپایی، تفاوت‌های جالبی را نشان داد، مثلاً سوئدی‌ها در خصوص عدم رعایت سلسله مراتب خیلی حساس نیستند در حالی که برای مدیران ایتالیایی مهم بود و عدم رعایت آن باعث توبیخ می‌شد [۱۵]. پژوهش‌هایی در فاصله سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۶، ویژگی‌های فرهنگی کشورهای مورد بررسی را به صورت زیر جمع‌بندی نموده است [۱۶]:

- **چینی‌ها:** روابط فردی قوی، وجدان اجتماعی بالا و نزدیک به تفکر اشتراکی، تمرکز بر وضعیت اجتماعی، فرهنگ چند منظوره
 - **مردم کشورهای جنوب خلیج فارس:** اولویت زبان عربی و دین اسلام، فرهنگ تماسی بالا و چند منظوره، اجتناب از عدم قطعیت‌ها
 - **ژاپنی‌ها:** توجه بیشتر به تعریف اقدامات برای موفقیت، تاکید بیشتر برای کسب اهداف زمانبندی و هزینه‌ای، استفاده زیاد از ارتباطات رسمی و غیررسمی در بین ذی‌نفعان.
 - **هندی‌ها:** تمایل به مذاکرات غیررسمی، حس قوی برای حفظ محیط زیست.
- یک مطالعه روی اثر تفاوت‌های فرهنگی بین چین و کشورهای غربی در یک پروژه هتل‌سازی در چین در دهه ۱۹۹۰،

تأثیر فرهنگ و هنجار بر مدیریت ابر پروژه‌ها

محمدرضا حاج علیخانی
کارشناس ارشد مدیریت پروژه

(قسمت پایانی)

ویژگی‌های زیر را در صنعت احداث چین شناسایی کرد [۱۷]:

- اعتماد و احترام متقابل در فرهنگ چین مهم است و مدیران خارجی نباید خیلی با زبان قدرت و اختیار با شرکای چینی صحبت کنند.
- اعتماد به قراردادهای فامیلی و خانوادگی چین بالا است و مدیران غربی باید آماده برخورد با گروهی از پیمانکاران فرعی باشد که ارتباطات قومی و فامیلی با پیمانکار اصلی دارند.
- فرم‌های استاندارد بین‌المللی قراردادی به دلیل عدم لحاظ اصلاحات برای تطابق با شرایط محلی، خیلی استفاده نمی‌شوند.
- تمرکز چینی‌ها بر سود و مسایل مالی بود و روش‌های طراحی و ساخت صرفاً با نگاه به مسایل اقتصادی انتخاب می‌شوند.
- علی‌رغم مقابله‌های دولت در سال‌های

اخیر، هنوز دیوان‌سالاری و فساد وجود دارد و مجوزهای دولتی و استانی زیادی باید اخذ گردد، خصوصاً در پروژه‌های با سهام خارجی.

یک مطالعه کارشناسی ارشد در چند پروژه نفت و گاز نروژ نشان داد که افراد از کشورهای اسکاندیناویایی و شرق آسیا زمانی که در یک گروه هستند، نمی‌توانند با هم به طور مؤثر و بدون اشتباه کار کنند. اگر افراد گروه از یک ملیت باشند، معمولاً پروژه روان‌تر اجرا شده و لذا اشتباهات کمی به وجود می‌آید. تفاوت‌های شخصیتی نیز در کنار تفاوت‌های فرهنگی در بروز اشتباه در پروژه تأثیر دارد. بنابراین در صورت التزام به استفاده از تیم‌های چندفرهنگی، ارائه آموزش و ایجاد آگاهی نسبت به تفاوت‌های فرهنگی تأثیر مثبتی دارد [۱۸].

پژوهشی از ۶۰ مدیر پروژه در شرکت‌های پیمانکاری عمرانی چینی و انگلیسی، تفاوت‌هایی بین دو نوع مدیریت پروژه نشان داد [۱۵]:

- **مدیران پروژه چینی:** توجه بیشتری به وجوه تجاری و اقتصادی پروژه و روابط داشتند و حتی گروه کاری خودشان را مثل خانواده خود می‌دانستند. مدیران پروژه چینی مصاحبه شده از آغاز ورود به بازار کار شرکتشان را تغییر نداده بودند. اگرچه آنها به قرارداد پایبند هستند، ولی ارزش‌های عمیق فرهنگی باعث شده که روابط انسانی از قرارداد امضا شده قویتر عمل کند.
- **مدیران پروژه انگلیسی:** توجه بیشتری به مسایل بهداشت و ایمنی داشته و در گزینش روش‌های اجرایی و پیمانکاران فرعی مدنظر قرار می‌دادند، توجه بیشتری برای استفاده از مفاد قرارداد در کارشان داشته و از قرارداد برای حل مشکلات و تعارضات و مدیریت تغییرات استفاده می‌کردند. در شرکت‌های انگلیسی روابط بین افراد بیشتر بر پایه قرارداد است تا روابط انسانی، و منافع فردی بر منافع شرکت اولویت دارد. مدیران پروژه انگلیسی مصاحبه شده از آغاز ورود به بازار کار، یک یا چند بار شرکتشان را تغییر داده بودند.

در مصاحبه با ۱۱ مدیر پروژه انگلیسی‌شامل در پروژه‌های بین‌المللی، این جمع‌بندی حاصل شد که تفاوت‌های فرهنگی بر تمام روش‌های مدیریتی تأثیرگذار است، مانند مدیریت منابع انسانی (درک فرهنگ کارکنان و تطبیق فرهنگ‌ها)، مسایل مرتبط با زبان، روابط شخصی، تفاوت‌های منطقه‌ای، مسایل مرتبط با استانداردها و روش‌های ایمنی، مسایل مرتبط با ساعات کاری و الزامات و ویژگی‌های شخصی، تأثیر اولین برخورد، زبان، ارتباطات، یادگیری فرهنگ، تاخیرات و سود [۱۹].

موارد زیر نیز مثال‌های دیگری از تفاوت‌های نهادی بین بازیگران پروژه است که بر اجرای ابرپروژه‌ها تأثیر داشته است [۴]:

- در یک پروژه استادیوم فوتبال در چین، وقتی که پیمانکار چینی یک خرپا را بدون گواهی کیفیت بلند کرد، مدیر پروژه آمریکایی آن را تهدید به اخراج کرد که باعث صدمه به روابط آنها شد. ولی بعد متوجه شد که آن روز یک تعطیل خاص سنتی (روز خوش یمن) در چین است و پیمانکار چینی تنها خرپا را برای نشان دادن پیشرفت نمادین در یک روز خوش یمن بلند کرده است.

- یک تیم طراحی آمریکایی جلسات مشترک طراحی با کارفرمای کره‌ای برگزار می‌کرد که با این روش آشنا نبودند، و باعث شد کارفرما به توانایی فنی طراح آمریکایی شک کند.

- یک شرکت ژاپنی بر کیفیت فنی و تخصصی کار اصرار داشت و باعث که در یک پروژه با یک شرکت آمریکایی، متهم شود که به دلیل عدم تأیید بازرسی‌های کیفی، باعث تاخیر کار شده و میلیون‌ها دلار زیان وارد کرده است.

- در یک پروژه ساختمانی نیروی دریایی آمریکا در اسپانیا، کارفرمای آمریکایی از پیمانکار اسپانیایی انتظار داشت تا نقشه‌های اجرایی را تهیه کند، ولی در روش مرسوم اسپانیا، پیمانکار نقشه‌های اجرایی را تهیه نمی‌کرد. آشنایی با این رویه یک سال تاخیر ایجاد کرد.

- یک شرکت ژاپنی روال آمریکا برای اخذ مصوبه افزایش هزینه تغییرات یک پروژه صنعتی در یک قرارداد با هزینه مقطوع را

متوجه نشده بود که باعث از دست دادن ۱۵٪ درآمد شد.

- یک شرکت کانادایی در یک پروژه ترابری در مالزی، رسم تابوی محلی برای عدم ارتقای قومیت هندی به سطح مدیریتی را نقض کرد که با طرد مردم محلی روبرو شد.

- یک شرکت آمریکایی رسوم پدرسالاری در یک جامعه محلی فیلیپین را رعایت نکرد و با خرابکاری و تاخیرات فراوان روبرو شد.

- یک گروه آمریکایی یک پیمانکار فرعی اسپانیایی را مجبور به امضای یک سند قراردادی کرد که از نظر قوانین اسپانیا اجباری محسوب نمی‌شد و این امر صدها هزار دلار هزینه برای گروه آمریکایی در برداشت.

- یک سازمان آمریکایی، شرکت ژاپنی را مجبور به رعایت یک مقررات ایمنی آمریکا می‌نمود که خلاف روش کاری ژاپنی برای پوشیدن کفشهای نرم در داربست بندی بود و اصطکاک زیادی در روابط ایجاد نمود.

- یک شرکت آمریکایی در ساخت یک کارخانه شیمیایی جدید در کانادا از قوانین دولت ایالتی برای لزوم اخذ تأیید مهندسی محلی روی طراحی پروژه آگاه نبود که باعث تاخیر و اضافه هزینه شد.

نگاه جامعه‌شناسانه به مدیریت ابرپروژه‌ها

توضیحات پیش‌گفته نشان می‌دهد که نگاه صرفاً فنی به ابرپروژه‌ها پاسخ‌گوی مشکلات عدیده آن‌ها نیست. اگرچه در سال‌های اولیه به وجوه سخت مدیریت پروژه (فنی) توجه می‌شد، ولی بالا بودن نرخ شکست آن‌ها نشان داد که این نگاه به تنهایی کافی نیست. رویکردهای مختلف پژوهشی در زمینه مدیریت پروژه در دو مکتب فکری متفاوت قابل دسته‌بندی است [۲۰]:

۱. یک مکتب اعتقاد دارد که پروژه‌ها ویژگی‌های جهانی دارند و می‌توان آن‌ها را با رویکردهای مشترکی مدیریت نمود، مثلاً انجمن مدیریت پروژه آمریکا و بیشتر استانداردهای مدیریت کیفیت، راهنماهای جهانی برای مدیریت پروژه‌ها ارائه می‌دهند.

۲. مکتب فکری متضاد، اعتقاد دارد که پروژه‌ها هیچ‌گاه مشابه نیستند و بستروزمینه خاص خود را دارند. پروژه‌ها، نهادها را شکل می‌دهند و از نهادها و ترکیب‌های فرهنگی بازیگران گوناگون و محیط پروژه شکل می‌پذیرند. در نتیجه زمینه و روش‌هایی که در یک پروژه به کار برده می‌شود، به‌طور مستقیم قابل انتقال به پروژه‌های دیگر با ترکیب نهادی و فرهنگی متفاوت نیست و این تفاوت باید در فرآیندهای مدیریت پروژه و رهبری منظور شود

در دو دهه اخیر (عمدتاً از سال ۲۰۰۰ به بعد) توجه به وجوه نرم پروژه مانند موارد مرتبط با مسایل انسانی و اجتماعی ابرپروژه نیز مورد توجه قرار گرفته و در واقع ابرپروژه به مثابه یک اجتماع کوچک چندهزار تا چنددهه‌هزار نفری دیده می‌شود که بازیگران مختلف آن مانند کارفرما، مالک، پیمانکاران، مشاوران، سازندگان، کارگران و عوامل اجرایی، خدمات‌دهندگان پشتیبانی و تدارک آنها نیز از ملیت‌ها و فرهنگ‌های مختلف هستند، به‌همین دلیل اصطلاح پروژه جهانی بسیار مورد استفاده قرار می‌گیرد. بسیاری عقیده دارند که باید از زاویه جامعه‌شناسی نیز به مسایل ابرپروژه‌ها نگاه شود و در نگاه جدید، مدیریت پروژه با رفتارهای انسانی مرتبط می‌گردد [۲۱]. تنوع فرهنگی موجب چالش بین فعالیت‌های یکپارچه در ابرپروژه می‌شود [۲۲].

بیشتر پژوهش‌های مدیریت پروژه تاکنون نظریات و مفاهیم رافارغ از محیط فرهنگی و نهادی ارائه داده و به تأثیرات نهادی و فرهنگی کمتر توجه شده است [۲۳].

رویکرد نهاد محور در مطالعات سازمان‌های پروژه محور

در رویکرد نهادگرایانه، عوامل نهادی محیط اطراف پروژه و بازیگران پروژه مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته و اثرات بالقوه و بالفعل آن بر پروژه مورد توجه قرار می‌گیرد. در مدیریت سطح نهادی ابرپروژه، عوامل مختلفی باید مدیریت شوند:

- **آرایش‌های نهادی:** مجموعه قوانین، مقررات، ساختارهای تنظیم‌کننده هنجاری و روش‌های پذیرفته شده‌ای که رابطه و چارچوب اجتماعی را شکل داده

و راه‌های مؤثری برای توسعه پروژه‌ها ارائه داده و به رفتارها معنی می‌دهند. حاکمیت بر پروژه از طریق ساختار قراردادها، موافقت‌نامه‌ها و اقدامات قانونی ممکن می‌شود. عملکرد اصلی آرایش‌های نهادی، کمک به تثبیت جایگاه پروژه در بستر اقتصادی و سیاسی است، تا بازگشت سرمایه و بهره‌برداری اجتماعی تضمین شود [۱۱].

• **ریسک‌های نهادی:** ریسک‌هایی هستند که ناشی از عناصر نهادی (مقرراتی، هنجاری، فرهنگی) جامعه میزبان و بازیگران است و نهادها تأثیر زیادی بر افزایش ریسک ابرپروژه‌ها دارند. چالش‌ها و ریسک‌های پروژه‌های جهانی خیلی فنی نیستند، بلکه به دلیل تنوع بازیگرانی با اهداف، آرمان‌ها و راهبردهای متفاوت، بیشتر اجتماعی، سیاسی و فرهنگی هستند [۲۴].

• **تعارضات (Conflicts) نهادی:** تعارض ناشی از تفاوت‌های نهادی بین بازیگران پروژه یا ذی‌نفعان خارجی است که از سر قصد و نیت قبلی نبوده، بلکه ناشی از عدم آگاهی از نهادهای موجود است. این تفاوت‌ها موجب قضاوت ناصحیح و سوءتفاهم در خصوص وضعیت غیرمنتظره و تصادفی، سردرگمی، اشتباه، تحمیل هزینه‌های اضافی، تاخیر، اصطکاک در روابط و خدشه به اعتبار می‌گردد. اصطلاحاتی مانند «تبعات خارجی بودن»، «فاصله روحی و روانی»، «فاصله فرهنگی»، «فاصله نهادی» و «ویژگی‌های خاص نهادی» در ادبیات فنی زیاد استفاده می‌شود [۲] [۴].

• **هزینه‌های نهادی:** اصطکاک در قالب قضاوت اشتباه، ارتباط نامناسب و سوءتفاهم بروز می‌کند و می‌تواند تبعات مالی زیادی داشته باشد. کار در نیای فکری متفاوت نهایتاً می‌تواند منجر به اضافه هزینه و زمان غیرمترقبه یا اصطکاک در روابط و اعتبار کاری شود. در سه دهه گذشته پروژه‌ها بیشتر چندفرهنگی، چندسازمانی، چندساختگاهی و چندمرحله‌ای به لحاظ زنجیره تامین شده‌اند، لذا یک لایه جدید هزینه به نام هزینه نهادی ایجاد شده که ناشی از تفاوت‌ها در قوانین، مفروضات و باورهاست. هرچه تعداد سازمان‌ها، قراردادها، سیستم‌های قانونی، ذی‌نفعان

بیرونی، محیط مقرراتی، قوانین مالیاتی، محل دفاتر، منطقه‌بندی زمانی، فرهنگ‌ها، سبک‌های رهبری، و زبان‌ها افزایش می‌یابند، آن‌گاه هزینه نهادی و هماهنگی مدیریت پروژه‌های جهانی نیز افزایش می‌یابد [۲۵].

• **دانش نهادی:** توضیحات بالا همگی نشان دهنده لزوم یادگیری دانش نهادی کشور میزبان پروژه (اطلاعات در خصوص قانون، مقررات، هنجارها و فرهنگ آن کشور) و همچنین سایر بازیگران پروژه برای پیش‌گیری از تعارضات نهادی است. شرکت‌های خارجی دیگر با پروژه‌های عمرانی بین‌المللی باید در محیط عدم قطعیت کار کنند که و برای کاهش ریسک‌ها، باید درک خود از موقعیت محلی را با کسب دانش لازم افزایش دهند [۲۶].

◀ دانش‌های هنجاری، شامل روش‌های اجرایی محلی، هنجارها، انتظارات و ترجیحات اجتماعی، سازمان صنعتی (هنجارهای متفاوت در ایجاد نقش‌های تخصصی)، پشتیبانی و تدارکات، مصالح و نیروی کار در دسترس، بازده و کیفیت کار، روابط بین کشور میزبان و کشور مبدأ سازنده پروژه، روابط محلی، روابط بین رقبای محلی، روابط با مشتری، اطلاعات بازار

◀ دانش‌های فرهنگی-شناختی، شامل زبان، لهجه، مفاهیم و معنی کلمات، ارزش‌ها و باورهای فرهنگی

راهکارهای غلبه بر مشکلات

تفاوت‌های نهادی در ابرپروژه

همه این مطالب نشان می‌دهد که تفاوت‌های فرهنگی، مسائل قانونی

پژوهشی در قالب رساله دکترا در دانشگاه استنفورد، از طریق بررسی مستندات و همچنین مصاحبه با ۱۱۳ نفر از خبرگان در ۱۵ شرکت بین‌المللی پیمانکار، مشاور و فعال در ساخت مستغلات (انبوه ساز) انجام شد و دانش‌های نهادی زیر را شناسایی نمود [۱۳]:

◀ دانش‌های قانونی و مقرراتی شامل قوانین حاکم (آمره)، سایر انواع قوانین و مقررات، آگاهی از وضعیت دولت میزبان، مواردی چون درک اعتبار دولت میزبان، پایداری سیاسی و نحوه کنترل مقامات دولتی بر پروژه، تعادل عرضه و تقاضا در کشور، مدیریت در کشور، استانداردها و مجوزهای طراحی و ساخت، فرآیندهای اخذ مجوز و غیره.

و قراردادی و مدیریت ذی‌نفعان باید در آینده بیشتر مطالعه شود [۲۷]. پژوهش‌های زیادی نشان داده که تفاوت‌های فرهنگی تأثیراتی (مثبت یا منفی) در فعالیت‌های روزانه شرکت‌های صنعت احداث شاغل در سطح ملی و بین‌المللی دارد. مصاحبه با ۱۱ مدیرپروژه انگلیسی شاغل در پروژه‌های بین‌المللی، شش مضمون برای فائق آمدن بر مشکلات ناشی از تفاوت‌های فرهنگی را ارائه نمود [۱۹]:

• **آگاهی فرهنگی:** احترام گذاشتن، بها دادن و پذیرش تفاوت‌های فرهنگی، مذهبی، قومیتی، هویت‌ها و ارزش‌های فرهنگی، آگاهی از روش‌های کسب و مدیریت موفق تفاوت‌های فرهنگی از عناصر

● **راهبرد شرکت:** شرکت‌ها می‌توانند سه رویکرد مختلف داشته باشند: رویکرد کوتاه‌نظرانه (فقط راه ما درست است)، رویکرد قوم‌مداران (راه ما بهترین است) و رویکرد تشریک مساعی (راه ما و آنها متفاوت است ولی هیچ‌کدام برد دیگری برتری ذاتی ندارد). رویکرد تشریک مساعی مؤثرترین روش برای موفقیت است. این راهبردهای شرکتی می‌تواند در زمینه سیاست فرصت‌های برابر، گزینش و مدیریت کارکنان، آموزش، و تنوع دادن به کارکنان باشد.

● **سیستم مدیریت مؤثر:** مدیریت تفاوت‌های فرهنگی بخش مهمی از سیستم مدیریت است و بر موفقیت پروژه تأثیر دارد. پشتیبانی مدیریت ارشد نقش حیاتی دارد و بی‌توجهی به آن موجب کاهش عملکرد می‌شود. مطالعه دیگری نیز توصیه‌های زیر را ارائه نمود [۲۰]:

- تا حد ممکن و در اسرع وقت دانش نهادی محلی را فراگیرید.
- از دانش شرکای محلی که ارتباطات مناسب با افراد و مقامات مناسب را داشته و می‌دانند چگونه با آنها کار کنند، استفاده کرده و با آنها همکاری کنید.
- بیشتر به ویژگی‌های موقعیت توجه کنید تا تفاوت‌های کلیشه‌ای فرهنگی محلی.

● **یادگیری:** تسهیم دانش و تعامل با مردمی که زمینه فرهنگی و تخصصی متفاوت دارند، به موفقیت پروژه کمک می‌کند، ولی موانع ارتباطی مانند تفاوت زبان و گم شدن برخی اطلاعات در خلال ترجمه، این کار را مشکل می‌کند. اعتماد نیز از عوامل کلیدی انتقال دانش است.

● **محل پروژه:** توجه به فرهنگ مردم محلی، رویه‌های قانونی و حتی وقایع طبیعی خاص در کشور میزبان و حتی در مناطق مختلف

کلیدی موفقیت پروژه محسوب می‌شود و یا عدم توجه به تفاوت‌های فرهنگی از دلایل مهم شکست پروژه است.

● **تجربه در پروژه‌های بین‌المللی:** آگاهی از فرهنگ کشور میزبان بسیار مهم است و شرکت‌هایی که تجربه قبلی در پروژه‌های بین‌المللی دارند، بهتر می‌توانند بر مشکلات ناشی از تفاوت‌های فرهنگی فائق آیند. داشتن شعبه محلی، تجربه در پروژه‌های مشابه و استخدام افراد و شرکای محلی و کار گروهی، تأثیر خوبی بر ارتباط با مردم و افراد دولتی محلی دارد.

فهرست منابع و مآخذ

1. Flyvbjerg, B., What You Should Know About Megaprojects and Why: An Overview. *Project Management Journal*, 2014. 45(2): p.6-19.
2. Mahalingam, A. and R.E. Levitt, Institutional theory as a framework for analyzing conflicts on global projects. *Journal of Construction Engineering and Management*, 2007. 133(7): p.517-528.
3. Marrewijk, A.V. and K. Smits, Cultural practices of governance in the Panama Canal Expansion Megaproject. *International Journal of Project Management*, 2015.
4. Orr, R.J. and W.R. Scott, Institutional exceptions on global projects: A process model. *Journal of International Business Studies*, 2008. 39(2008): p.562-588.
5. PMI, A guide to the project management body of knowledge (PMBOK guide) sixth edition. 2017, Project Management Institute: USA.
6. Morris, P.W.G. and J. Gherardi, Managing the Institutional Context for Projects. *Project Management Journal*, 2011. 42(6): p.20-32.
7. Scott, W.R., *Institutions and Organizations: Ideas, Interests, and Identities*. Fourth ed. 2014, Thousand Oaks, CA: SAGE.
8. Scott, W.R., The institutional environment of global project organizations. *Engineering Project Organization Journal*, 2012. 2(1-2): p.27-35.
9. Njuguna, K.T., A.O. Alkizim, and M. Njuguna, Cross-Cultural Project Management in International Construction Projects in Kenya, in 2016 Annual Conference on Sustainable Research and Innovation. 2016: Kenya, Nairobi.
۱۰. حاجی‌علی‌خانی، م.، عزیزی، و. م.، صبیحی، مروری بر چالش‌های ابرپروژه‌ها و عوامل بروز آنها، سیزدهمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت پروژه، ۱۳۹۶، تهران.
11. Miller, R. and D.R. Lessard, *The Strategic Management of Large Engineering Projects*. 2000: Massachusetts Institute of Technology.
12. Levitt, R.E. and W.R. Scott, Institutional Challenges and Solutions for Global Megaprojects, in *The Oxford Handbook of Megaprojects*, B. Flyvbjerg, Editor. 2016, Oxford University Press.
13. Javernick-Will, A.N. and W.R. Scott, Who Needs to Know What? Institutional Knowledge and Global Projects. *Journal of Construction Engineering and Management*, 2010. 136(5): p.546-557.
14. Chi, C.S.F., Y. Chen, and W. Shi, Managing Institutional Challenges in International Infrastructure Projects in Engineering Project Organization Conference. 2014. Devil's Thumb Ranch, Colorado.
15. Chen, P., D. Partington, and M. Qiang, Cross-Cultural Understanding of Con-

- struction Project Managers' Conceptions of Their Work. *Journal of Construction Engineering and Management*, 2009. 135(6).
16. Zhang, S. and X. Liang, Culture Studies in International Construction Contracting: an Overview. in *International Conference on Multi-National Construction Projects: "Securing high Performance through Cultural awareness and Dispute Avoidance"*. 2008. Shanghai, China.
17. Pheng, L.S. and C.H.Y. Leong, Cross-cultural project management for international construction in China. *International Journal of Project Management*, 2000. 18(2000): p.307-316.
18. Bjørseth, S.V., The Impact of Cultural Differences on Project Management in the Norwegian Oil and Gas Industry, in *Dublin Business School*. 2013, Dublin Business School: Ireland. p.86.
19. Kivrak, S., et al. Impacts of cultural differences on project success in construction. in 25th Annual ARCOM Conference. 2009. Nottingham, UK: Association of Researchers in Construction Management.
20. Koivu, T., et al., Institutional Complexity Affecting the Outcomes of Global Projects. 2004, VTT Technical Research Centre of Finland.
21. Yung, P., A New Institutional Economic Theory Of Project Management. *Journal of Business Economics and Management*, 2012. 16(1): p.228-243.
22. Kuusiisto, J., Essays on managing cultural impacts in multinational projects 2012, Aalto University School of Business: Finland.
23. Ainamo, A., et al., Global projectsm: Strategic perspectives. *Scandinavian Journal of Management*, 2010. 26(2010): p.343-351.
24. Aaltonen, K. and J. Kujala, A project lifecycle perspective on stakeholder influence strategies in global projects. *Scandinavian Journal of Management*, 2010. 26(2010): p.381-397.
25. Orr, R.J., et al., Global Projects: Distinguishing features, drivers, and Challenges, in *Global Projects: Institutional and political challenges*, W.R. Scott, R.E. Levitt, and R.J. Orr, Editors. 2011, Cambridge University Press: New York. p.15-51.
26. Javernick-Will, A.N. and R.E. Levitt, Mobilizing Institutional Knowledge for International Projects. *Journal Of Construction Engineering And Management*, 2010. 136(4): p.430-441.
27. Zidane, Y.J.-T., A. Johansen, and A. Ekambaram, Megaprojects - Challenges And Lessons Learned. *Procedia. Social And Behavioral Sciences*, 2013. 74: p.349-357.